EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 6.11.2025
COM(2025) 668 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Zpráva o pokroku EU při provádění opatření v oblasti klimatu za rok 2025

{SWD(2025) 347 final}

Obsah

1. Opatření v oblasti klimatu: dosažený pokrok a výzvy 4
1.1 Dopady změny klimatu a emise skleníkových plynů: poslední trendy 4
1.2 Plnění cílů v oblasti klimatu 10
1.3 Pokrok v oblasti politik a právních předpisů týkajících se klimatu 15
1.4 Pokrok v členských státech 16
1.5 Názor veřejnosti na změnu klimatu 23
2. Systém EU pro obchodování s emisemi 24
2.1 Strop emisí v rámci systému EU pro obchodování s emisemi 24
2.2 Trendy v oblasti emisí 25
2.3 Výnosy z dražeb 26
2.4 Letecká doprava 28
2.5 Námořní doprava 29
2.6 Budovy, doprava a průmyslová malovýroba 30
3. Emise v rámci sdíleného úsilí 31
3.1 Cíle v rámci sdíleného úsilí 32
3.2 Pokrok při plnění cílů v oblasti sdílení úsilí 33
3.3 Trendy v oblasti emisí podle druhů plynu 35
3.4 Silniční doprava 37
4. Odvětví využívání půdy 42
4.1 Cíl odvětví LULUCF 43
4.2 Posouzení pokroku 44
4.3 Opatření ke zlepšení monitorování půdy 45
4.4 Související iniciativy týkající se zemědělství a lesnictví 47
4.5 Pobídky k pohlcování uhlíku a udržitelné postupy 47
5. Průmyslové hospodaření s uhlíkem 48
6. Odolnost vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně 50
6.1 Klimatická nebezpečí a hospodářské ztráty 50
6.2 Opatření EU na podporu odolnosti vůči změně klimatu 53
6.3 Pokrok členských států v oblasti politik a právních předpisů týkajících se odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně 55
6.4 Regionální a místní opatření 57

7. Investice do opatření v oblasti klimatu 59
7.1 Investiční potřeby 59
7.2 Mobilizace investic soukromého sektoru 62
7.3 Financování ze systému EU pro obchodování s emisemi 65
7.4 Výdaje v oblasti klimatu v rozpočtu EU 68
8. Mezinárodní opatření v oblasti klimatu 74
8.1 Mnohostranné zapojení 74
8.2 Dvoustranná angažovanost 77
8.3 Financování opatření v oblasti klimatu a mezinárodní spolupráce 79

Proč tuto zprávu zveřejňujeme?

Evropská komise sleduje a posuzuje pokrok v plnění cílů v oblasti klimatu, jak vyžadují právní předpisy EU. Podle čl. 29 odst. 1 a čl. 29 odst. 5 nařízení o správě musí od roku 2021 každoročně do konce října posoudit pokrok a podat o něm zprávu. Tímto posouzením je tato zpráva o pokroku při provádění opatření v oblasti klimatu.

1. Opatření v oblasti klimatu: dosažený pokrok a výzvy

Nejdůležitější informace

- V roce 2024 se Evropa znovu potýkala s ničivými účinky změny klimatu, přičemž rekordní teploty a extrémní povětrnostní události ovlivnily tisíce životů, hospodářství a zdůraznily naléhavou potřebu opatření v oblasti klimatu.
- EU dosáhla pokroku tím, že snížila čisté emise skleníkových plynů od roku 2023 o 2,5 %.
- To znamená, že EU je na dobré cestě k dosažení svého cíle snížit emise do roku 2030 o 55 % ve srovnání s rokem 1990, pokud EU a členské státy plně provedou stávající a plánovaná politická opatření.
- EU a členské státy rovněž zintenzivňují své snahy v oblasti odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně.
- Evropané i nadále vyjadřují obavy ohledně změny klimatu a nadále projevují silnou podporu cílů a politik EU v oblasti klimatu.
- Celosvětové emise skleníkových plynů v roce 2024 nadále rostly a dosáhly 53,2 miliardy tun ekvivalentu CO_2.

1.1 Dopady změny klimatu a emise skleníkových plynů: poslední trendy

Rok 2024 byl celosvětově nejteplejším rokem v dějinách a prvním rokem, kdy průměrná teplota přesáhla hranici 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí [1]. Evropa je i nadále nejrychleji se oteplujícím kontinentem a rok 2024 se vyznačoval výrazně odlišným charakterem počasí na východě a na západě. Ve východní Evropě panovalo převážně teplo a padlo mnoho teplotních rekordů, zatímco teploty v západní Evropě byly proměnlivější, přičemž některé měsíce byly chladnější nebo se blížily průměru.

V roce 2024 došlo v důsledku intenzivnějších změn klimatu k nárůstu případů extrémních povětrnostních událostí s vážnými a rozsáhlými dopady [2]. Jihovýchodní Evropa se potýkala s nejdelší vlnou veder v historii. Lesní požáry postihly více než 40 000 lidí. V červenci spálil rozsáhlý požár ve východní oblasti Attiky v Řecku plochu o velikosti přibližně 110 km^2 a v září vypuklo v Portugalsku během krátké doby několik rozsáhlých požárů. Bulharsko a Rumunsko zaznamenaly v létě nadprůměrný počet požárů. Šlo také o jeden z deseti nejdeštivějších roků v západní Evropě od roku 1950. Bouře a záplavy postihly více než 400 000 lidí a způsobily nejméně 335 úmrtí. Série květnových bouří způsobila rozsáhlé záplavy ve východní Francii, západním Německu, Belgii a Nizozemsku. V září se střední a východní Evropou přehnala bouře Boris a rekordní srážky v jihovýchodním Španělsku způsobily v říjnu katastrofální záplavy, které způsobily četné

[1] Světová meteorologická organizace (WMO), Celosvětový stav klimatu v roce 2024, 2025. https://wmo.int/publication-series/state-of-global-climate-2024

[2] Služba programu Copernicus v oblasti změny klimatu (C3S) a Světová meteorologická organizace (WMO), 2025: European State of the Climate 2024 (Stav klimatu v Evropě v roce 2024). https://climate.copernicus.eu/esotc/2024

ztráty na životech a vážné hospodářské ztráty. Ledovce v Evropě stále tají, přičemž ledovce v Alpách patří k nejrychleji ubývajícím na světě.

Tyto události a prognózy zdůrazňují naléhavou potřebu pokračovat v ambiciózních a koordinovaných opatřeních v oblasti klimatu s cílem snížit riziko, chránit lidi a hospodářství a budovat odolnost vůči narůstajícím dopadům změny klimatu.

Pokud nebudou přijata důrazná opatření v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, předpokládá se, že změna klimatu povede v Evropě k vyššímu počtu úmrtí v důsledku horka, zejména ve Středomoří a ve východní Evropě [3]. Rostoucí globální teploty by rovněž měly způsobit, že stále větší procento obyvatelstva bude v průběhu života vystaveno bezprecedentním extrémním klimatickým podmínkám [4].

Trendy v oblasti emisí v EU

Předběžné údaje za rok 2024 ukazují, že v EU celkové čisté emise skleníkových plynů, včetně emisí z mezinárodní námořní a letecké dopravy v rámci cílové oblasti EU, **poklesly o 2,5 % ve srovnání s rokem 2023**. Po výjimečném poklesu emisí v roce 2023 jejich klesající tendence pokračuje. Emise byly o 37,2 % nižší než v roce 1990 (resp. o 39 %, pokud jsou brány v úvahu pouze domácí čisté emise), zatímco HDP byl o 71 % vyšší, což znamená, že hospodářský růst se nadále odděluje od emisí [5].

[3] Masselot et al., „Estimating future heat-related and cold-related mortality under climate change, demographic and adaptation scenarios in 854 European cities“ (Odhadování budoucí úmrtnosti v důsledku horka nebo chladu v rámci změny klimatu, demografické scénáře a scénáře přizpůsobení v 854 evropských městech), *Nature Medicine*, 2025, https://doi.org/10.1038/s41591-024-03452-2

[4] Grant et al., „Global emergence of unprecedented lifetime exposure to climate extremes“ (Celosvětový výskyt bezprecedentního celoživotního vystavení extrémním klimatickým podmínkám), *Nature*, 2025, https://doi.org/10.1038/s41586-025-08907-1

[5] Údaj o celkové změně emisí ve srovnání s výchozím rokem 1990 s ohledem na emise v roce 2024 v této zprávě se zdá být velmi podobný údaji v loňské zprávě o pokroku při provádění opatření v oblasti klimatu, přestože emise mezi roky 2023 a 2024 klesly o 2,5 %. To je způsobeno především revizí údajů inventury skleníkových plynů v EU v roce 2025, která snížila výchozí hodnotu čistých emisí z roku 1990 (přibližně o 15 milionů tun ekvivalentu CO_2) a zvýšila čisté emise za poslední roky (až o 60 milionů tun ekvivalentu CO_2) ve srovnání s inventurou skleníkových plynů z roku 2024 použitou ve zprávě o pokroku při provádění opatření v oblasti klimatu za rok 2024. To je způsobeno zejména významnými úpravami historických údajů o odvětví LULUCF v inventuře skleníkových plynů z roku 2025 (další podrobnosti viz rámeček o revizích inventury skleníkových plynů z roku 2025 v kapitole 3 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise). Je třeba podotknout, že pokud by se jako základ použila dřívější inventura skleníkových plynů z roku 2024 (tj. jako pro loňskou zprávu o pokroku při provádění opatření v oblasti klimatu), snížení mezi lety 2023 a 2024 by vedlo k celkovému čistému snížení emisí podle cílové oblasti EU o 38,5 % oproti roku 1990.

Graf č. 1: Čisté emise skleníkových plynů v EU (2018–2024)

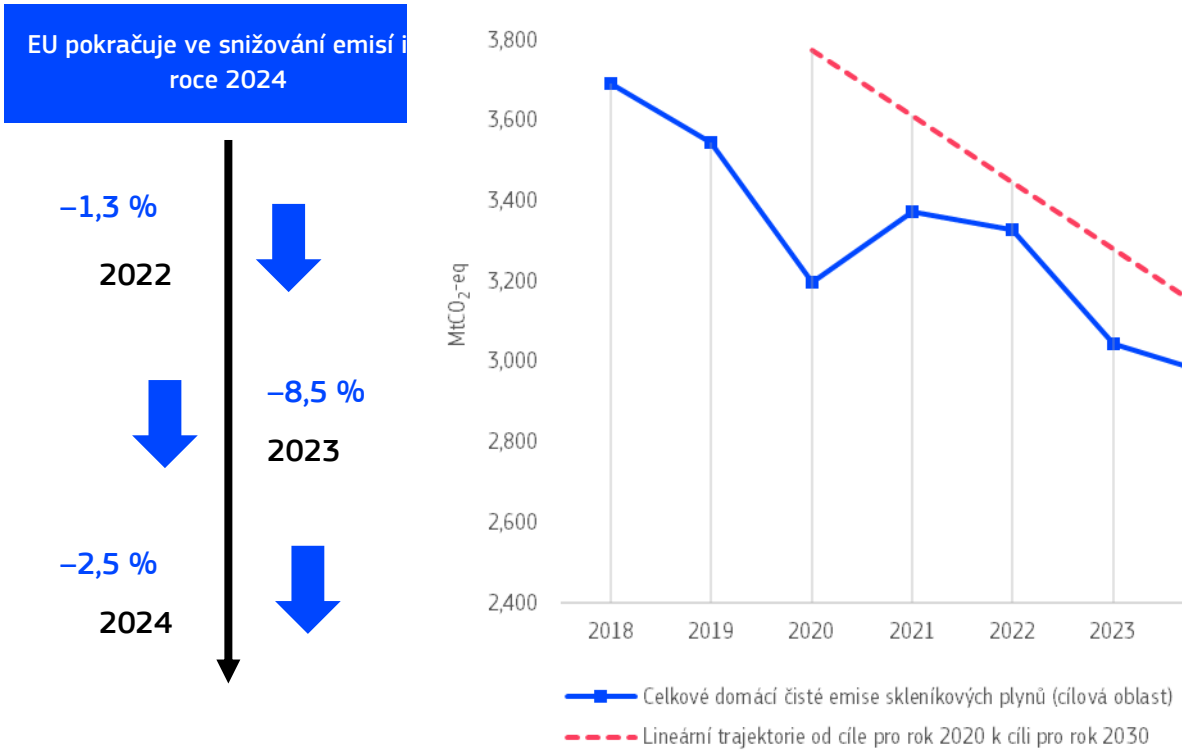

Poznámka: Tyto údaje vycházejí z nejnovější inventury emisí skleníkových plynů včetně přibližných hodnot za rok 2024, jak je nahlásily členské státy EU. Emise z mezinárodní letecké a námořní dopravy, jak jsou upraveny v unijním právu, odhaduje Evropská komise (viz kapitola 2 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise).

Nejvýraznějšího snížení emisí bylo dosaženo v **odvětví energetiky**, kde emise klesly o 8,6 % (což odpovídá 66 milionům tun ekvivalentu CO_2) ve srovnání s rokem 2023 (graf č. 2). Nejvýznamnějším činitelem způsobujícím tento pokles bylo **odvětví energetiky**, kde emise z výroby elektřiny klesly o 10,7 % ve srovnání s úrovní v roce 2023 [6]. To je do značné míry způsobeno nárůstem výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů o 8 % a nárůstem výroby jaderné energie o 5 % spolu s poklesem výroby elektřiny z plynu o 8 % a z uhlí o 12 %. V rámci obnovitelných zdrojů zaznamenala pozoruhodný nárůst solární energie, a to 19 %, zatímco vodní energie vzrostla o 12 % [7]. U větrné energie bylo zvýšení mírnější, přibližně o 2 %. Celkově se výroba elektřiny v roce 2024 zvýšila o 2 %.

Celkově zůstaly celkové **průmyslové emise** v roce 2024 v porovnání s rokem 2023 víceméně stejné. Odvětví průmyslu má dva hlavní zdroje emisí: emise ze spalování paliv pro výrobu tepla, páry a elektřiny na místě a emise z průmyslových procesů, které nejsou spojeny s výrobou energie (např. kalcinace cementového slínku, výroba vápna a výroba kovů nebo chemických látek). Zatímco emise ze spalování paliv mírně vzrostly o 0,4 %, emise z procesů, které nejsou spojeny s výrobou energie, se snížily o 0,5 %. To odráží vzájemné působení mezi ročními odvětvovými trendy, trendy průmyslové

[6] Na základě emisí z výroby elektřiny a tepla v systému EU ETS (údaje získané z registru Unie ke dni 30. září 2025). Z tohoto poklesu jsou rovněž 2 % odůvodněna nesrovnalostmi v údajích, které ovlivňují rozdělení emisí z energetiky a průmyslu, nikoliv tržními trendy. Viz zpráva o fungování trhu s uhlíkem z roku 2025.
[7] Na základě souboru údajů Eurostatu „Net electricity generation by type of fuel – monthly data“, [nrg_cb_pem].

produkce (pokles o 2,6 % ve srovnání s rokem 2023 [8]) a zvýšením energetické účinnosti. Emise z energeticky náročných průmyslových odvětví se obecně udržely na stejné úrovni, i když existovaly rozdíly mezi jednotlivými odvětvími. Například emise z průmyslových procesů v chemickém odvětví vzrostly o 8,2 %, zatímco emise v odvětví nerostných surovin, včetně cementu, poklesly o 2,5 %, což je především důsledkem změn v objemu produkce.

K celkovému poklesu emisí v roce 2024 přispělo také odvětví **zemědělství**, které ve srovnání s předchozím rokem vykázalo snížení o 1,2 % (přibližně 4 miliony tun ekvivalentu CO_2), zatímco emise z **budov** a **odpadů** zůstaly v podstatě beze změn. Naproti tomu emise z odvětví **dopravy** nadále rostly, přičemž vnitrostátní doprava se zvýšila o 0,7 % a mezinárodní námořní a letecká doprava o 3 %. V důsledku toho je doprava v současnosti největším zdrojem emisí v Evropě.

Graf č. 2: Změna emisí skleníkových plynů v EU v roce 2024 podle jednotlivých odvětví

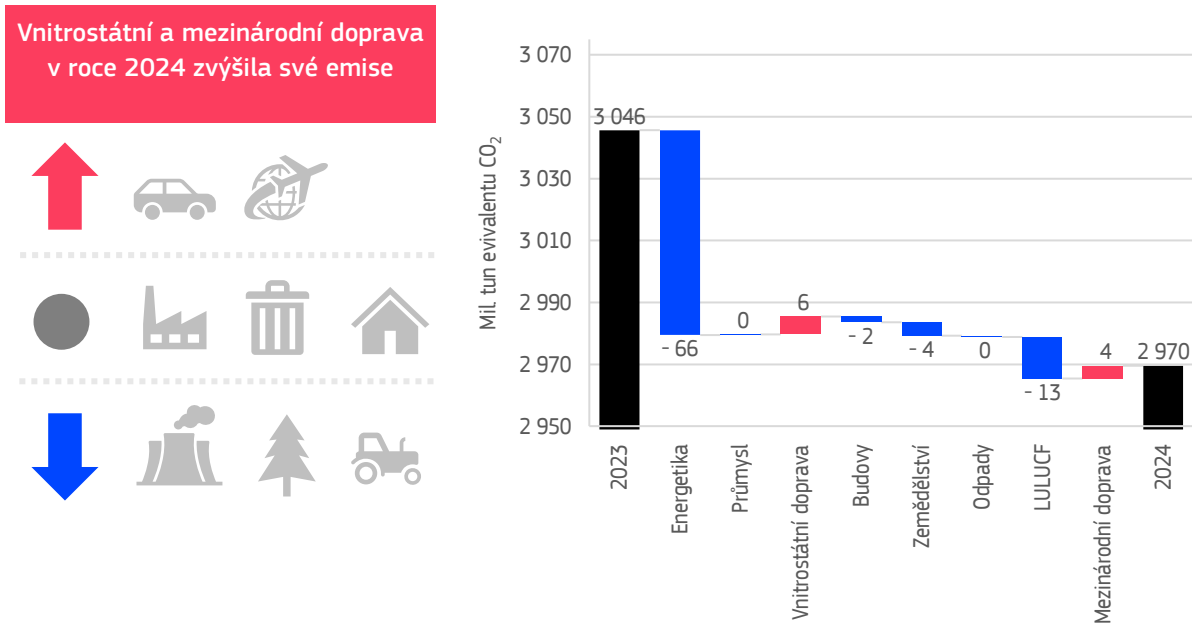

Poznámky: 1) Odvětví energetiky se týká výroby elektřiny a tepla a rafinace ropy (kód 1.A.1 v inventuře skleníkových plynů). Zahrnuje také nepřímé emise CO_2, emise z jiných odvětví (kód 1.A.5 v inventuře skleníkových plynů) a fugitivní emise (kód 1.B v inventuře skleníkových plynů). 2) Průmysl zahrnuje spalování paliv ve výrobě a stavebnictví (kód 1.A.2) a emise při průmyslových procesech a používání výrobků. 3) Budovy zahrnují emise ze spotřeby energie v obytných budovách a budovách terciárního sektoru a ze spotřeby energie v zemědělství a rybolovu (kód 1.A.4 v inventuře skleníkových plynů).

V roce 2024 se v rámci **systému EU pro obchodování s emisemi** (EU ETS) podařilo dosáhnout dalšího snížení emisí z energetických a průmyslových zařízení, a to o 5,8 % ve srovnání s rokem 2023. Tím se tyto emise dostaly přibližně o 50 % pod úroveň roku 2005. Emise z **letecké dopravy**, na které se vztahuje systém EU ETS, vzrostly oproti roku

[8] Na základě souboru údajů Eurostatu „Production in industry – annual data“ [sts_inpr_a].

2023 přibližně o 15 %, ačkoli přibližně polovina tohoto nárůstu byla způsobena rozšířením zeměpisné působnosti [9].

V **odvětvích, na něž se vztahuje sdílení úsilí**, zůstaly emise na podobné úrovni jako v roce 2023. Z předběžných údajů o emisích a pohlcování skleníkových plynů v odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (**LULUCF**) za rok 2024 vyplývá, že čistý propad uhlíku se ve srovnání s rokem 2023 zvýšil o 7 % (tj. 15 milionů tun ekvivalentu CO_2), ačkoli přibližné údaje budou ještě podrobeny rozsáhlým revizím.

Celosvětové trendy

Podle zprávy EDGAR pro rok 2025vypracované Komisí **celosvětové emise skleníkových plynů v roce 2024 nadále rostly** a dosáhly 53,2 miliardy tun ekvivalentu CO_2 (graf č. 3). To je o 1,3 % více než v roce 2023 a o 4,7 % více než v roce 2019, tzn. před pandemií.

V roce 2024 stálo za nárůstem celosvětových emisí zejména odvětví energetiky (+1,5 %, tj. 235 milionů tun ekvivalentu CO_2), a to v důsledku vyšší poptávky po chlazení, rostoucí spotřeby energie v průmyslu, přechodu na elektrickou dopravu a růstu datových center [10]. Druhým největším zdrojem vyšších emisí bylo spalování paliv v průmyslu (+2,1 %, tj. 131 milionů tun ekvivalentu CO_2) a dále doprava (+1,2 %, tj. 99 milionů tun ekvivalentu CO_2).

Graf č. 3: Celosvětové emise skleníkových plynů (1990–2024)

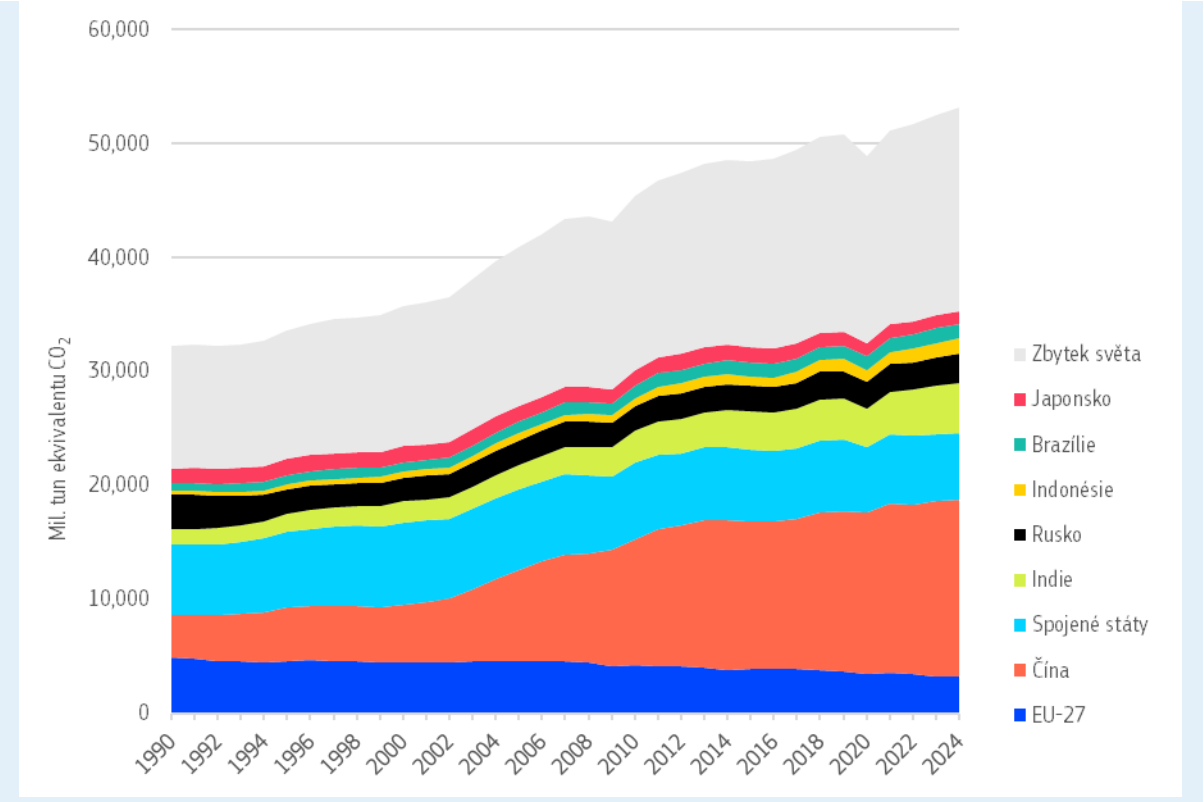

[9] Opětovné zahrnutí nevnitrostátních letů na letiště v nejvzdálenějších regionech a z nich.
[10] IEA (2025), Global Energy Review 2025 (Globální energetický přehled 2025).

Odhady emisí skleníkových plynů z databáze **EDGAR se liší** od oficiálně vykazovaných emisí skleníkových plynů (tj. inventur skleníkových plynů předložených smluvními stranami UNFCCC) z různých důvodů:

- zdroj dat,
- metodika odhadu.

Je třeba podotknout, že pro posouzení pokroku EU v oblasti klimatu by se měly používat pouze **oficiálně vykazované údaje** předložené sekretariátu UNFCCC.

Podrobnější informace jsou k dispozici ve srovnávací analýze inventur emisí skleníkových plynů v rámci EDGAR a UNFCCC.

Tabulka 1: Roční změna celosvětových emisí (v %, 2023–2024)

Země	Emise skleníkových plynů změna v % (2023–2024)
EU-27	–1,8 %
Čína	+0,8 %
Spojené státy	+0,4 %
Indie	+3,9 %
Rusko	+2,5 %
Indonésie	+5,0 %
Brazílie	+0,2 %
Japonsko	–2,8 %
Zbytek světa	*+1,8 %*
Celkový součet	**+1,3 %**

Největšími producenty emisí jsou Čína s 29 % celosvětových emisí, Spojené státy (11 %), Indie (8 %), EU (6 %), Rusko (5 %) a Indonésie, Brazílie a Japonsko (všechny po 2 %). V roce 2024 tyto státy společně vyprodukovaly 66 % celosvětových emisí.

Z těchto producentů emisí snížily své emise skleníkových plynů pouze EU a Japonsko, přičemž v Indonésii a Indii rostly emise nejrychleji. Emise vyprodukované v Číně a ve Spojených státech rovněž rostly, ale pomalejším tempem než v posledních letech (tabulka 1).

1.2 Plnění cílů v oblasti klimatu

Jak je stanoveno v evropském právním rámci pro klima, EU usiluje o dosažení **klimatické neutrality do roku 2050**. To znamená, že do té doby nebude EU do atmosféry odvádět žádné další skleníkové plyny, protože emise budou buď sníženy na nulu, nebo budou vyváženy pohlcováním.

Aby toho EU dosáhla, stanovila si průběžný cíl snížit emise do roku 2030 a Komise navrhla další cíl pro rok 2040, který má být zakotven v právním rámci pro klima. Cíl pro rok 2030 vyžaduje snížení celkových čistých emisí skleníkových plynů v EU **do roku 2030**nejméně **o 55 % oproti úrovni z roku 1990**. Evropská komise navrhla cíl pro rok 2040, který je zaměřen na snížení čistých emisí skleníkových plynů o **90 % do roku 2040** (viz graf č. 4). Evropský parlament a Rada v současné době tento návrh posuzují (Rada se dohodla na obecném přístupu dne 5. listopadu 2025).

Tři hlavní politiky zajišťují, že EU splní svůj cíl snížit emise o 55 % do roku 2030:

- cílem **systému EU pro obchodování s emisemi (ETS)** je snížit emise o **62 %** ve srovnání s rokem 2005 (viz kapitola 2),
- **nařízení o sdílení úsilí** stanoví cíl snížení o **40 %** ve srovnání s úrovní v roce 2005 (viz kapitola 3),
- **nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF)** stanoví další pohlcení uhlíku v odvětví půdy ve výši 42 milionů tun ekvivalentu CO_2 ve srovnání s průměrem za období 2016–2018. Evropský právní rámec pro

klima však stanoví maximální příspěvek k dosažení cíle pro celé hospodářství EU pro rok 2030 týkajícího se pohlcování v odvětví půdy ve výši 225 milionů tun ekvivalentu CO_2 (viz kapitola 4).

Klimatickou neutralitu a průběžné cíle podporují i další politiky:

- **systém obchodování s emisemi pro budovy a dopravu (ETS2)** má společně s dalšími politikami za cíl snížit emise o 42 % ve srovnání s úrovní v roce 2005 (viz kapitola 2),
- politiky týkající se snížení emisí **částečně fluorovaných uhlovodíků (HFC)** o přibližně 95 % ve srovnání s úrovní v roce 2015 (viz kapitola 3),
- **cílová kapacita pro geologickou injektáž a ukládání CO_2** ve výši nejméně 50 milionů tun ročně do roku 2030 (viz kapitola 5).

Graf č. 4: Hlavní cíle EU v oblasti klimatu

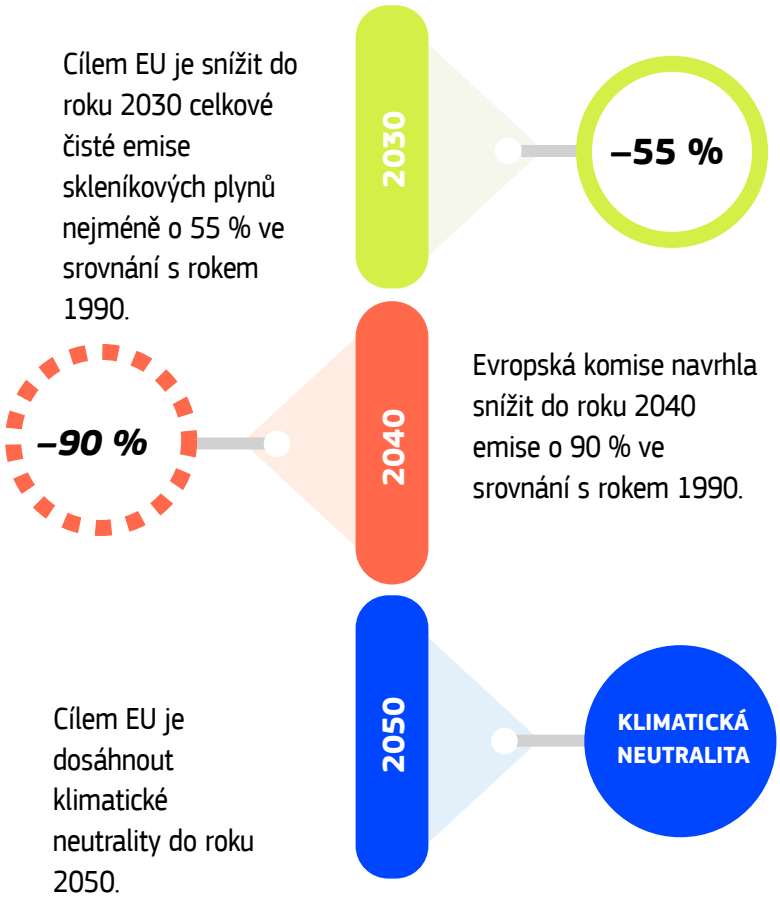

Graf č. 5: Cíle EU pro rok 2030

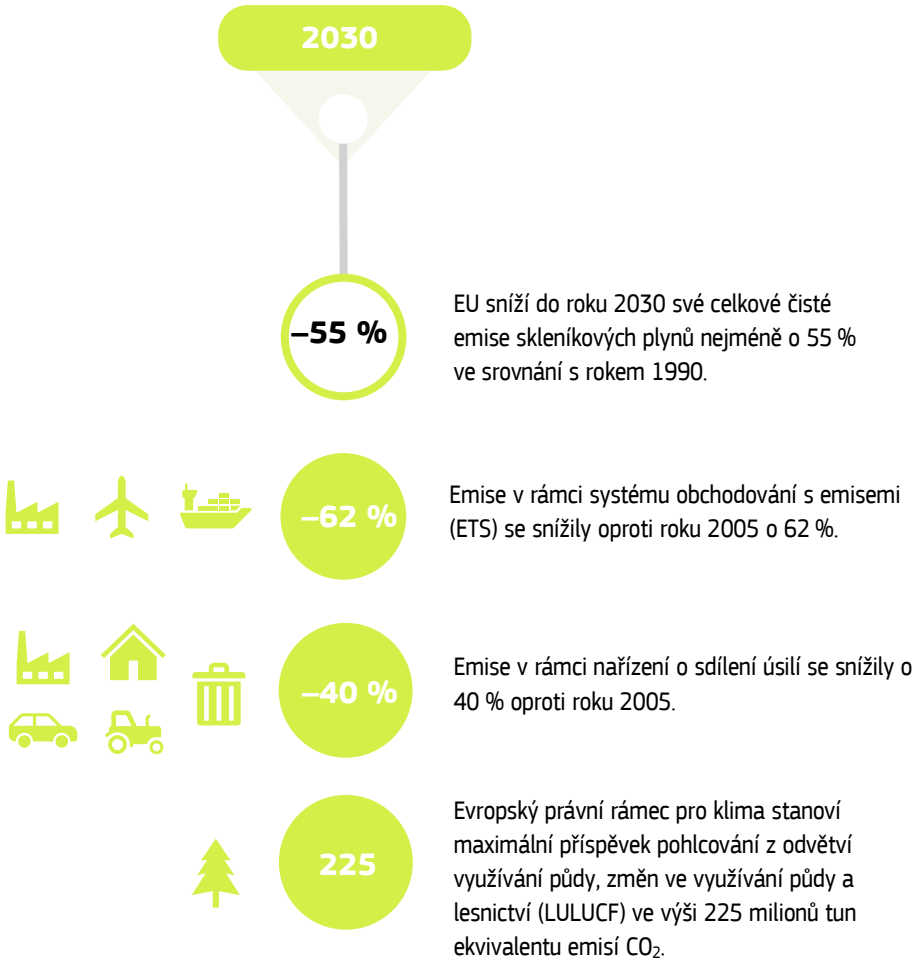

Plnění cíle EU pro rok 2030

Celkově **je EU na dobré cestě k dosažení cíle pro rok 2030**. Podle nejnovějších odhadů členských států z března 2025 se rozdíl oproti cíli EU blíží 1 procentnímu bodu, což je v souladu s nedávným posouzením vnitrostátních plánů v oblasti klimatu a energetiky.

Dosažení cíle EU vyžaduje, aby EU a členské státy v plném rozsahu prováděly stávající i další politiky a opatření.

Podle odhadů založených pouze na stávajících politikách a opatřeních je cíl stále nesplněn o přibližně 8 procentních bodů. Z extrapolace trendu za posledních pět let do roku 2030 vyplývá rozdíl ve výši 6 procentních bodů. Vzhledem k tomu, že do dosažení průběžného cíle v oblasti klimatické neutrality zbývá pouhých pět let, zdůrazňují tato zjištění zásadní význam pečlivého monitorování, trvalých opatření a dostatečných investic pro to, aby EU splnila cíl pro rok 2030 (graf č. 6).

Graf č. 6: Předpokládané snížení emisí v období 1990–2030 a rozdíl oproti cíli v rámci hlavních politik

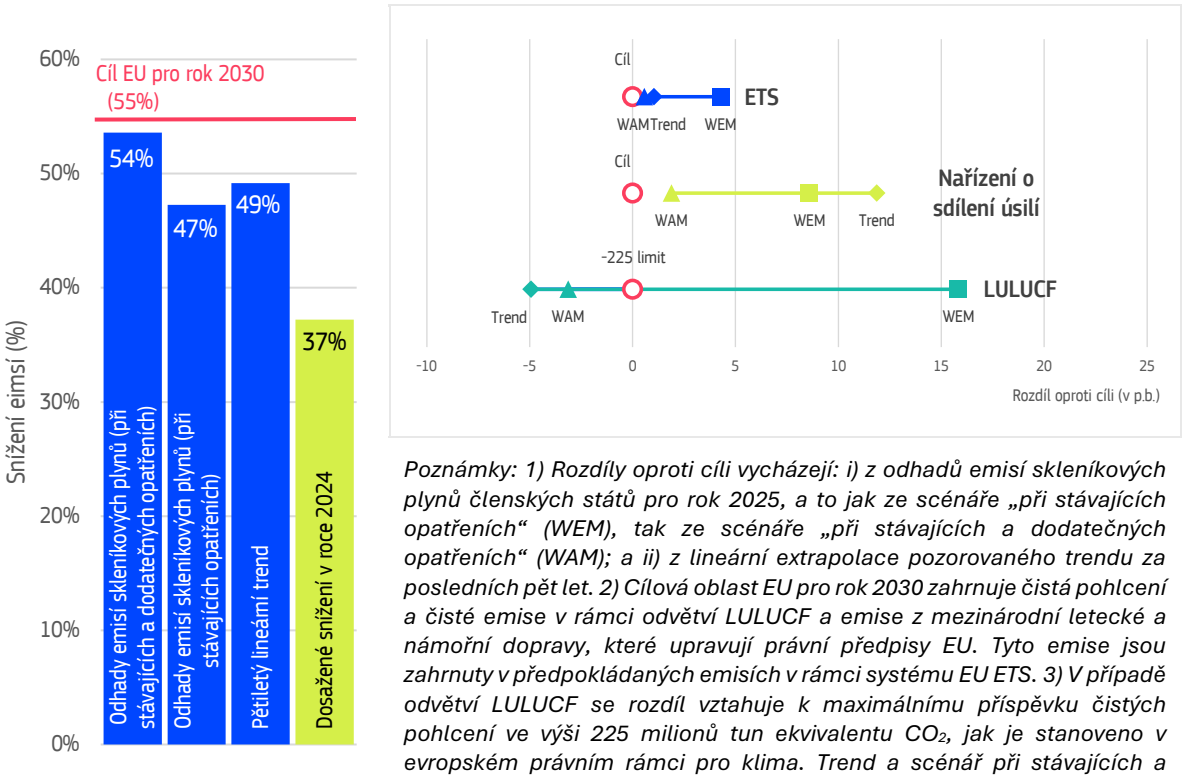

Poznámky: 1) Rozdíly oproti cíli vycházejí: i) z odhadů emisí skleníkových plynů členských států pro rok 2025, a to jak ze scénáře „při stávajících opatřeních“ (WEM), tak ze scénáře „při stávajících a dodatečných opatřeních“ (WAM); a ii) z lineární extrapolace pozorovaného trendu za posledních pět let. 2) Cílová oblast EU pro rok 2030 zahrnuje čistá pohlcení a čisté emise v rámci odvětví LULUCF a emise z mezinárodní letecké a námořní dopravy, které upravují právní předpisy EU. Tyto emise jsou zahrnuty v předpokládaných emisích v rámci systému EU ETS. 3) V případě odvětví LULUCF se rozdíl vztahuje k maximálnímu příspěvku čistých pohlcení ve výši 225 milionů tun ekvivalentu CO_2, jak je stanoveno v evropském právním rámci pro klima. Trend a scénář při stávajících a dodatečných opatřeních ukazují vyšší propad než ve scénáři při stávajících opatřeních. 4) Rozdíly oproti politickým cílům jsou uvedeny jako rozpětí odhadovaných hodnot na základě odhadů skleníkových plynů i lineárních trendů.

Mezi jednotlivými odvětvími a politikami existují rozdíly. Vzhledem k tomu, že příspěvek z propadu v odvětví LULUCF je evropským právním rámcem pro klima [11] omezen na 225 milionů tun ekvivalentu CO_2, je předpokládaný rozdíl oproti cíli EU pro rok 2030 vysvětlován především problémy a nedostatečnými ambicemi při snižování emisí v odvětvích, na něž se vztahuje nařízení o sdílení úsilí, např. vnitrostátní doprava, budovy, zemědělství a odpady. Odhadovaný rozdíl se pohybuje v rozmezí od 2 do 9 procentních bodů, se zohledněním dopadu stávajících a dalších politik a opatření, respektive podle stávajících politik. Provedení plánovaných opatření má zásadní význam, protože extrapolace pozorovaného trendu za posledních pět let by vedla k ještě většímu rozdílu v případě nařízení o sdílení úsilí (12 procentních bodů). Emise z mezinárodní letecké a námořní dopravy, na které se vztahuje systém EU ETS, představují další naléhavý problém, neboť emise z těchto odvětví rostou a je obtížné je snížit (další podrobnosti viz kapitola 3 pracovního dokumentu útvarů Komise).

Dosahování klimatické neutrality a odolnosti EU

Dne 15. března 2025 členské státy EU podaly zprávy o svém pokroku při plnění cílů stanovených ve svých vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu [12]. **Stále více**

[11] Článek 4 evropského právního rámce pro klima (nařízení (EU) 2021/1119).

[12] Podrobnější informace jsou k dispozici v pracovním dokumentu útvarů Komise týkajícím se posouzení pokroku dosaženého při plnění cílů energetické unie a opatření v oblasti klimatu, který je připojen ke zprávě o stavu energetické unie pro rok 2025.

zemí EU se zavazuje dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050 nebo dříve [13]. Členské státy rovněž stanovily nebo aktualizovaly vnitrostátní cíle, pokud jde o snížení emisí skleníkových plynů do roku 2050 [14]. Pokud se provede souhrn těchto vnitrostátních cílů za celou EU [15], oproti cíli nulových čistých emisí skleníkových plynů stanoveného pro rok 2050 stále existuje rozdíl ve výši 6 procentních bodů.

V prosinci 2023 Evropská komise doporučila deseti členským státům, aby upravily svá opatření tak, aby byla více v souladu s cílem klimatické neutrality. Komise vydává taková doporučení, pokud opatření členského státu nejsou v souladu s cílem klimatické neutrality.

V doporučeních byly členské státy zejména vyzvány, aby posílily opatření ke zmírňování změny klimatu a uvedly své politiky do souladu s cílem klimatické neutrality. V některých zemích byla zdůrazněna možnost zlepšení v konkrétních odvětvích, jako je doprava, zemědělství a využívání půdy (LULUCF). Všechny členské státy ve svých následujících zprávách o pokroku při plnění vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu oznámily Komisi, jak tato doporučení zohlednily. Některé členské státy zavedly nová opatření, zejména se zaměřením na obnovitelné zdroje energie; jiné představily řadu plánů a strategií. Několik členských států uvedlo, že právě revidují své dlouhodobé strategie, aby je sladily s cíli EU (další podrobnosti viz kapitola 3 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise).

Kromě doporučení týkajících se klimatické neutrality vydala Komise v rámci stejného balíčku doporučení 26 členským státům týkající se odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně. Tato doporučení zahrnují široké spektrum aspektů adaptační politiky – od právních předpisů, posouzení rizik a zranitelnosti a využívání řešení založených na přírodě až po koordinaci politiky, financování a transparentnost.

Většina členských států následně potvrdila, že se těmito výzvami bude zabývat v rámci svého trvalého úsilí o zvyšování odolnosti a svého plánování a provádění adaptační politiky. Řada z nich aktualizovala svá posouzení rizik v období 2023–2025 a narůstající počet členských států vypracoval tematická a odvětvová posouzení. Jsou však zapotřebí lepší rámce pro monitorování, podávání zpráv a hodnocení na všech úrovních, aby bylo možné přesněji posoudit účinnost a efektivitu politik v oblasti odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně a jejich provádění na úrovni členských států (viz kapitola 11 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise).

[13] Bulharsko, Kypr, Malta, Nizozemsko a Rumunsko poprvé oficiálně oznámily cílový rok pro dosažení klimatické neutrality. Rumunsko si stanovilo brzký cíl v podobě roku 2045.

[14] Podle tabulky 1 přílohy I prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/2299 ze dne 15. listopadu 2022. Viz pracovní dokument útvarů Komise týkající se posouzení pokroku dosaženého při plnění cílů energetické unie a opatření v oblasti klimatu, který je připojen ke zprávě o stavu energetické unie pro rok 2025.

[15] Chybějící hodnoty ve vnitrostátních zprávách o pokroku v oblasti energetiky a klimatu byly nahrazeny vnitrostátními cíli v oblasti skleníkových plynů (pokud byly k dispozici), které členské státy již dříve předložily Komisi (např. s ohledem na vnitrostátní zprávu o pokroku v oblasti energetiky a klimatu za rok 2023 nebo na vnitrostátní dlouhodobé strategie).

1.3 Pokrok v oblasti politik a právních předpisů týkajících se klimatu

Přijetím **evropského právního rámce pro klima** v roce 2021 se stal cíl EU dosáhnout do roku 2050 nulových čistých emisí právně závazným, stejně jako cíl EU do roku 2030 snížit čisté emise skleníkových plynů nejméně o 55 % ve srovnání s rokem 1990. Tento právní rámec rovněž vyžaduje, aby orgány EU a členské státy Unie dosahovaly neustálého pokroku v oblasti přizpůsobování se změně klimatu, posilování odolnosti a snižování zranitelnosti vůči změně klimatu.

V letech 2024 a 2025 se pozornost soustředila na **opatření ke splnění cíle pro rok 2030** na úrovni členských států, na **stanovení cíle pro celou EU pro rok 2040** jako dalšího kroku na cestě ke klimatické neutralitě a na zajištění toho, aby dekarbonizace byla **účinnou hnací silou konkurenceschopnější** a **odolnější Evropy**.

V červenci 2025 přijala Komise návrh na změnu nařízení o evropském právním rámci pro klima za účelem stanovení **cíle pro rok 2040** ohledně snížení čistých emisí skleníkových plynů v EU o 90 % do roku 2040 oproti úrovni v roce 1990, včetně možného využití některých mezinárodních kreditů. Tento cíl přinese lidem, podnikům a investorům větší předvídatelnost s cílem umožnit jim plánovat dopředu. Návrh je v současné době projednáván spolunormotvůrci. V listopadu 2025 se ministři na zasedání Rady pro životní prostředí dohodli na právně závazném průběžném cíli pro rok 2040 ve výši 90 %, přičemž vnitrostátní cíl by měl dosahovat 85 % a až 5 % by mělo pocházet z mezinárodních uhlíkových kreditů.

Byly zahájeny práce na novém **integrovaném rámci pro odolnost vůči změně klimatu** a koncem července 2025 byla zveřejněna výzva k předložení faktických podkladů. Pokročilo provádění strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu, která odráží závěry prvního posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě, a provádění sdělení o řízení klimatických rizik z roku 2024, jež bylo podpořeno údaji a nástroji platformy Climate-ADAPT a evropského střediska pro sledování klimatu a zdraví.

V lednu 2025 Komise představila **Kompas konkurenceschopnosti**, v němž zdůraznila, jakým způsobem plánuje podpořit přechod k dekarbonizované, konkurenceschopné a odolné ekonomice. V únoru 2025 proto Komise představila **Dohodu o čistém průmyslu**, společný plán pro konkurenceschopnost a dekarbonizaci a transformační obchodní plán na podporu průmyslu EU. Jejím cílem je urychlit proces dekarbonizace a zároveň zajistit budoucnost výroby v Evropě. Dohoda se zaměřuje především na dvě úzce propojená odvětví: energeticky náročná průmyslová odvětví a čisté technologie. Jedním z již dokončených opatření je rámec státní podpory Dohody o čistém průmyslu zveřejněný v červnu 2025. Důležitým prvkem Dohody o čistém průmyslu je **Akční plán pro cenově dostupnou energii**, který obsahuje konkrétní opatření ke snížení nákladů na energii v EU. Tato iniciativa bude mít významný dopad na konkurenceschopnost průmyslu i životní náklady. Kromě toho **unie dovedností**, která byla zahájena v březnu, posiluje cíle Dohody o čistém průmyslu tím, že podporuje rozvoj a investice do dovedností s cílem řešit jejich nedostatek a zajistit, aby v souvislosti s čistou transformací nebyl nikdo opomenut.

Komise pokračovala v přípravě **prováděcích právních předpisů** vyplývajících z revize právních předpisů EU v oblasti klimatu v rámci **balíčku „Fit for 55“**.

To zahrnuje i akty, které mají provést:

- nařízení o sdílení úsilí,
- nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF),
- nařízení o normách pro emise CO_2 pro osobní automobily a dodávky,
- systém EU ETS (včetně revidovaných pravidel pro leteckou dopravu) a rozšířit systém na námořní dopravu, čímž by se EU stala první jurisdikcí na světě, která by stanovila jasně vyjádřenou cenu uhlíku pro emise z námořního odvětví,
- systém ETS 2 pro budovy a silniční dopravu a
- Sociální klimatický fond.

V březnu 2024 vstoupily v platnost **nové předpisy o fluorovaných skleníkových plynech a látkách poškozujících ozonovou vrstvu**. Zavedly nová opatření, která do roku 2050 sníží emise o dalších 500 milionů tun ekvivalentu CO_2 ve srovnání s dříve přijatými opatřeními týkajícími se těchto chemických látek. V roce 2025 přijala Evropská komise sekundární právní předpisy k provedení nových pravidel pro tyto látky, která jsou ještě ambicióznější než závazky přijaté v rámci Montrealského protokolu.

V rámci širšího programu zjednodušování předložila Evropská komise v květnu 2025 návrh na zjednodušení týkající se mimo jiné nařízení o F-plynech. Návrh sníží administrativní zátěž dovozců a vývozců tím, že omezí požadavky na registraci pro dovozce výrobků a zařízení obsahujících F-plyny, které překračují konkrétní roční prahové hodnoty, a pro ty vývozce, kteří vyvážejí stacionární zařízení s F-plyny s relativně vysokým potenciálem globálního oteplování [16].

Dne 1. dubna 2025 Komise jako součást Průmyslového akčního plánu pro evropský automobilový průmysl a v návaznosti na strategický dialog o budoucnosti automobilového průmyslu navrhla pozměnit nařízení, kterým se stanoví **výkonnostní normy pro emise CO_2 pro nové osobní automobily a dodávky**. Tato změna přináší jednorázovou možnost další flexibility při dosahování cílů v oblasti emisí CO_2 v období 2025–2027 a zároveň zachovává celkovou míru ambicióznosti cílů. V červnu byla tato změna přijata Evropským parlamentem a Radou a zveřejněna.

1.4 Pokrok v členských státech

Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu

Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu jsou strategické dokumenty na dobu deseti let, v nichž členské státy stanovují vnitrostátní cíle, příspěvky a politiky a opatření potřebná k dosažení cílů EU v oblasti klimatu. V květnu 2025 Komise zveřejnila své celounijní posouzení vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu po jejich aktualizacích, které měly zohlednit cíle pro rok 2030. Posouzení bylo doplněno

[16] Na ty by se obvykle vztahoval zákaz vývozu, na který se použije výjimka z tohoto zákazu.

pracovním dokumentem útvarů Komise, který uvádí individuální posouzení prvních 23 předložených plánů. Komise následně v říjnu 2025 zveřejnila své posouzení konečných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu od Estonska a Slovenska. Belgie předložila svůj konečný vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu v říjnu 2025 a Polsko je posledním členským státem, který svůj plán dosud nepředložil.

Z posouzení plánů vyplývá, že jejich plné provedení by EU přiblížilo k dosažení jejích cílů, což ukazuje, že EU je na dobré cestě k dosažení cíle snížit čisté emise skleníkových plynů do roku 2030 nejméně o 55 % ve srovnání s úrovní v roce 1990. Celkově jsou členské státy vybízeny k tomu, aby zavedly dodatečná opatření v odvětví dopravy a ve stavebnictví, což jim umožní splnit jejich cíle v oblasti emisí skleníkových plynů, a aby pokračovaly v posilování opatření zaměřených na snížení emisí z letectví, námořního odvětví a na zvýšení pohlcení nebo na snížení emisí v odvětví LULUCF. K zajištění spravedlivé transformace a řešení sociálních dopadů je nutné další úsilí. V plánech často chybí komplexní strategie pro mobilizaci veřejných a soukromých finančních prostředků na potřebné investice. Pokud jde o přizpůsobení se změně klimatu, pouze některé plány dostatečně zahrnují připravenost a odolnost vůči dopadům změny klimatu. Několik plánů obsahuje opatření týkající se odolnosti v oblasti vody (viz kapitola 6).

Evropský semestr

V červnu 2025 zveřejnila Evropská komise svůj jarní balíček v rámci **evropského semestru**, který obsahuje zprávy a doporučení pro jednotlivé členské státy. Komise vyzvala země, aby podporovaly rozhodující trhy s čistými dekarbonizovanými výrobky a zavedly plány pro infrastrukturu s nulovými čistými emisemi, zejména v oblastech, jako jsou energetické soustavy, zachycování a ukládání uhlíku a vodík. Zdůrazňuje také naléhavou potřebu dekarbonizovat průmysl a dopravu a učinit je čistšími a posílit opatření k postupnému ukončení dotací na fosilní paliva. Vodní hospodářství jako součást přizpůsobování se změně klimatu zůstává pro mnoho členských států klíčovou prioritou. Tabulka 2 shrnuje doporučení pro jednotlivé země.

Tabulka 2: Doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru 2025 podle členských států

Členský stát	Doporučení pro jednotlivé země							
	Obnovitelné zdroje energie, energetické soustavy	Fosilní paliva	Energetická účinnost	Doprava	Průmysl, čisté technologie	Přizpůsobování se změně klimatu a voda	Zemědělství	Ostatní
Belgie	✓	✓	✓	✓	✓			✓
Bulharsko	✓	✓	✓	✓				✓
Česko	✓	✓	✓	✓	✓			
Dánsko	✓	✓	✓				✓	✓
Německo	✓	✓		✓				✓
Estonsko	✓	✓	✓	✓	✓			✓
Irsko	✓	✓	✓	✓		✓		✓
Řecko	✓	✓		✓		✓		✓

Španělsko	✓					✓		✓
Francie	✓	✓	✓	✓				
Chorvatsko	✓	✓	✓	✓				✓
Itálie	✓	✓				✓		✓
Kypr	✓	✓	✓	✓		✓		✓
Lotyšsko	✓	✓	✓	✓				✓
Litva	✓	✓	✓	✓	✓			✓
Lucembursko	✓	✓	✓	✓				✓
Maďarsko	✓	✓				✓		✓
Malta	✓	✓	✓	✓				✓
Nizozemsko	✓	✓	✓					
Rakousko	✓	✓	✓	✓	✓			✓
Polsko	✓	✓	✓			✓		✓
Portugalsko	✓	✓	✓	✓		✓		✓
Rumunsko	✓	✓	✓					✓
Slovinsko	✓		✓	✓		✓		✓
Slovensko	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Finsko	✓	✓		✓	✓			
Švédsko	✓	✓	✓	✓				

Poznámka: Kategorie Ostatní zahrnuje podporu při mimořádných událostech, oběhové hospodářství a odpady, podporu uhelných regionů, sociální podporu, zelené dovednosti, daně a strategické plánování.

Technická podpora

V roce 2024 Komise podpořila členské státy prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu a poskytla jim odbornou pomoc při navrhování a provádění reforem. Projekty se zaměřovaly na řešení pro přizpůsobování se změně klimatu a její zmírnění, rychlejší povolování obnovitelných zdrojů energie, uplatňování zásady „významně nepoškozovat“ a renovaci budov. Komise rovněž pomáhala členským státům při zavádění revidovaného systému EU pro obchodování s emisemi a při vypracovávání vnitrostátních sociálních klimatických plánů v rámci Sociálního klimatického fondu.

V roce 2025 Komise nadále podporuje činnosti v oblasti odolnosti přírodních zdrojů, mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích a modernizace energetických systémů. Komise rovněž napomáhá při ekologizaci a prohlubování dovedností veřejné správy, zlepšení podávání zpráv o udržitelnosti podniků a podpoře zachycování, využívání a ukládání uhlíku. Podpora se vztahuje také na provádění aktu o průmyslu pro nulové čisté emise a právního rámce EU pro obnovu přírody.

Přehledy údajů podle jednotlivých zemí obsahují přehled dokončených a probíhajících projektů reforem v jednotlivých členských státech.

Politiky a opatření

Aby bylo dosaženo cílů v oblasti klimatu, **je třeba se více soustředit na politiky a opatření jak v celé EU, tak na úrovni jednotlivých států**. Je nutné porozumět tomu, jak tyto politiky fungují jednotlivě i společně. V roce 2025 členské státy EU v rámci vnitrostátních zpráv o pokroku v oblasti energetiky a klimatu oznámily pokrok ve více než 3,5 tisíce jednotlivých politik a opatření v pěti rozměrech energetické unie [17]. To představuje ve srovnání s rokem 2023, který byl posledním vykazovaným rokem, nárůst o více než 16 %. Počet oznámených opatření ve většině zemí vzrostl. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v Rakousku, Bulharsku, Maďarsku a Litvě. V některých případech to bylo způsobeno přijetím nových opatření mezi dvěma vykazovanými roky, důvodem ale mohly být i změny nebo úpravy stávajících opatření (graf č. 7). Naopak Malta, Španělsko a Dánsko vykázaly ve srovnání s rokem 2023 výrazně nižší počet opatření. Počet jednotlivých politik a opatření však není nutně výstižným ukazatelem minulých, současných a budoucích ambicí členských států. Belgie je jedinou zemí, která do doby vypracování této zprávy nepředložila údaje. Pro tento členský stát jsou ve zprávě pro účely doplnění chybějících informací použity údaje z vykazovaného roku 2023.

Přibližně třetina všech oznámených politik a opatření byla nově zavedena nebo plánována od roku 2023. Tento vysoký počet může odrážet zvýšené ambice EU v oblasti klimatu a úsilí členských států o splnění jejich cílů v oblasti klimatu a energetiky pro rok 2030 [18]. Většina uváděných politik a opatření má stanoven cíl dekarbonizace, což znamená, že se zaměřují na snížení emisí skleníkových plynů, posílení pohlcování uhlíku nebo rozšíření používání obnovitelných zdrojů energie.

[17] Tento údaj zahrnuje 241 politik a opatření, které Belgie předložila v roce 2023, tedy v předchozím vykazovaném roce.

[18] Podrobnější informace jsou k dispozici v pracovním dokumentu útvarů Komise týkajícím se posouzení pokroku dosaženého při plnění cílů energetické unie a opatření v oblasti klimatu, který je připojen ke zprávě o stavu energetické unie pro rok 2025.

Graf č. 7: Celkový počet jednotlivých politik a opatření (všechny rozměry), vykazované roky 2025 a 2023

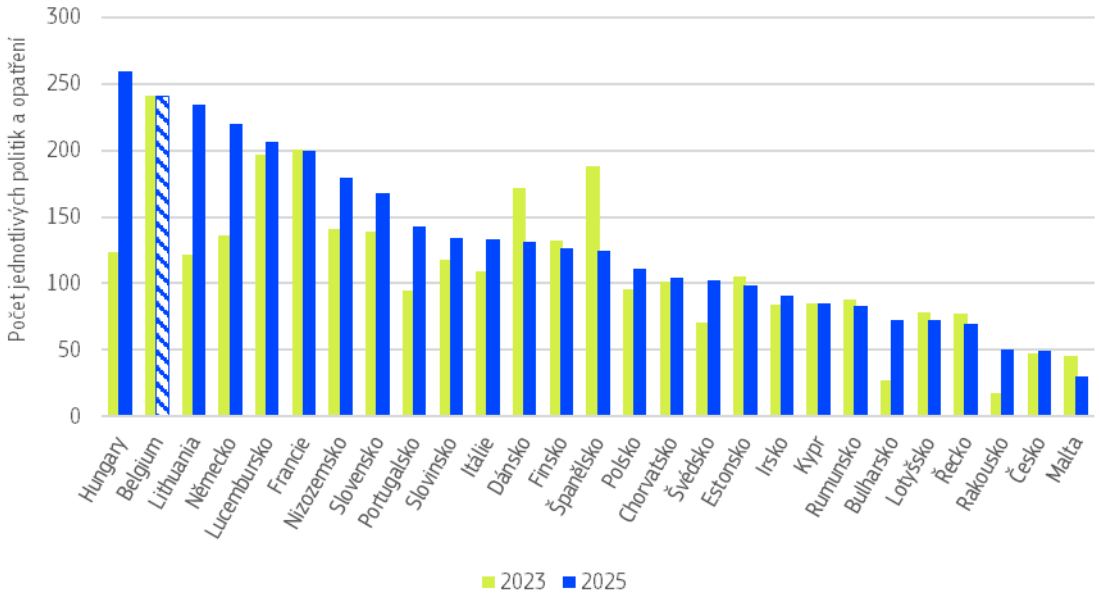

Poznámka: údaje o politikách a opatřeních vycházejí z předběžného souboru údajů ze zpráv o pokroku v rámci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu za rok 2025 (příloha IX). Z důvodu prodlení při předložení údajů se údaje za Belgii vztahují ke zprávám o pokroku v rámci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu za rok 2023.

Z těchto opatření souvisejících s dekarbonizací se nejvíce opatření vyskytuj v odvětvích dodávek energie (23 %), spotřeby energie (22 %) a dopravy (21 %), což odráží skutečnost, že tato odvětví představují významné výzvy a priority pro akci (graf č. 8). Řada opatření se vyskytuje rovněž v odvětví zemědělství, půdy a lesnictví (19 %). Situace v členských státech se liší. Nejvyšší podíl politik a opatření ovlivňujících odvětví dodávek energie oznámily Kypr, Itálie, Bulharsko, Portugalsko a Polsko. Na spotřebu energie je specificky cíleno v Irsku a Německu, zatímco ve Španělsku a Francii je pozornost věnována spíše odvětví dopravy. Další členské státy oznámily poměrně vysoký počet politik a opatření pro odvětví zemědělství a půdy (např. Lotyšsko, Litva a Slovensko).

Graf č. 8: Počet jednotlivých politik a opatření podle dotčených odvětví (cíl dekarbonizace)

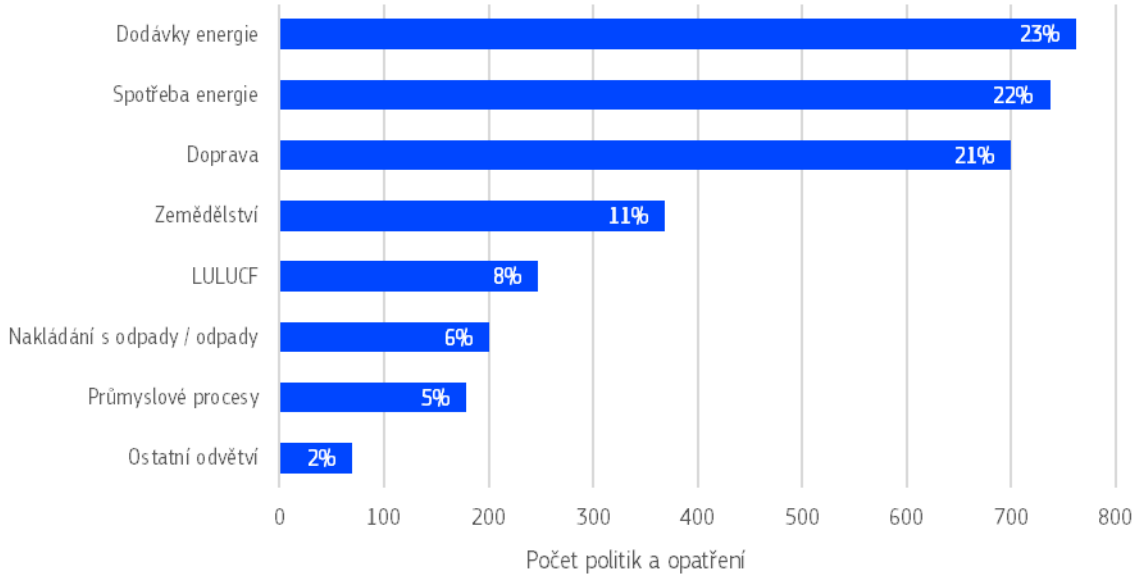

Poznámka: údaje o politikách a opatřeních vycházejí z předběžného souboru údajů ze zpráv o pokroku v rámci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu za rok 2025 (příloha IX). Zahrnují politiky a opatření předložené Belgií ve zprávách o pokroku v rámci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu za rok 2023.

Pokud jde o nástroje politiky, více než 34 % politik a opatření s cílem dekarbonizace je hospodářských (např. dotace, výkupní ceny, aukce, poplatky za odpad, poplatky za přetížení dopravy atd.) a 27 % je povahy regulační (např. požadavky na účinnost, stavební předpisy, normy pro ekodesign, kontrolní postupy atd.). Opatření, která mají povahu plánovací (10 %) (např. územní plánování atd.), informační (9 %) (např. označování, zvyšování povědomí atd.) nebo daňovou (7 %), je relativně méně. Mezi členskými státy jsou však značné rozdíly. Pobaltské státy například přijaly relativně vysoký počet hospodářských opatření, zatímco v Rumunsku a Bulharsku je většina opatření regulačních (graf č. 9).

Celkově se úplnost poskytnutých údajů o vnitrostátních politikách a opatřeních ve srovnání s předchozími cykly podávání zpráv zlepšila. Toto zlepšení je připisováno intenzivnějšímu dialogu s členskými státy, odborné přípravě pro hlavní oznamovatele a úsilí o zvýšení srozumitelnosti pokynů i tabulek pro oznamování údajů v podávaných zprávách, včetně posunutí stávajících kontrol zaměřených na varování a chyby na úroveň blokátorů v nástroji pro podávání zpráv (automatické kontroly kvality v nástroji, které vyžadují vyřešení problému předtím, než může být tok dat zveřejněn).

Je však zřejmé, že je třeba zlepšit kvantifikaci dopadu politik a opatření. To zahrnuje jak dosažené a očekávané dopady na emise skleníkových plynů, tak i jejich náklady a přínosy. Například stejně jako v roce 2023 pouze pětina oznámených politik a opatření stanovovala očekávané snížení emisí do roku 2030. Navíc jen v několika málo případech (Chorvatsko, Irsko, Polsko, Lotyšsko) jsou očekávaná snížení emisí v důsledku oznámených opatření v obecném souladu s odhady emisí skleníkových plynů (se

scénářem při dodatečných opatřeních) předloženými členskými státy. Absence těchto údajů ztěžuje posouzení celkového dopadu provedených opatření a zdůrazňuje potřebu systematičtějšího hodnocení účinnosti politik před jejich provedením i po něm (další podrobnosti viz pracovní dokument útvarů Komise o posouzení pokroku dosaženého při plnění cílů energetické unie a opatření v oblasti klimatu, který je připojen ke zprávě o stavu energetické unie pro rok 2025).

Graf č. 9: Celkový počet politik a opatření podle druhu politického nástroje (rozměr snižování emisí uhlíku)

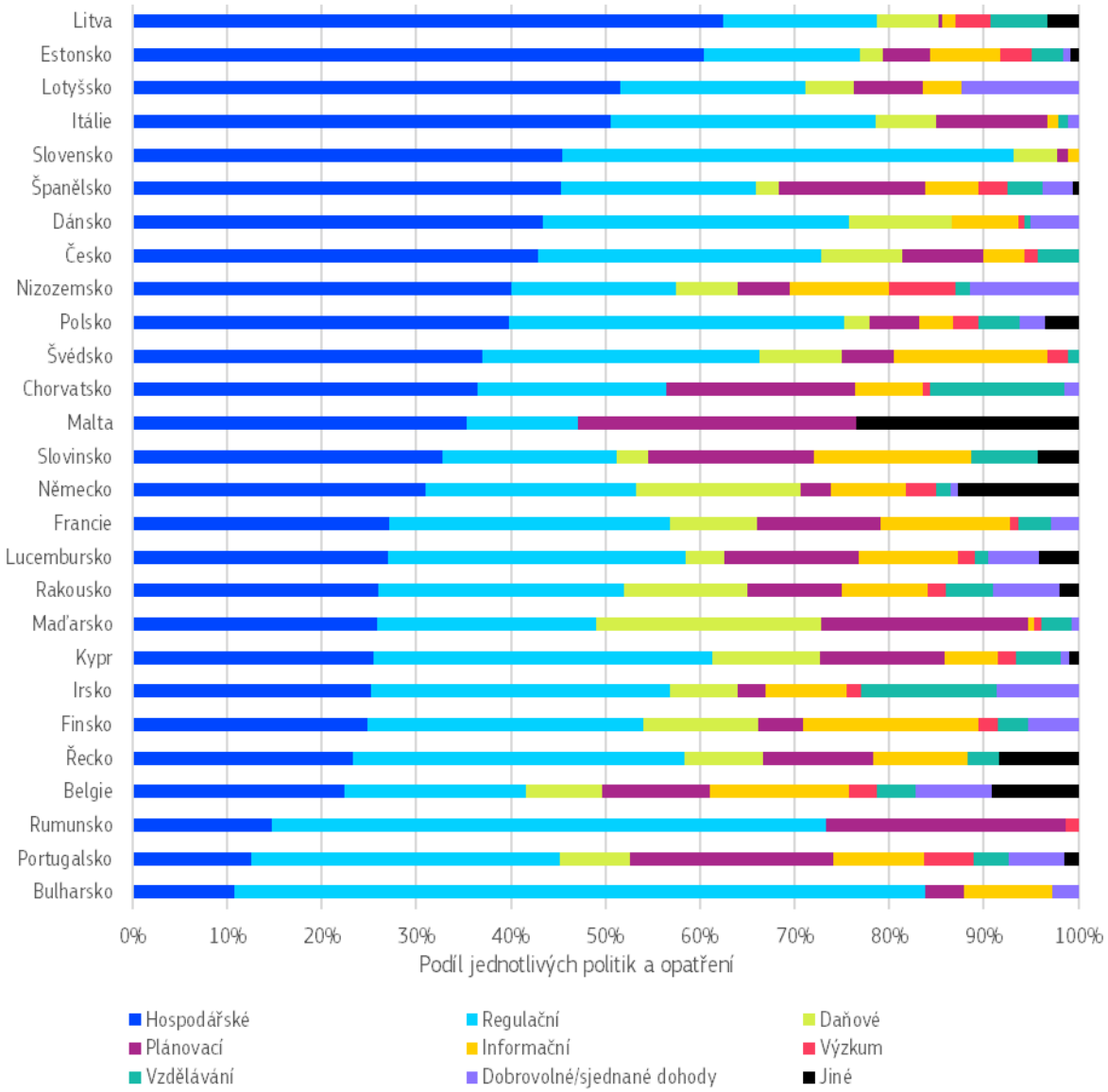

Poznámka: údaje o politikách a opatřeních vycházejí z předběžného souboru údajů ze zpráv o pokroku v rámci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu za rok 2025 (příloha IX). Údaje pro Belgii se vztahují k politikám a opatřením uvedeným ve zprávách o pokroku v rámci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu za rok 2023. Země jsou uvedeny v pořadí podle podílu politik a opatření založených na hospodářském nástroji.

1.5 Názor veřejnosti na změnu klimatu

Podle nejnovějšího průzkumu Eurobarometru z roku 2025 vyjadřují lidé v celé Evropě silné obavy ohledně změny klimatu a širokou podporu, pokud jde o opatření v této oblasti. **Významná většina (85 %) občanů EU se domnívá, že změna klimatu je závažný problém**, což svědčí o vysoké míře informovanosti a jasném uvědoměním si potřeby naléhavosti. Tyto obavy vyjadřují zejména ženy a mladší lidé (15–24 let).

Průzkum rovněž ukázal, že 84 % Evropanů připisuje změnu klimatu především lidské činnosti, což svědčí o sdíleném chápání hlavních příčin tohoto problému.

Podpora rozhodných politik v oblasti klimatu zůstává silná. Celkově **81 % respondentů podporuje cíl EU dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050**. Míra podpory se však v jednotlivých zemích liší, přičemž Estonsko je jediným členským státem, kde tento cíl podporuje méně než polovina občanů (46 %).

Podle tohoto průzkumu panuje značná shoda (88 %) na tom, že EU by měla aktivně podporovat obnovitelné zdroje energie a zvyšovat energetickou účinnost a že lepší příprava na dopady změny klimatu zlepší každodenní život (83 %).

2. Systém EU pro obchodování s emisemi

Nejdůležitější informace

- Do konce roku 2024 pomohl systém EU ETS snížit emise z výroby energie a tepla a průmyslové výroby o 50 % ve srovnání s úrovní v roce 2005.
- Emise z výroby elektřiny a tepla v roce 2024 nadále meziročně klesaly, a to zejména díky výraznému zvýšení podílu obnovitelných zdrojů a jaderné energie ve skladbě zdrojů elektřiny, což se odrazilo ve snížení závislosti na hlavních fosilních palivech, jako je zemní plyn a uhlí.
- V rámci systému ETS byly získány výnosy ve výši 245 miliard EUR, přičemž jen v samotném roce 2024 dosáhly téměř 39 miliard EUR. Z těchto výnosů byla financována především opatření v oblasti klimatu a energetiky prostřednictvím vnitrostátních rozpočtů, ale také prostřednictvím Inovačního fondu, Modernizačního fondu a Nástroje pro oživení a odolnost, a to v souladu s plánem REPowerEU.
- V roce 2024 byly do systému EU ETS poprvé zahrnuty emise z námořní dopravy. V porovnání s rokem 2023 oznámené emise vzrostly o 13 %, což bylo způsobeno zejména dopady krize v Rudém moři a následným přesměrováním.
- K dekarbonizaci odvětví letectví jsou nezbytná naléhavá opatření. Na podporu této činnosti byl od roku 2024 zaveden specializovaný systém, který má urychlit zavádění udržitelných leteckých paliv.
- Plnění povinností v rámci systému EU ETS bylo na velmi vysoké úrovni, a to i v odvětví námořní dopravy v jeho prvním cyklu plnění povinností.

Systém EU pro obchodování s emisemi (ETS) je základním kamenem opatření EU v oblasti klimatu. Zavádí stropy strop emisí z výroby elektřiny a tepla, průmyslové výroby, letecké dopravy v Evropě a námořní dopravy, což vede k ceně emisí v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“. Cena vytváří pobídku pro společnosti v těchto odvětvích k zavádění řešení a k investicím do postupného snižování emisí. V rámci systému EU ETS jsou rovněž získávány výnosy, které pomáhají tato opatření financovat.

2.1 Strop emisí v rámci systému EU pro obchodování s emisemi

Systém EU ETS je tržní nástroj. Stanovuje strop emisí z odvětvích, na které se systém vztahuje, a tento strop se každý rok snižuje, přičemž cílem je snížit emise do roku 2030 o 62 % ve srovnání s úrovní emisí v roce 2005. Tento strop je vyjádřen v povolenkách, které musí podniky každý rok odevzdávat, aby pokryly své emise. Podniky nakupují povolenky především prostřednictvím dražeb, jejichž výnosy plynou členským státům na další podporu opatření v oblasti klimatu a transformace energetiky. Prostřednictvím ceny povolenek, kterou stanoví trh, motivuje systém EU ETS ke snižování emisí tam, kde je nejlevnější tak učinit, technologicky neutrálním způsobem.

Přestože hlavním způsobem rozdělování povolenek v rámci systému EU ETS jsou dražby, značný objem povolenek se zařízením přiděluje bezplatně, aby se omezilo riziko úniku uhlíku[19]. V některých průmyslových odvětvích, na něž se vztahuje systém EU ETS (cement, hliník, hnojiva, vodík, železo a ocel), mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích od roku 2026 postupně nahradí přidělování bezplatných povolenek. Tato odvětví představují přibližně 54 % celkového množství bezplatných povolenek v období 2021–2025.

Podrobnější informace o fungování systému EU ETS viz zpráva o trhu s uhlíkem z roku 2025.

2.2 Trendy v oblasti emisí

Do konce roku 2024 pomohl systém EU ETS **snížit emise** z výroby energie a tepla a průmyslové výroby **o 50 %** ve srovnání s úrovní v roce 2005. Díky tomuto pokroku systém směřuje k dosažení cíle pro rok 2030, kterým je snížení emisí o 62 %.

Po rekordním meziročním poklesu v roce 2023 emise z odvětví energetiky a průmyslu nadále klesaly i v roce 2024. Emise z výroby elektřiny a tepla klesly o 10,7 %[20], a to zejména v díky výraznému zvýšení podílu obnovitelných zdrojů a jaderné energie na skladbě zdrojů elektrické energie spolu se snížením závislosti na hlavních fosilních palivech, jako je zemní plyn a uhlí. V roce 2024 byly obnovitelné zdroje a biopaliva hlavním zdrojem elektřiny v EU a získaly podíl ve výši 47,2 %, přičemž celková produkce elektřiny z obnovitelných zdrojů se v roce 2024 zvýšila o 7,6 %. Pokles emisí souvisejících s výrobou energie v roce 2024 znamenal, že od roku 2021 došlo ke snížení o 30 %.

Emise z průmyslových zařízení v roce 2024 klesly o 0,8 % ve srovnání s rokem 2023[21]. Bylo zaznamenáno několik trendů (mimo dekarbonizace dodávek energie) – snížení produkce v průmyslové výrobě v některých odvětvích, zotavení produkce v energeticky náročných odvětvích, jako je ocel, hnojiva a chemické látky, a zlepšení energetické účinnosti.

[19] V období 2021–2030 se bude dražit až 57 % všeobecných povolenek a zbývající povolenky budou přiděleny zdarma.
[20] Na základě emisí z výroby elektřiny a tepla v systému EU ETS (údaje získané z registru Unie ke dni 30. září 2025). Z tohoto poklesu jsou rovněž 2 % odůvodněna nesrovnalostmi v údajích, které ovlivňují rozdělení emisí z energetiky a průmyslu, nikoliv tržními trendy. Viz zpráva o fungování trhu s uhlíkem z roku 2025.
[21] Na základě emisí z průmyslové výroby v rámci systému EU ETS (údaje získané z registru Unie ke dni 30. září 2025). Viz zpráva o fungování trhu s uhlíkem z roku 2025.

Graf č. 10: Emise v rámci systému EU ETS v EU podle odvětví

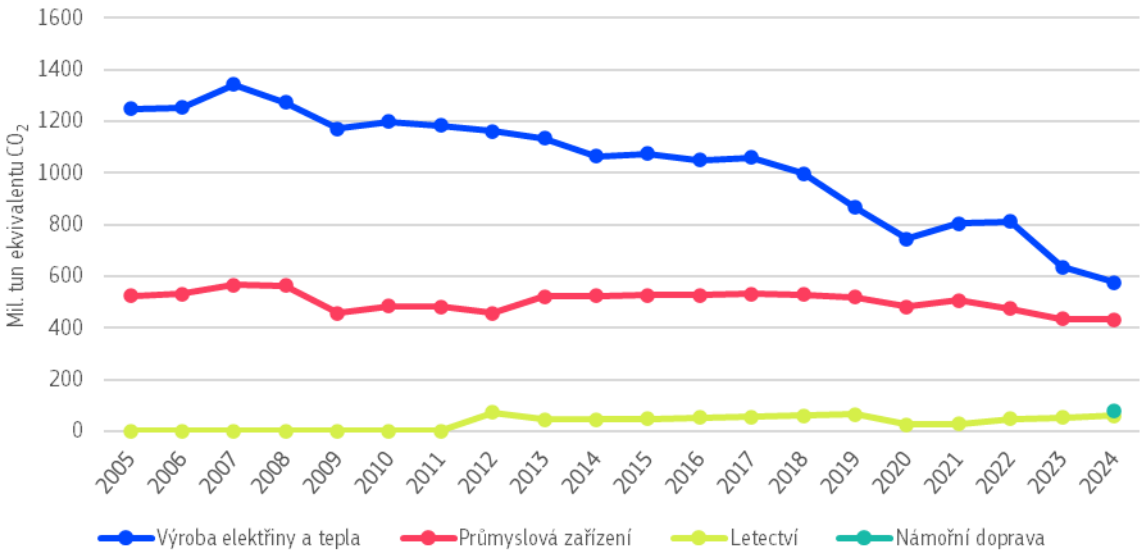

Zdroj: EEA

2.3 Výnosy z dražeb

Do poloviny roku 2025 bylo v rámci EU ETS prodejem emisních povolenek **získáno více než 245 miliard EUR**. V roce 2024 dosáhnou výnosy ze systému ETS téměř 39 miliard EUR. Tyto prostředky směřovaly především do vnitrostátních rozpočtů (24,4 miliardy EUR), ale financovaly se z nich rovněž programy ETS pro čistou transformaci (tj. Inovační fond a Modernizační fond) a část Nástroje pro oživení a odolnost v souladu s plánem REPowerEU. V roce 2025 se část povolenek ze systému EU ETS začala dražit také za účelem financování Sociálního klimatického fondu (viz kapitola 6).

Graf č. 11: Použití výnosů ze systému ETS členskými státy podle různých účelů, oznámené v roce 2024 (s přihlédnutím k vyplaceným výnosům)

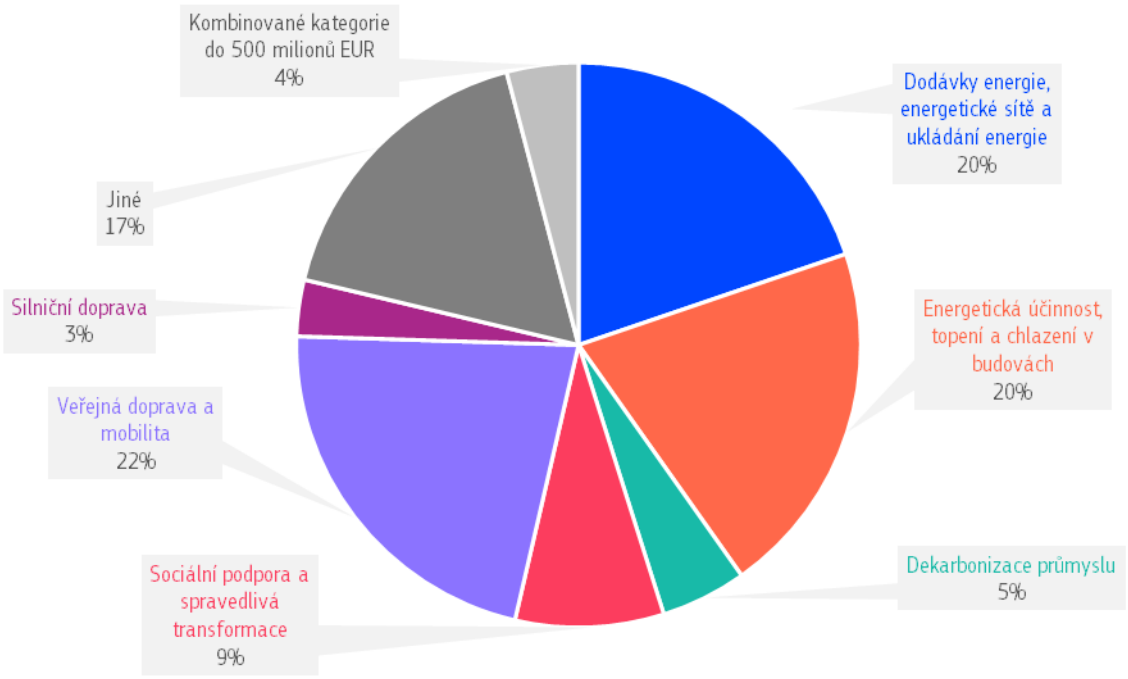

Členské státy musí použít veškeré své výnosy ze systému ETS (nebo ekvivalentní částku) na financování opatření v oblasti klimatu a transformace energetiky, včetně opatření zaměřených na sociální aspekty. Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je možnost, aby členské státy použily výnosy ze systému ETS na poskytnutí podpory v oblasti nepřímých nákladů spojených s emisemi uhlíku pro energeticky náročná odvětví. V roce 2024 použilo své výnosy k tomuto účelu 15 členských států. Z částky 24,4 miliardy EUR, shromážděné v roce 2024, použily členské státy 3,2 miliardy EUR na kompenzaci nepřímých nákladů pro energeticky náročná odvětví. Zbylá částka 21,2 miliardy EUR musí být použita na opatření v oblasti klimatu a transformace energetiky, není však nutné ji vynaložit v jednom roce [22].

Členské státy podávají každý rok Komisi zprávu o tom, jak použily své výnosy ze systému ETS. Členské státy směřovaly většinu svých výnosů ze systému ETS za rok 2024 na projekty v oblasti zavádění obnovitelných zdrojů energie, energetických sítí a ukládání energie z obnovitelných zdrojů (20 %), zvyšování energetické účinnosti v průmyslových odvětvích a budovách (20 %) a rozvoje čisté veřejné dopravy a mobility (22 %). Příkladem jsou granty na větrnou energii na moři a úpravu bioplynu v Dánsku, projekty důkladné modernizace se snížením spotřeby tepla v obytných budovách alespoň o 40 % v Litvě a investice do železniční dopravy a cyklostezek ve Slovinsku.

Podrobnější informace o způsobu, jakým jednotlivé členské státy použily své výnosy ze systému ETS za rok 2024, jsou uvedeny v kapitole 8 doprovodného pracovního

[22] Za rok 2024 bylo oznámeno, že vyplacená částka činila 16,4 miliardy EUR.

dokumentu útvarů Komise. Analýza pro EU-27 je uvedena ve zprávě o trhu s uhlíkem z roku 2025.

2.4 Letecká doprava

V roce 2024 emise z letecké dopravy v rámci systému ETS nadále rostly a dosáhly 62,6 milionu tun CO_2 [23]. To je zhruba o 15 % více než v roce 2023 [24].

Je proto naléhavě nutné provést dekarbonizaci odvětví letectví. Cena uhlíku v rámci systému ETS již poskytuje pobídku ve výši přibližně 200 EUR za tunu [25] použitého udržitelného leteckého paliva ve srovnání s petrolejem fosilního původu. V roce 2024 však Komise zavedla další podpůrný mechanismus v rámci systému EU ETS na podporu používání udržitelných leteckých paliv, jehož dopad v této zprávě zatím nebyl zohledněn. Na tuto podporu je vyhrazeno celkem 20 milionů povolenek (v hodnotě přibližně 1,5 miliardy EUR) a letecké společnosti mohou žádat o podporu ve výši přibližně 500 až 7 000 EUR za každou tunu způsobilého udržitelného paliva použitého na trase spadající do působnosti systému ETS [26]. V roce 2025 Komise rozdělila přibližně 100 milionů EUR mezi 53 provozovatelů letadel z členských států EU a dva provozovatele z Norska.

Komise přijala nová pravidla pro monitorování, vykazování a ověřování emisí u letů leteckých společností EU, které nespadají do oblasti působnosti systému EU ETS [27]. Přijetí těchto pravidel podtrhuje závazek EU uplatňovat program kompenzace a snižování emisí oxidu uhličitého v mezinárodním civilním letectví (CORSIA). EU je jednou z prvních jurisdikcí na světě, která uzákonila program CORSIA. Účelem programu CORSIA je kompenzovat emise z mezinárodních letů překračující určitou úroveň [28]. Všeobecně se předpokládá, že této úrovně bylo dosaženo v roce 2024, a letecké společnosti tedy očekávají, že jim za podíl emisí v roce 2024 nad základní úrovní poprvé vzniknou povinnosti kompenzace v rámci programu CORSIA.

Ačkoli se systém EU ETS v současnosti vztahuje pouze na emise CO_2, odhaduje se, že celkový dopad letectví na klima je v současnosti dvakrát až čtyřikrát vyšší, a to kvůli

[23] Tento údaj zahrnuje lety v rámci Evropského hospodářského prostoru (EHP) (vnitrostátní a mezi zeměmi EHP) a lety odlétající z EHP do Švýcarska a Spojeného království. Zahrnuje i jiné než vnitrostátní lety ze země EHP do nejvzdálenějšího regionu a zpět (např. Finsko – Kanárské ostrovy).
[24] V roce 2023 vyprodukovalo toto odvětví emise v celkové výši 54,4 milionu tun CO_2. Údaje získané z registru Unie a švýcarského registru ke dni 30. září 2025.
[25] Systém obchodování s emisními povolenkami na tato paliva uplatňuje „nulovou sazbu“, což znamená, že se v jejich případě neplatí žádná cena uhlíku. Naproti tomu emisní faktor petroleje je 3,16 tCO_2/t: cena v rámci systému ETS x 3,16 = cenová pobídka, při ceně uhlíku v rámci systému ETS ve výši 70 EUR se tedy jedná o cenovou pobídku ve výši 221 EUR na tunu použitého paliva.
[26] Tento systém podpory pokrývá celý zbývající cenový rozdíl mezi petrolejem fosilního původu a způsobilými leteckými palivy používanými jednotlivými provozovateli komerčních letadel při jejich letech, na které se vztahuje účinné stanovení ceny uhlíku prostřednictvím systému EU ETS, nebo jeho část, a podporuje tak tyto provozovatele letadel v používání čistších paliv.
[27] Systém EU ETS se vztahuje na lety v rámci EHP (EU-27, Norsko, Island) a na lety odlétající do Švýcarska a Spojeného království. To znamená, že nová pravidla se vztahují na lety leteckých společností z EU směřující z EHP do zemí mimo EHP a na jejich lety mezi dvěma zeměmi mimo EHP.
[28] Úroveň, při jejímž překročení by letecké společnosti měly začít kompenzovat emise, je pro období 2024–2035 stanovena na 85 % emisí CO_2 v roce 2019 (přičemž rok 2019 byl rokem s nejvyššími emisemi v historii mezinárodní letecké dopravy).

emisím jiných látek než CO_2, včetně oxidů dusíku (NOx) a oxidů síry (SOx) [29]. EU je první jurisdikcí, která zavedla rámec pro monitorování, vykazování a ověřování (MRV), pokud jde o vlivy letectví, které nejsou spojeny s CO_2. Od 1. ledna 2025 jsou provozovatelé letadel povinni každoročně monitorovat a vykazovat dopady emisí jiných látek než CO_2 pro každý let [30]. Do 31. prosince 2027, na základě výsledků podle rámce pro monitorování dopadů emisí jiných látek z letectví než CO_2, předloží Komise zprávu a případně legislativní návrh na zmírnění dopadů jiných látek z letectví než CO_2.

2.5 Námořní doprava

Námořní doprava se podílí na emisích CO_2 v EU přibližně 3–4 %. Rok 2024 byl prvním rokem, kdy byla námořní doprava zahrnuta do systému EU ETS. Celkové emise z námořní dopravy v rámci systému MRV činily 148,7 milionů tun ekvivalentu CO_2 [31], přičemž jsou zohledněny veškeré emise z plaveb zahrnujících přístavy v EU, na Islandu a v Norsku. Z toho 89,8 milionů tun ekvivalentu CO_2 bylo zahrnuto do systému ETS, přičemž je zohledněno pouze 50 % emisí z plaveb začínajících nebo končících mimo EU, Island a Norsko [32].

Emise metanu a oxidu dusného byly v rámci systému MRV vykázány za první rok v roce 2024 a činily 1,6 milionu tun ekvivalentu CO_2 (v případě metanu), resp. 2,2 milionu tun ekvivalentu CO_2 (v případě oxidu dusného) [33].

Při zaměření pouze na emise oxidu uhličitého jsou emise podle systému MRV za rok 2024 o 13 % vyšší než v roce 2023, a to zejména v důsledku nárůstu činnosti plavidel v důsledku přesměrování, které bylo vyvoláno krizí v Rudém moři v průběhu roku 2024.

Po prvním roce uplatňování systému ETS na námořní dopravu bylo plnění povinností na vysoké úrovni, neboť rejdařské společnosti vyřadily povolenky na více než 99 % svých emisí spadajících do oblasti působnosti.

Na mezinárodní úrovni uvítala EU v dubnu 2025 schválení rámce pro nulové čisté emise zaměřeného na snížení emisí skleníkových plynů z mezinárodní námořní dopravy v Mezinárodní námořní organizaci (IMO), který zahrnuje celosvětový standard pro postupné snižování intenzity emisí skleníkových plynů z lodních paliv a prvek

[29] Aviation and the Global Atmosphere (Letectví a globální atmosféra), IPCC, 1999, https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/03/av-en-1.pdf

[30] Systém monitorování, vykazování a ověřování se vztahuje na lety do Evropy, z Evropy a v rámci Evropy. Aby bylo usnadněno zavádění, je vykazování povinné pouze pro lety v rámci Evropy. V letech 2025 a 2026 se však doporučuje dobrovolné vykazování týkající se všech tras. Od roku 2027 se povinnost vykazování automaticky vztahuje na všechny lety. Prováděcí předpisy: Změna nařízení o monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů v reakci na revizi systému obchodování s emisemi (ETS) (europa.eu).

[31] Na celkové emise z námořní dopravy se vztahuje nařízení (EU) 2015/757.

[32] Oblast působnosti systému EU ETS pro námořní dopravu vykazuje oproti oblasti působnosti systému MRV pro námořní dopravu několik dalších výjimek a odlišností. Podrobnější informace o příslušné definici oblasti působnosti viz oddíl 2.3 Obecných pokynů pro rejdařské společnosti: https://climate.ec.europa.eu/document/download/31875b4f-39b9-4cde-a4e2-fbb8f65ee703_en?filename=policy_transport_shipping_gd1_maritime_en.pdf

[33] Emise oxidu dusného a metanu budou zahrnuty do oblasti působnosti systému EU ETS pro námořní dopravu od roku 2026.

stanovování ceny za emise skleníkových plynů z mezinárodní námořní dopravy. Dohoda, na jejíž schválení se čeká, je významným krokem k dosažení cíle nulových čistých emisí z námořní dopravy do roku 2050 nebo kolem něj, tj. přibližně do roku 2050, jak je stanoveno ve strategii IMO pro snížení emisí skleníkových plynů z lodí z roku 2023. Jednání o přijetí dohody byla odložena na říjen 2026.

2.6 Budovy, doprava a průmyslová malovýroba

V roce 2023 byl schválen nový systém obchodování s emisemi (ETS2), který se má vztahovat na emise ze spalování paliv v budovách, dopravě a průmyslové malovýrobě, které nebyly zahrnuty do stávajícího systému EU ETS. I když se jedná o obchodní systém stanovující stropy emisí, je oddělen od stávajícího systému EU ETS. Pomůže členským státům dosáhnout jejich cílů v oblasti snižování emisí podle nařízení o sdílení úsilí (viz kapitola 3).

V kombinaci s dalšími opatřeními pro tato odvětví by měl strop v systému ETS2 přinést snížení emisí do roku 2030 o 42 % ve srovnání s úrovní v roce 2005. Všechny povolenky se budou prodávat v aukcích a výnosy z nich poputují do vnitrostátních rozpočtů a Sociálního klimatického fondu. Cena uhlíku bude poskytovat pobídku k investicím do řešení energetické účinnosti, renovací budov a bezemisní mobility, včetně veřejné dopravy. Sociální klimatický fond bude podporovat zranitelné domácnosti, uživatele dopravy a mikropodniky a zaměří se na pomoc při financování těchto investic.

Systém ETS2 se bude vztahovat na předchozí fázi emisí. To znamená, že těmi, kdo musí sledovat emise z paliv, která uvádějí na trh, a nakupovat povolenky na jejich pokrytí, jsou dodavatelé paliv, nikoli spotřebitelé. Monitorování a vykazování emisí bylo zahájeno v roce 2025 a systém se v následujících letech stane plně funkčním.

3. Emise v rámci sdíleného úsilí

Nejdůležitější informace

- V souladu s posouzením vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu by měly v roce 2030 souhrnné odhadované emise podle nařízení o „sdílení úsilí“ na základě plánovaných opatření klesnout přibližně o 38 % ve srovnání s úrovní v roce 2005, což zdaleka nepostačuje k dosažení cíle pro celou EU snížit emise podle nařízení o „sdílení úsilí“ o 40 %.
- Přesto bylo nařízení o „sdílení úsilí“ koncipováno tak, aby poskytovalo flexibilitu a zajistilo, že cíl bude možné splnit nákladově efektivním způsobem.
- Některé členské státy s plánovanými politikami očekávají, že v období 2021–2030 vytvoří přebytek emisních přídělů ve výši přibližně 125 až 175 milionů tun ekvivalentu CO_2, což by umožnilo všem členským státům splnit povinnosti s využitím dostupné flexibility. Nyní je nezbytné, aby členské státy tato opatření plně provedly.
- V roce 2024 zůstaly předběžné emise z odvětví, na něž se vztahuje sdílení úsilí, ve srovnání s rokem 2023 víceméně stabilní a byly přibližně o 20 % nižší než v roce 2005.
- V dopravě, která je odvětvím, na něž se vztahuje největší sdílení úsilí, se emise zvýšily o 1 %. Emise v odvětví budov a odpadů zůstaly přibližně na stejné úrovni a v odvětví zemědělství a průmyslové malovýroby poklesly o 1 %.
- Třetinu emisí v rámci sdíleného úsilí tvoří emise jiné než CO_2, které se mezi lety 2005 a 2023 snížily o 23 %.
- V roce 2024 průměrné emise CO_2 u nových osobních automobilů a dodávek mírně vzrostly, ale stále byly o 28 %, resp. 8 % nižší než v roce 2019, a to zejména v důsledku využívání vozidel s nulovými emisemi.
- Ve vykazovaném období 2023 průměrné emise CO_2 u nových těžkých nákladních vozidel nadále klesaly, přičemž emise byly o 11,4 % nižší než jejich úroveň v roce 2019. Požadavky směrnice o jakosti paliv zajistily, že se v EU prodávala vysoce kvalitní paliva.

Nařízení o „sdílení úsilí“ se vztahuje na emise skleníkových plynů z odvětví vnitrostátní dopravy, budov, zemědělství, průmyslové malovýroby a odpadů. Tyto emise společně představují 66 % domácích emisí v EU.

V roce 2024, na základě přibližných údajů, zůstanou emise z těchto odvětví na podobné úrovni jako v roce 2023, a jsou o 20 % nižší než v roce 2005 [34]. Rok 2024 je prvním rokem, kdy emise na úrovni EU překročí souhrnnou mezní hodnotu emisí EU, a to o 1,6 %.

[34] Emise podle nařízení o „sdílení úsilí“ za rok 2024 jsou přibližné a jsou o 19,9 % nižší než v roce 2005. Emise podle nařízení o „sdílení úsilí“ za rok 2023 byly stanoveny v roce 2025 po důkladném přezkoumání a jsou o 19,8 % nižší než v roce 2005. Ve zprávě o pokroku při provádění opatření v oblasti klimatu za rok 2024 byly emise podle nařízení o „sdílení úsilí“ za rok 2023 stanoveny přibližně a vykázaly menší pokles ve výši 19,2 % ve srovnání s úrovní v roce 2005.

Zatímco emise v rámci sdíleného úsilí v EU se mezi lety 2023 a 2024 v podstatě nezměnily, na úrovni odvětví se emise z dopravy zvýšily o 1 % a emise ze zemědělství a průmyslové malovýroby klesly o 1 %. Emise z budov a odpadů byly víceméně stabilní. V roce 2024 byla odvětvím, na něž se vztahuje největší sdílené úsilí, doprava, která představovala 39 % emisí podle nařízení o „sdílení úsilí“ v EU, za níž následovaly budovy (22 %), zemědělství (18 %), průmyslová malovýroba (16 %) a odpady (5 %).

Graf č. 12: Emise v odvětvích, na něž se vztahují právní předpisy o sdílení úsilí, v období 2005–2030 a roční emisní příděly, EU-27

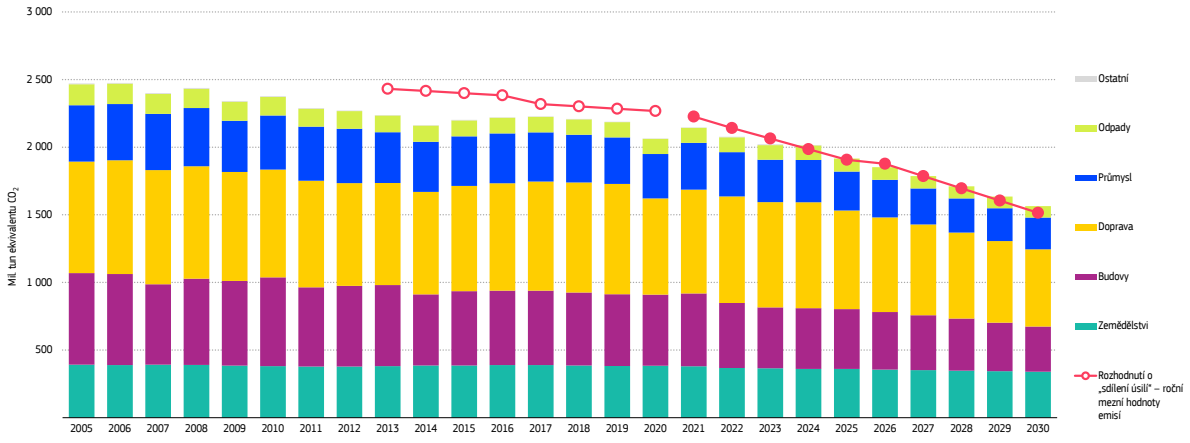

Poznámka: Údaje o emisích rozdělené mezi odvětví podle nařízení o „sdílení úsilí“ pro období 2021–2023 pocházejí z inventury skleníkových plynů z roku 2025, pro rok 2024 z přibližných inventur a pro období 2025–2030 z odhadů, které členské státy oznámily v roce 2025 podle článku 18 nařízení o správě. Roční emisní příděly jsou roční mezní hodnoty emisí stanovené v nařízení o „sdílení úsilí“ a rozhodnutí o „sdílení úsilí“, které uvedenému nařízení předcházelo. V grafu je vidět, jakým způsobem jsou historické a odhadované emise v rámci sdíleného úsilí v EU rozděleny mezi jednotlivá odvětví a porovnávány s ročními mezními hodnotami emisí.

3.1 Cíle v rámci sdíleného úsilí

Nařízení o „sdílení úsilí“ stanoví cíl EU snížit do roku 2030 emise z odvětví, na něž se vztahuje sdílení úsilí, o 40 % ve srovnání s úrovní v roce 2005. Tento celkový cíl se promítá do vnitrostátních cílů snížení pro rok 2030, které se pohybují v rozmezí od 10 % do 50 %, a do mezních hodnot emisí skleníkových plynů v letech 2021 až 2030 vyjádřených v ročních emisních přídělech. Komise bude kontrolovat, zda členské státy splnily své mezní hodnoty emisí, ve dvou kolech – nejprve v roce 2027 (pokud jde o roky 2021–2025) a poté v roce 2032 (pokud jde o roky 2026–2030).

K tomu, aby nepřekračovaly své roční mezní hodnoty emisí a aby splnily své cíle pro rok 2030, mohou členské státy rovněž v omezeném rozsahu využívat možností flexibility. Tyto možnosti flexibility zahrnují započtení, vypůjčení, nákup a prodej emisních přídělů s využitím přebytků (kreditů) z odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) a pro některé členské státy možnost zrušit povolenky ze systému EU ETS pro emisní příděly podle nařízení o „sdílení úsilí“ (další podrobnosti jsou uvedeny v kapitole 9 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise).

Island a Norsko se dohodly, že budou s několika úpravami uplatňovat nařízení o „sdílení úsilí“, které bylo přijato v roce 2018 [35]. Jejich pokrokem a vývojem se zabývá výroční zpráva o pokroku v oblasti klimatu, kterou vypracovává Kontrolní úřad ESVO.

3.2 Pokrok při plnění cílů v oblasti sdílení úsilí

Cíle v oblasti snížení emisí do roku 2030

Nařízení o „sdílení úsilí“ stanoví cíl v oblasti snížení emisí do roku 2030 pro EU a každý členský stát (ve srovnání s úrovní v roce 2005). Z Komisí provedeného posouzení konečných aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu zveřejněného v květnu 2025 vyplývá, že se očekává, že emise v rámci sdílení úsilí klesnou v roce 2030 přibližně o 38 % ve srovnání s rokem 2005, což je přibližně o 2 procentní body méně, než je cíl EU. To představuje podstatné zlepšení ve srovnání s rozdílem více než 6 procentních bodů v celé EU, který byl uveden v posouzení návrhu aktualizovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu provedeném Komisí. Je důležité, aby ambiciózní politiky stanovené ve vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu byly prováděny v plném rozsahu a aby členské státy zachovaly své tempo a pokračovaly v opatřeních směřujících k dosažení cílů nařízení o „sdílení úsilí“. Komise ve svém posouzení poskytla členským státům cílené pokyny s cílem usnadnit rychlé provádění plánů.

Výše uvedená zjištění potvrzují nejnovější odhady členských států z března 2025 (viz graf č. 13). Před jakýmkoli využitím možností flexibility podle nařízení o „sdílení úsilí“ členskými státy za účelem dosažení jejich cílů vykazují největší odhadované rozdíly v roce 2030 Německo, Irsko a Malta, zatímco Bulharsko, Řecko a Portugalsko vykazují největší překročení svých cílů pro rok 2030.

K odstranění těchto rozdílů musí členské státy kromě plného provedení všech stávajících a plánovaných politik v oblasti klimatu posílit opatření nebo využít možností flexibility.

[35] Island a Norsko dosud nezapracovaly změny po revizi nařízení o „sdílení úsilí“ v roce 2023.

Graf č. 13: Předpokládaná změna emisí podle nařízení o „sdílení úsilí“ a rozdíl oproti cíli v roce 2030 (v %)

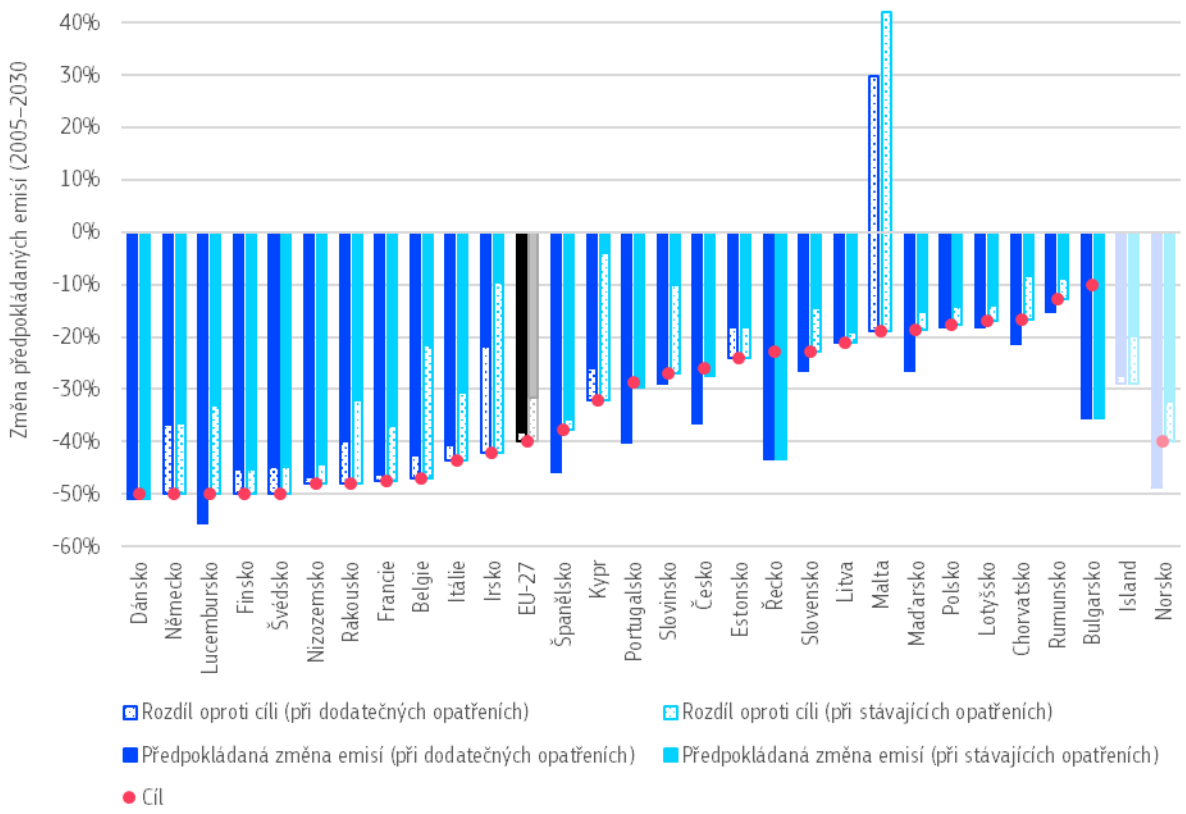

Poznámka: Rozdíl oproti cíli v případě Malty činí 49 a 61 procentních bodů, a Malta tedy překračuje svůj cíl v oblasti snížení o 19 %. To znamená, že Malta bude v roce 2030 produkovat více emisí než v roce 2005.

Snížení emisí v období 2021–2030

Nařízení o „sdílení úsilí“ rovněž stanoví pro členské státy mezní hodnoty emisí pro každý rok v období 2021–2030, s možnostmi flexibility při plnění těchto mezních hodnot emisí. Komise posoudila pokrok členských států při plnění jejich závazků vyplývajících z nařízení o „sdílení úsilí“ porovnáním emisí a přídělů pro jednotlivé roky v období 2021–2030 založeném na nejnovějších údajích a možném využití některých možností flexibility, které jsou v rámci nařízení o „sdílení úsilí“ dostupné.

Komise předpokládá, že členské státy provedou svá dodatečná opatření tak, jak jsou uvedena v jejich odhadech „při dodatečných opatřeních“. Pokud jde o využití možností flexibility, Komise předpokládá, že členské státy využijí emisní příděly ušetřené v jednom roce ke splnění požadavků v budoucích letech (tzv. započtení) a využijí emisní příděly z budoucího roku, pokud je budou potřebovat v roce předchozím (tzv. vypůjčení). Předpokládá rovněž, že členské státy, které oznámily svůj záměr využít flexibilitu systému ETS, tak v případě potřeby učiní.

Komise zjistila, že v období 2021–2030 by deset členských států stále překračovalo své mezní hodnoty alespoň v jednom roce. Kypr, Chorvatsko, Itálie a Rumunsko by měly mít nadměrné emise již v prvním cyklu plnění požadavků (2021–2025), přičemž se

odhaduje, že Rakousko, Estonsko, Německo, Malta, Irsko a Švédsko by měly mít nadměrné emise ve druhém cyklu plnění požadavků (2026–2030). Sedmnáct členských států, které nemají za celé období 2021–2030 žádný rozdíl, vytváří větší přebytek, než by potřebovalo deset členských států k pokrytí svých rozdílů. I když všechny členské státy v případě potřeby získají emisní příděly od ostatních, na úrovni EU se očekává v období 2021–2030 přebytek ve výši přibližně 125 až 175 milionů tun ekvivalentu CO_2.

Předpokládaný přebytek emisních přídělů v nařízení o „sdílení úsilí“ pocházející z několika členských států postačuje k tomu, aby byly pokryty rozdíly ostatních členských států. Převody emisních přídělů mezi členskými státy zvyšují nákladově efektivní dosažení cíle EU v souladu se strukturou nařízení o „sdílení úsilí“. Vzhledem k velikosti předpokládaného přebytku podle nařízení o „sdílení úsilí“ a možnostem obchodování s přebytky podle nařízení o „sdílení úsilí“ i nařízení o LULUCF nemůže Komise v této fázi dojít k závěru, že členské státy nedosahují dostatečného pokroku při plnění svých závazků podle nařízení o „sdílení úsilí“.

Kromě toho další flexibilní opatření, které má členským státům pomoci dosáhnout souladu s nařízením o „sdílení úsilí“, zahrnuje převod nadměrného množství emisí v odvětví LULUCF na pokrytí omezeného počtu emisí v odvětvích, na něž se vztahuje sdílení úsilí [36]. Některé členské státy již oznámily svůj záměr využít tuto flexibilitu [37]. Omezené a předběžné údaje, které jsou k dispozici o trendech v odvětví využívání půdy, však zatím naznačují, že některé členské státy budou mít s dosažením svých cílů v oblasti LULUCF potíže (viz kapitola 4). Tyto členské státy by mohly vyrovnat rozdíl v odvětví LULUCF pomocí emisních přídělů podle nařízení o „sdílení úsilí“ (článek 12 nařízení o LULUCF), které budou pro období 2021–2025 automatické (článek 9 nařízení o „sdílení úsilí“).

3.3 Trendy v oblasti emisí podle druhů plynu

Dvě třetiny celkových emisí z odvětví, na něž se vztahuje sdílení úsilí, tvoří emise CO_2, zbývající třetina jsou emise jiné než CO_2 (graf č. 14). Mezi lety 2005 a 2023 **se emise jiné než CO_2 z odvětví, na něž se vztahuje sdílení úsilí, snížily o 23 %**. Skleníkové plyny jiné než CO_2 zahrnují metan (CH_4), oxid dusný (N_2O) a fluorované plyny (fluorid dusitý (NF_3), částečně fluorované uhlovodíky (HFC), zcela fluorované uhlovodíky (PFC), fluorid sírový (SF_6)). Zatímco na většinu emisí v odvětví energetiky se vztahuje systém EU ETS, emise metanu v tomto odvětví spadají do oblasti působnosti nařízení o „sdílení úsilí“.

[36] Podrobné informace o možnostech flexibility, které jsou k dispozici podle nařízení o „sdílení úsilí“, jsou uvedeny v kapitole 9 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise.
[37] Dánsko, Litva a Polsko oznámily záměr využít flexibilitu odvětví LULUCF a Chorvatsko oznámilo záměr obchodovat s emisními příděly. Finsko rovněž oznámilo, že v případě potřeby může využít možností flexibility podle nařízení o „sdílení úsilí“, včetně obchodování s emisními příděly. Jedná se o záměry, které nejsou pro členské státy závazné.

Graf č. 14: Emise v rámci nařízení o „sdílení úsilí“ v letech 2005 a 2023 podle druhů plynů

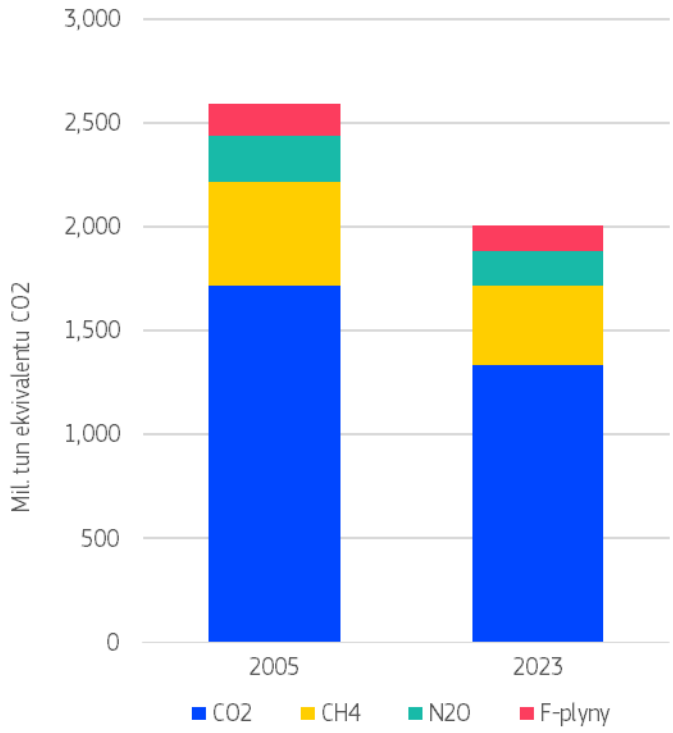

Uvedené jiné plyny než CO_2 jsou vypouštěny v řadě odvětví a procesů a všechny mají mnohem vyšší potenciál globálního oteplování než CO_2 – podle konkrétního plynu řádově o desítky až desítky tisíc. Emise jiných skleníkových plynů než CO_2 tudíž mají významný dopad na změnu klimatu a v několika odvětvích poskytují klíčový prostor pro možné snížení emisí. Snížení emisí jiných skleníkových plynů než CO_2 má rovněž zásadní význam pro to, abychom dosáhli našich cílů podle nařízení o „sdílení úsilí“.

Více než polovina emisí jiných skleníkových plynů než CO_2 pochází z odvětví zemědělství. V letech 2005 až 2023 byly tyto emise omezeny ve všech odvětvích, ale k nejvýznamnějšímu snížení došlo v energetice mimo systém ETS („ostatní energetika“), průmyslové malovýrobě a v odvětví odpadů. Emise jiných skleníkových plynů než CO_2 ze zemědělství, dopravy a budov ve stejném období mírně klesly. Nejvíce se snížily emise oxidu dusného z průmyslového odvětví, které není zapojeno do systému ETS, a emise metanu v odvětví odpadů a odvětví energetiky, které není zapojeno do ETS. Úroveň emisí F-plynů se snížila, ale v menší míře (graf č. 15).

Cílem Metanové strategie EU je snížit emise metanu v odvětvích energetiky, zemědělství a odpadů, a tím podpořit dosažení cílů stanovených nařízením o „sdílení úsilí“.

Graf č. 15: Emise jiných skleníkových plynů než CO_2 v rámci nařízení o „sdílení úsilí“ v letech 2005 a 2023 podle odvětví

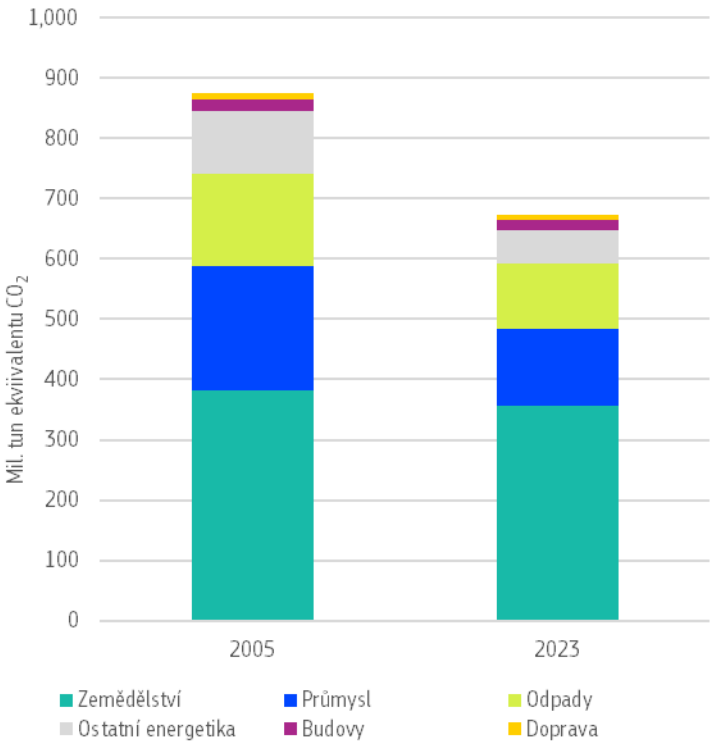

Fluorované plyny

Fluorované skleníkové plyny (F-plyny) mají ze všech skleníkových plynů nejvyšší potenciál globálního oteplování, což znamená, že nejvíce poškozují klima. Klíčovou roli mezi nimi hrají částečně fluorované uhlovodíky (HFC). Částečně fluorované uhlovodíky se používají ve výrobcích, zařízeních a procesech každodenního použití, jako je chlazení, klimatizace, tepelná čerpadla, izolace, protipožární ochrana, elektrické vedení nebo průmyslové procesy, a představují přibližně 90 % všech emisí F-plynů.

Od roku 2015 celkové emise F-plynů v EU klesají, zejména proto, že v tomto roce vstoupila v platnost nová pravidla pro postupné snižování emisí částečně fluorovaných uhlovodíků. Do roku 2030 musí být množství částečně fluorovaných uhlovodíků sníženo přibližně o 95 % ve srovnání s rokem 2015 a do roku 2050 se plánuje jejich postupné omezování.

Mezi lety 2015 a 2023 klesly v EU celkové emise F-plynů o 32,8 % a emise částečně fluorovaných uhlovodíků o 31,4 %. Jen v letech 2022 až 2023 klesly emise u všech F-plynů o 7,4 % a u částečně fluorovaných uhlovodíků o 5,5 %. Tato snížení pomáhají členským státům plnit jejich cíle podle nařízení o „sdílení úsilí“.

3.4 Silniční doprava

Emise z dopravy představují čtvrtinu všech emisí skleníkových plynů v EU a 39 % emisí podle nařízení o „sdílení úsilí“. Doprava je jediným významnějším odvětvím hospodářství EU, kde jsou emise stále vyšší než v roce 1990 (+18 %) a od roku 2005

klesly jen nepatrně (podrobnější informace jsou k dispozici v kapitole 4 pracovního dokumentu útvarů Komise). **Dekarbonizace odvětví dopravy se musí urychlit, aby bylo možné dosáhnout cílů EU v oblasti klimatu pro roky 2030 a 2050.**

Hlavním zdrojem emisí skleníkových plynů v tomto odvětví je silniční doprava, neboť produkuje přibližně 95 % emisí, resp. 73 % emisí, pokud se zahrne i mezinárodní letecká a námořní doprava. Více než 70 % emisí ze silniční dopravy pochází z osobních automobilů a lehkých užitkových vozidel (dodávek). Od roku 2005 do roku 2023 klesly emise ze silniční dopravy o méně než 5 %. To svědčí o tom, že zvýšení účinnosti vozidel a nárůst počtu registrovaných vozidel s nulovými emisemi byly téměř zcela kompenzovány pokračujícím nárůstem silniční dopravy.

Klíčovými politikami pro postupné snižování emisí CO_2 ze silniční dopravy jsou emisní normy CO_2 pro nové osobní automobily, dodávkya **těžká nákladní vozidla** (tj. nákladní automobily, autobusy, autokary a přívěsy) platné v EU. Stanovují cíle pro vozový park EU, pokud jde o snižování emisí, z nichž se vypočítávají roční cíle specifických emisí pro jednotlivé výrobce nebo sdružení. Plnění specifických cílů se posuzuje na úrovni vozového parku registrovaného v daném kalendářním roce výrobcem nebo sdružením (nikoli na úrovni jednotlivých vozidel).

Podle předběžných údajů z monitorování se průměrné emise CO_2 z nových osobních automobilů a nových dodávek registrovaných v EU, na Islandu a v Norsku v roce 2024 mírně zvýšily, a to u osobních automobilů na 106,8 gCO_2/km oproti 106,4 gCO_2/km v roce 2023 a u dodávek na 185,4 gCO_2/km oproti 180,8 gCO_2/km v roce 2023.

Mírný meziroční nárůst emisí představuje malé zhoršení situace vůči prudkému poklesu emisí CO_2 u nových osobních a dodávkových automobilů, který byl pozorován od roku 2020, kdy vstoupily v platnost přísnější cíle snižování emisí CO_2. K tomuto nárůstu došlo v posledním kalendářním roce, než začaly být uplatňovány přísnější cíle pro rok 2025. Podobný nárůst emisí byl zaznamenán i v letech před vstupem přísnějších cílů pro rok 2020 v platnost.

V roce 2024 průměrné emise CO_2 zaostávají za cíli EU (viz graf č. 16) a ve srovnání s rokem 2019 klesly o 28 % u osobních automobilů a o 8 % u dodávek. Tento pokrok je způsoben zejména rostoucím počtem vozidel s nulovými emisemi. V roce 2024 nevypouštělo žádné emise z výfuku 14,5 % nových osobních automobilů a 7,2 % nových dodávek – jedná se tak o prudký nárůst oproti roku 2019, kdy to bylo 2,2 % nových osobních automobilů a 1,4 % nových dodávek. Míra využívání vozidel s nulovými emisemi se však v jednotlivých členských státech značně liší (viz graf č. 17). V Dánsku bude v roce 2024 téměř 52 % nových osobních automobilů s nulovými emisemi. Naopak v několika zemích zůstal tento podíl velmi nízký, například na Slovensku pouze 2,3 %, v Chorvatsku 2,8 % a v Polsku 3 %.

Graf č. 16: Průměrné emise CO_2 (body) a cíle EU pro vozový park (čáry) u nových osobních automobilů a dodávek

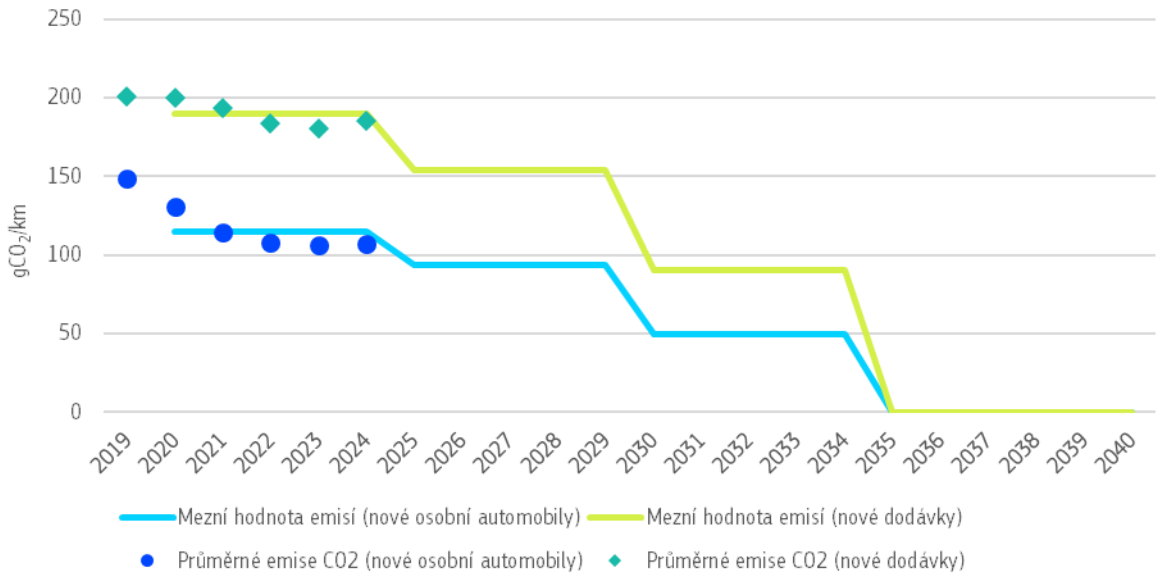

Graf č. 17: Podíl osobních automobilů s nulovými emisemi na registracích nových osobních automobilů (v %, 2024)

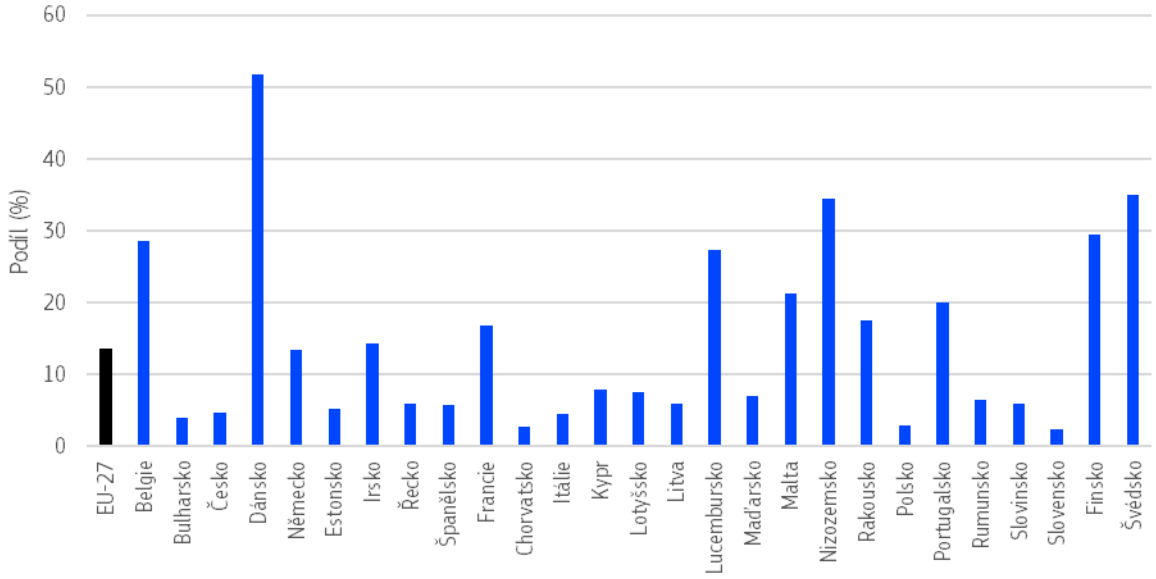

Zdroj: Observatoř pro alternativní paliva

Aby EU splnila budoucí cíle, i přes značný pokrok, kterého bylo v posledních letech dosaženo, je nezbytné další snižování emisí. Do roku 2030 musí průměrné emise klesnout o 55 % oproti výchozímu roku 2021 u nových osobních automobilů (na 49,5 gCO_2/km) a o 50 % u nových dodávek (na 90,6 gCO_2/km).

Těžká vozidla, jako jsou nákladní vozidla, autobusy, autokary a přípojná vozidla, produkují téměř 30 % všech emisí CO_2 ze silniční dopravy. V roce 2024 EU přijala revidované normy pro emise CO_2 u nových těžkých vozidel s cílem ještě zpřísnit stávající normy a rozšířit oblast působnosti nařízení na střední nákladní vozidla, městské autobusy, autokary a přípojná vozidla. V revidovaném nařízení se požaduje, aby se

emise CO_2 ve srovnání s výchozí úrovní roku 2019 snížily do roku 2025 o 15 % (revizí nezměněno), od roku 2030 o 45 %, od roku 2035 o 65 % a od roku 2040 o 90 %. Je v něm také stanoven cíl, že od roku 2035 musí 100 % nových městských autobusů tvořit vozidla s nulovými emisemi.

Ve vykazovaném období 2023, které ve skutečnosti zahrnuje období od června 2023 do července 2024, průměrné specifické **emise CO_2 u nových těžkých nákladních vozidel** [38] registrovaných v EU **klesly o 4,3 %**. To naznačuje, že trend výraznějšího poklesu, který započal ve vykazovaném období 2022 (–6,6 %), po pouze nepatrném snížení v předchozích dvou vykazovaných obdobích pokračuje (graf 18) [39].

Celkově byly ve vykazovaném období 2023 emise o 11,4 % nižší než v roce 2019. To sice znamená, že cíl pro vozový park snížit emise o 15 % do roku 2025 je již na dosah, ale v následujících vykazovaných obdobích bude nutné další snížení emisí, zejména s ohledem na ambicióznější cíle po roce 2030.

Počet nových nákladních vozidel s nulovými emisemi registrovaných ve vykazovaném období 2023 se oproti předchozímu vykazovanému období **téměř zdvojnásobil**, nicméně jejich podíl na původně regulovaných skupinách vozidel zůstává stále nízký, a to 1,1 %.

Graf č. 18: Průměrné specifické emise CO_2 (tečky) a cíle EU pro vozový park (čáry) pro nová těžká vozidla z původně regulovaných skupin vozidel

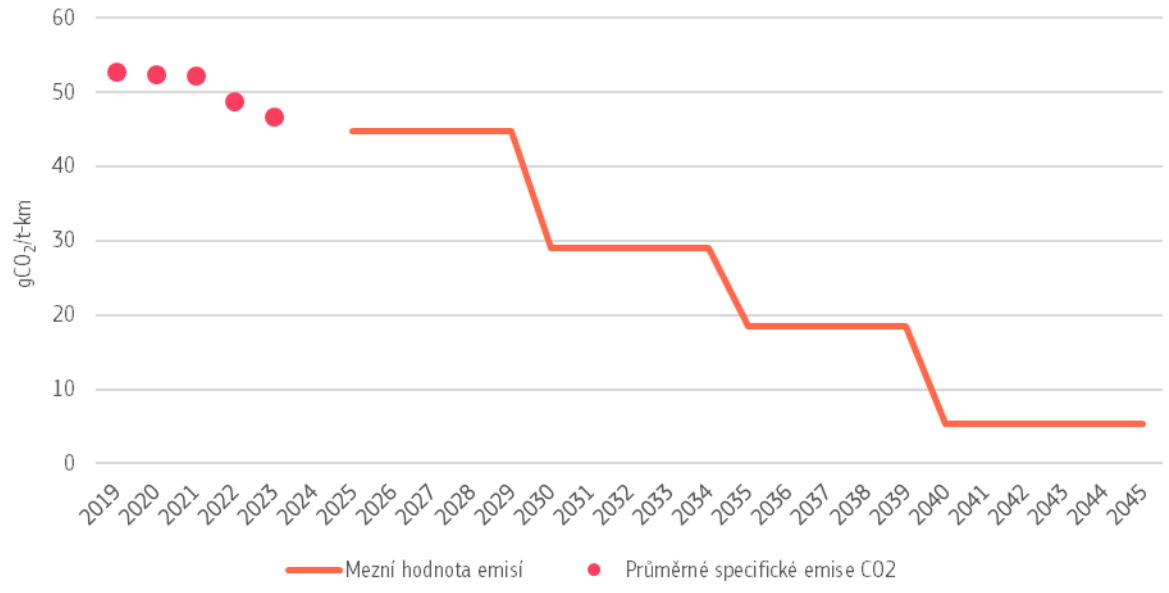

Ke snižování emisí z dopravy přispívá směrnice o jakosti paliv, která stanoví požadavky na jakost paliv pro silniční dopravu. Dodržování mezních hodnost jakosti paliv je v EU na

[38] Skupiny vozidel 4, 5, 9 a 10 v oblasti působnosti původních norem CO_2 před výše uvedenou revizí zahrnují určité typy těžkých nákladních vozidel. Následující analýza se týká těchto skupin vozidel, které v současnosti podléhají regulaci.

[39] V důsledku změny metody simulace pro stanovení emisí nových těžkých nákladních vozidel je pokles ve vykazovaném období 2022 poněkud nadhodnocen, přičemž skutečný pokles se odhaduje na přibližně 4 %. Tento účinek je pro vykazované období 2023 mnohem méně relevantní.

vysoké úrovni. Téměř všechny klíčové parametry paliv ve vzorcích odebraných v roce 2023 byly podle zpráv v mezích tolerance (včetně maximálního obsahu síry) a členské státy oznámily opatření přijatá v případě zjištění nevyhovujících vzorků. To potvrzuje, že zavedený systém sledování jakosti paliv zajišťuje, že se v EU prodávají vysoce kvalitní paliva a že jsou v souladu s požadavky směrnice o jakosti paliv.

Do roku 2023 byly členské státy rovněž povinny podávat zprávy o dosažení cíle intenzity emisí skleníkových plynů během životního cyklu paliv v silniční dopravě ve výši 6 % (měřeno oproti úrovni v roce 2010). Od roku 2023 jsou cíle dekarbonizace začleněny do revidované směrnice o obnovitelných zdrojích energie. Průměrná intenzita emisí skleníkových plynů z paliv dodávaných v roce 2023 byla o 6,3 % nižší než v roce 2010.

Podrobnější informace o jakosti paliv viz kapitola 6 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise.

Spalování paliv v silniční dopravě bude rovněž podléhat **novému systému obchodování s emisemi** (ETS2). Cílem této změny je snížit emise do roku 2030 o 42 % ve srovnání s úrovní v roce 2005 (podrobnější informace viz kapitola 2).

4. Odvětví využívání půdy

Nejdůležitější informace

- Pohlcování uhlíku v odvětví využívání půdy klesá, přičemž v nedávné době došlo k mírnému zlepšení, a v roce 2023 tedy bude čistý propad uhlíku dosahovat –198 milionů tun ekvivalentu CO_2.
- Nejnovější dostupné odhady členských států stále ukazují, že na úrovni EU existuje rozdíl oproti cíli EU pro rok 2030 ve výši 40–55 milionů tun ekvivalentu CO_2.
- Aby bylo možné dosáhnout cíle odvětví využívání půdy v oblasti klimatu a zajistit odolné hodnotové řetězce biohospodářství, je zapotřebí více investovat do odvětví využívání půdy a lepšího systému monitorování.

Odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF) v EU pohlcuje více skleníkových plynů, než kolik jich vypouští, čímž z atmosféry pohlcuje značné množství uhlíku. Toto odvětví proto hraje významnou roli při dosahování cílů politiky EU v oblasti klimatu, neboť pomáhá zvyšovat pohlcování a posilovat odolnost zemědělství a lesnictví.

Jako klíčový pilíř biohospodářství EU hraje toto odvětví důležitou roli také při přechodu na klimaticky neutrální a odolné hospodářství, například při poskytování potravin a materiálů, které nahrazují fosilní materiály nebo materiály s vysokými emisemi uhlíku.

Čistá pohlcení se v roce 2023 oproti roku 2022 zvýšila o 15 milionů tun, což v roce 2023 vedlo k celkovému čistému propadu ve výši –198 milionů tun ekvivalentu CO_2. Navzdory tomuto zlepšení však v posledním desetiletí pohlcování uhlíku pomocí propadů znepokojivým tempem klesá. Tento trend je způsoben především zvýšenou těžbou a pomalejším růstem lesů. To je důsledkem změny klimatu, která má stále větší dopad. Častější a silnější lesní požáry, škody způsobené větrem, sucho a propuknutí kalamit způsobených hmyzem a plísněmi snižují schopnost lesů absorbovat uhlík. V některých případech je faktorem také stárnutí lesů. Budoucí schopnost lesů EU pohlcovat uhlík je proto nejistá a EU může být ohrožena ztrátou schopnosti vyrovnávat emise uhlíku z jiných zdrojů.

V současné době jsou hlavními zdroji emisí v odvětví LULUCF půda využívaná k osídlení, orná půda, mokřady a travní porosty (viz graf č. 19).

Graf č. 19: Emise a pohlcení v odvětví půdy v období 1990–2023 podle hlavních kategorií využití půdy (EU-27)

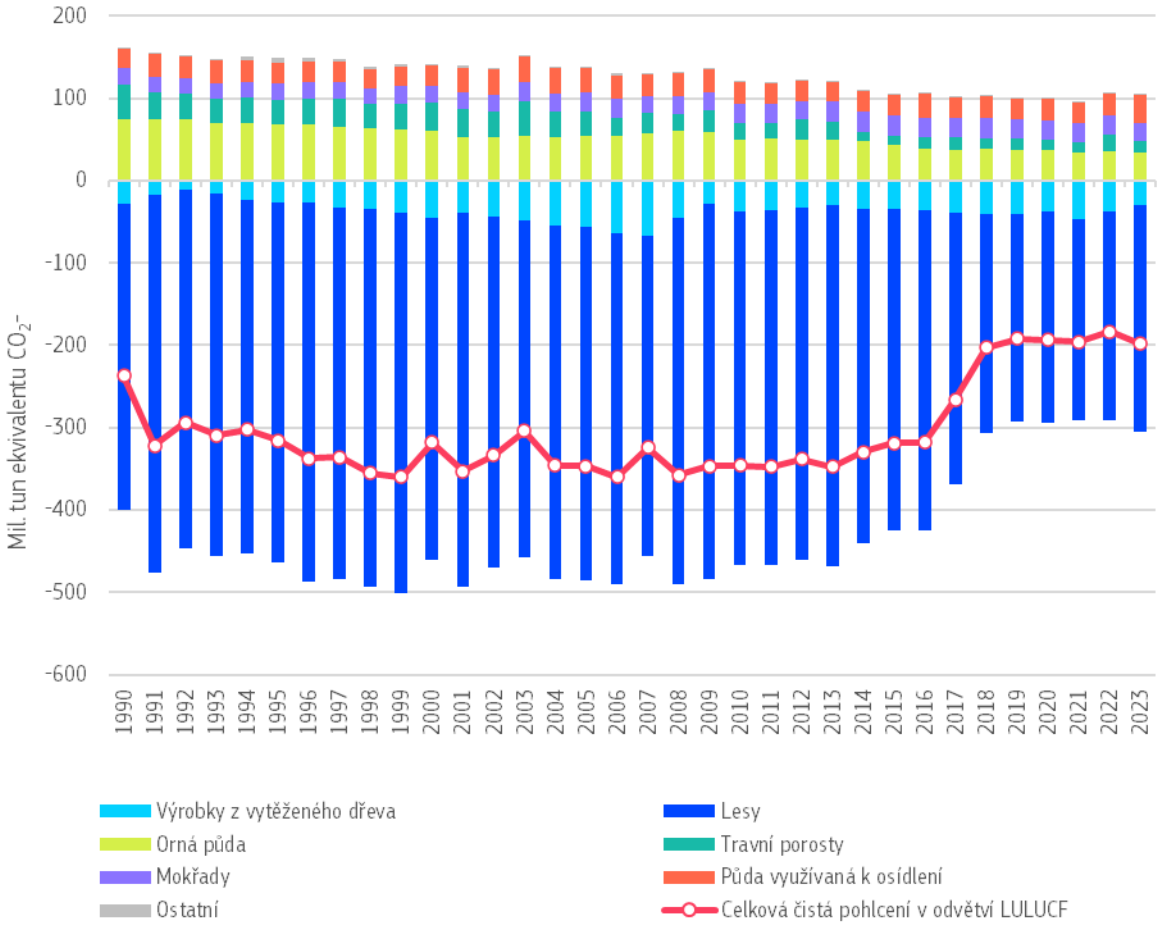

4.1 Cíl odvětví LULUCF

Cílem odvětví LULUCF je zvýšit do roku 2030 ve srovnání s referenčním obdobím 2016–2018 čistá pohlcení v odvětví půdy v EU o dalších –42 milionů tun ekvivalentu CO_2[40].

Pro období 2021–2025 platí pro různé účetní kategorie půdy zvláštní účetní pravidla, která berou v úvahu historické referenční hodnoty (např. referenční úroveň lesů). Členské státy musí dodržovat pravidlo „nulového pasivního zůstatku“, což znamená, že „započtené“ emise nesmí překročit „započtená“ pohlcení.

Pro období 2026–2030 je vykazování zjednodušeno a účetní pravidla a příslušné referenční hodnoty jsou zrušeny. Cíl dalších –42 milionů tun ekvivalentu CO_2 se vztahuje na všechny kategorie vykazování LULUCF a je rozdělen mezi členské státy prostřednictvím individuálních cílů na základě jejich podílu na celkové rozloze obhospodařované půdy. Vnitrostátní cíle pro rok 2030 vyžadují, aby každý členský stát zvýšil své ambice v oblasti klimatu a zavedl další politiky v odvětvích zemědělství a

[40] Průměrná roční čistá pohlcení za roky 2016, 2017 a 2018, jak je uvedeno v předložené inventuře skleníkových plynů z roku 2020, zvýšená o další čistá pohlcení –42 milionů tun ekvivalentu CO_2, vedou na úrovni EU k celkovému čistému pohlcení –310 milionů tun ekvivalentu CO_2. Veškeré metodické úpravy z důvodu zlepšení ve vykazování údajů obsažených v inventuře budou posouzeny při kontrole dodržení cíle pro rok 2030.

lesnictví. Podrobnější informace jsou k dispozici v kapitole 10 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise.

4.2 Posouzení pokroku

Negativní trend poklesu čistých pohlcení pozorovaný v posledních letech přetrvává. Předběžné údaje týkající se cyklu plnění požadavků 2021–2025 i odhady členských států pro cyklus plnění požadavků 2026–2030 naznačují existenci rozdílu oproti cíli.

Na základě předložených inventur skleníkových plynů z roku 2025 vykazuje předběžný „započtený“ zůstatek za roky 2021 až 2023 pro EU celkový objem pasivního zůstatku ve výši 52 milionů tun ekvivalentu CO_2. Podle aktuálně dostupných údajů se tedy předpokládá, že závazek „nulového pasivního zůstatku“ nebude na úrovni EU splněn. U těchto údajů však může v příštích letech dojít ke změnám v důsledku očekávaných metodických zlepšení inventur skleníkových plynů. Tyto změny a případné možnosti flexibility, které mají členské státy k dispozici, pak budou zohledněny před kontrolou dodržení závazku pro období 2021–2025, která bude provedena v roce 2027 [41].

Na základě údajů za tři roky v rámci cyklu plnění požadavků (2021–2023) a s vyloučením možností flexibility vykázalo účetní pasivní zůstatky jedenáct členských států. V roce 2025 se proto tyto členské státy mohou střetnout s problémy při plnění tohoto závazku, přičemž největší čistý pasivní zůstatek vykazují Německo, Finsko a Portugalsko [42]. Na druhou stranu šestnáct členských států vzhledem k tomu, že započtená pohlcení jsou vyšší než započtené emise, závazek „nulového pasivního zůstatku“ dodržuje. Největší čisté aktivní zůstatky vykazují Itálie, Rumunsko a Španělsko [43]. Je opět důležité podotknout, že u těchto údajů může dojít ke změnám v důsledku očekávaných metodických zlepšení.

Z odhadů poskytnutých členskými státy vyplývá, že EU jako celek nesměřuje k dosažení svého cíle zvýšit do roku 2030 čistá pohlcení o dalších –42 milionů tun ekvivalentu CO_2, čímž vzniká rozdíl oproti tomuto cíli přibližně 40–55 milionů tun ekvivalentu CO_2. Největší rozdíl oproti svým vnitrostátním cílům pro rok 2030 předpokládají Švédsko, Finsko a Španělsko, přičemž Francie, Slovinsko a Portugalsko předpokládají největší přebytek oproti svým příslušným cílům pro rok 2030 (graf č. 20).

[41] Členské státy neustále zlepšují své metodiky pro podávání zpráv o inventurách skleníkových plynů, pokud jde o přesnost údajů. Přepočty na základě lepších údajů se průběžně odrazí v inventurách. V důsledku toho bude nutné odpovídajícím způsobem aktualizovat některé historické referenční hodnoty používané pro započtení, jako jsou referenční úrovně lesů. Kromě toho jsou v nařízení o LULUCF k dispozici zvláštní možnosti flexibility, například pokud jde o přírodní škodlivé činitele, které mohou členské státy využít. Tyto aspekty bude třeba zohlednit před kontrolou dodržení závazku „nulového pasivního zůstatku“ pro cyklus plnění požadavků 2021–2025. Komise zavedla proces, který má členským státům pomoci a usnadnit přípravu těchto aktualizací v nadcházejících měsících.

[42] Členské státy s pasivními zůstatky v sestupném pořadí: Německo, Finsko, Portugalsko, Francie, Česko, Rakousko, Švédsko, Estonsko, Lotyšsko, Belgie, Kypr.

[43] Členské státy s aktivními zůstatky ve vzestupném pořadí: Malta, Lucembursko, Slovinsko, Litva, Nizozemsko, Řecko, Chorvatsko, Slovensko, Bulharsko, Irsko, Polsko, Maďarsko, Dánsko, Španělsko, Rumunsko, Itálie.

Graf č. 20: Odhadovaný rozdíl oproti vnitrostátním cílům pro rok 2030 při dodatečných opatřeních na základě odhadů členských států pro rok 2030 (miliony tun ekvivalentu CO_2)

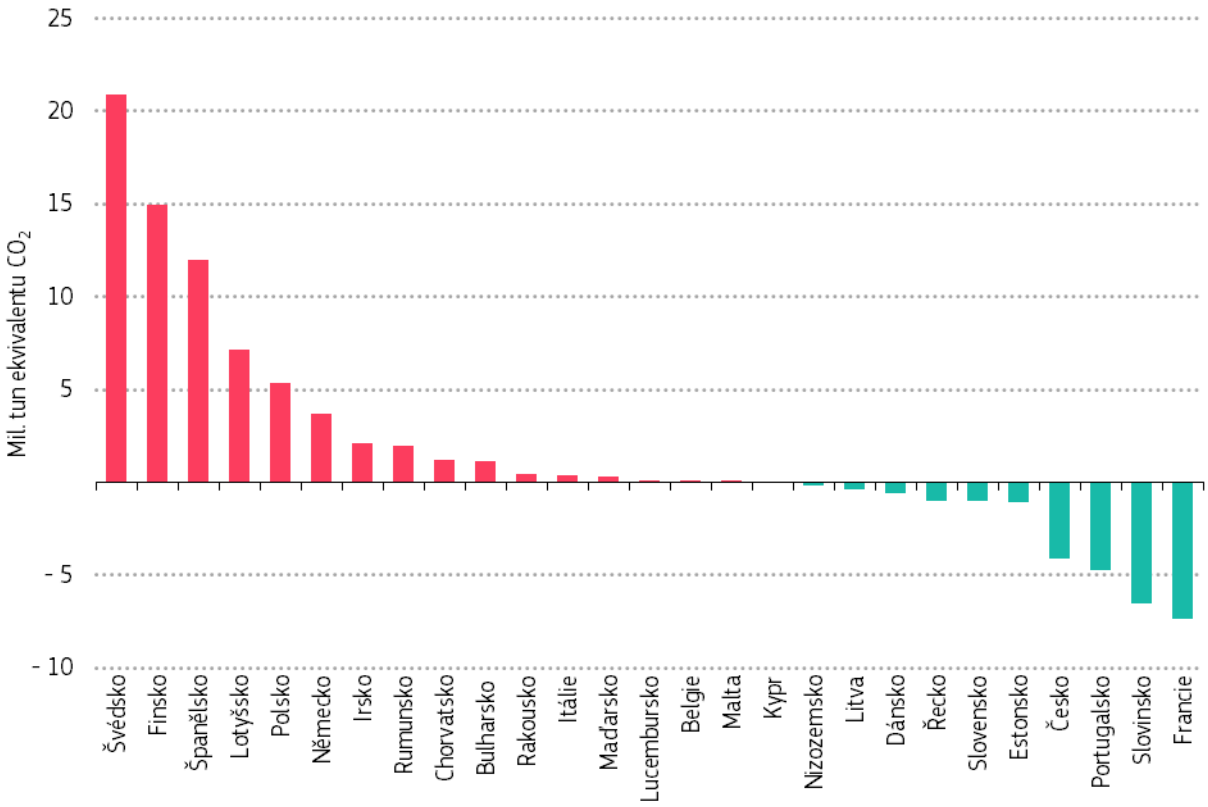

Poznámka: Rozdíly v plnění cíle odvětví LULUCF pro rok 2030 byly vypočteny s ohledem na nejnovější údaje inventur skleníkových plynů a odhady členských států (údaje i odhady předloženy v roce 2025), včetně opětovné úpravy, která zohledňuje možné rozdíly mezi údaji inventur a odhady. Vzhledem k tomu, že členské státy neustále zdokonalují své metodiky pro údaje inventur skleníkových plynů a odhady, pokud jde o přesnost, mohou se výpočty rozdílů v budoucnu změnit.

Je nanejvýš důležité, aby členské státy urychleně navrhly a provedly vhodné politiky, které je spolehlivě nasměrují k dosažení jejich cílů v oblasti klimatu. To by mělo zahrnovat opatření na pomoc zemědělcům, lesníkům a dalším dotčeným skupinám při vytváření udržitelných obchodních modelů v souladu s těmito cíli.

4.3 Opatření ke zlepšení monitorování půdy

Nařízení o LULUCF ukládá všem členským státům, aby zavedly systémy monitorování mj. zásob uhlíku v půdě a biomase.

Opatření v oblasti klimatu se opírají o inventury skleníkových plynů prováděné členskými státy, které se neustále vyvíjejí. Přesnější a včasnější údaje o půdě, zemi a lesích pomohou identifikovat opatření, která mají největší přínosy pro klima. Komplexní a srovnatelné systémy monitorování půdy, které využívají výhod moderních technologií, jako je modelování a družice, mají klíčový význam pro nákladově efektivní rozhodování a investice do odvětví půdy jak v členských státech, tak v hodnotových řetězcích

biohospodářství. Komise v tomto úsilí pomáhá členským státům, například prostřednictvím programu Horizont Evropa a satelitního programu Copernicus.

4.4 Související iniciativy týkající se zemědělství a lesnictví

Nařízení EU o pohlcování uhlíku a uhlíkovém zemědělství přijaté v roce 2024 je koncipováno tak, aby **usnadnilo a urychlilo zavádění vysoce kvalitního pohlcování uhlíku a snižování emisí**. Zahrnuje tři různé typy činností:

- trvalé pohlcování,
- uhlíkové zemědělství a
- ukládání uhlíku do produktů s dlouhou životností.

Certifikací produktů pro ukládání uhlíku, jako jsou například stavby na bázi dřeva, poskytne nařízení uživatelům půdy nové obchodní příležitosti a podpoří růst udržitelného oběhového biohospodářství. To podpoří členské státy při plnění jejich cílů v odvětví LULUCF.

4.5 Pobídky k pohlcování uhlíku a udržitelné postupy

Na podporu pohlcování uhlíku je již k dispozici nebo se vyvíjí mnoho mechanismů financování a pobídek z veřejných nebo soukromých zdrojů.

EU poskytuje finanční prostředky v rámci společné zemědělské politiky, fondů politiky soudržnosti a dalších programů EU, jako je LIFE nebo Horizont Evropa (zejména mise pro půdu). V roce 2023 přijala Komise pokyny týkající se možností financování z EU na podporu zdravé půdy.

Členské státy mohou také podporovat zavádění postupů udržitelného hospodaření podle pravidel státní podpory, která byla revidována a umožňují poskytovat podporu lesním ekosystémovým službám, jako je regulace klimatu a obnova biologické rozmanitosti. Další informace pro zájmové skupiny jsou uvedeny v pokynech Komise týkajících se režimů plateb za lesní ekosystémové služby. V rámci společné zemědělské politiky a státní podpory jsou rovněž poskytovány finanční prostředky na investice a opatření, jako je vzdělávání, poradenství nebo spolupráce, které přispívají k dosažení co největších účinků.

Iniciativy soukromého sektoru spojené s dobrovolnými trhy s uhlíkem nebo kombinace různých způsobů financování mohou doplnit a dále podpořit zavádění uhlíkového zemědělství ve velkém měřítku.

5. Průmyslové hospodaření s uhlíkem

Nejdůležitější informace

- Pro dosažení klimatické neutrality do roku 2050 je nezbytné zachycování a trvalé ukládání emisí CO_2.
- V roce 2024 Evropská komise vypracovala strategii s cílem umožnit průmyslové hospodaření s uhlíkem.
- EU stanovila pro rok 2030 cíl týkající se kapacity pro injektáž CO_2 a ukládá ropným a plynárenským společnostem povinnost tohoto cíle dosáhnout.

Z posouzení dopadů klimatického cíle pro rok 2040 vyplývá, že do roku 2040 by bylo třeba zachytit až 300 milionů tun CO_2 a uložit přibližně 200 milionů tun CO_2, aby byl splněn navrhovaný cíl snížit emise skleníkových plynů o 90 %. Do poloviny století bylo třeba zachytit přibližně 450 milionů tun CO_2 a uložit zhruba 250 milionů tun CO_2. Strategie průmyslového hospodaření s uhlíkem stanoví vizi a navrhuje seznam opatření k dosažení těchto cílů.

CO_2 lze zachytit, aby se zabránilo jeho vypuštění do atmosféry, a následně jej uložit nebo využít. Tyto postupy jsou známé jako zachycování a ukládání uhlíku a zachycování a využívání uhlíku. Většina CO_2, kterýby měl být zachycen, by měla pocházet z průmyslových procesů (např. spalování odpadů nebo zařízení na výrobu slínku).

Zachycený CO_2 může být rovněž biogenního nebo atmosférického původu. Biogenní CO_2 vzniká biologickými procesy a lze jej zachytit například v elektrárnách na biomasu nebo v zařízeních na výrobu energie z odpadů. Atmosférický CO_2 se v atmosféře vyskytuje přirozeně. Zachycování a trvalé ukládání CO_2 biogenního nebo atmosférického původu je postup známý jako trvalé pohlcování uhlíku.

Graf č. 21: Schéma zachycování, využívání a ukládání uhlíku

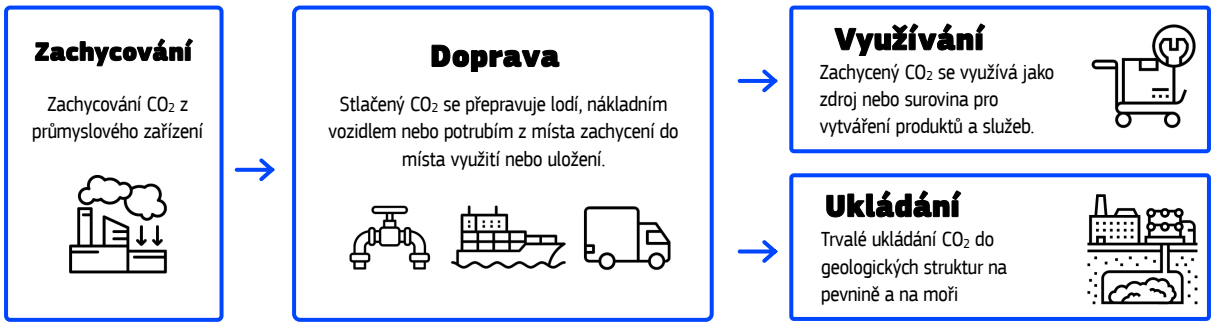

Strategie průmyslového hospodaření s uhlíkem je důležitým krokem k jednotnějšímu zavádění zachycování a ukládání uhlíku, zachycování a využívání uhlíku a trvalého pohlcování uhlíku v Evropě. Strategie podporuje vytvoření jednotného trhu pro služby přepravy a ukládání CO_2 v celé Evropě do roku 2030.

Rámec pro certifikaci pohlcování uhlíku, přijatý koncem roku 2024, stanoví pravidla EU pro měření a ověřování vysoce kvalitních činností pohlcování uhlíku. Jeho účelem je podporovat dobrovolný trh a mohl by být základem pro budoucí začlenění vnitrostátního trvalého pohlcování do systému EU ETS. Dohoda o čistém průmyslu z roku 2025 propojuje cíle v oblasti klimatu s konkurenceschopností průmyslu, upřednostňuje zachycování, využívání a ukládání uhlíku v odvětvích, jejichž emise jsou těžko odstranitelné, a signalizuje možnou změnu systému EU ETS s cílem odměňovat trvalé ukládání CO_2.

Od prosince 2024 musí členské státy předkládat výroční zprávu o pokroku dosaženém v oblasti potřeb zachycování, přepravy a ukládání uhlíku. Tato zpráva obsahuje:

- probíhající projekty zachycování, ukládání a přepravy CO_2,
- odpovídající potřeby kapacit pro injektáž a ukládání,
- vnitrostátní podpůrná opatření, strategie a cíle v oblasti zachycování CO_2.

Výroční zprávy všech členských států jsou k dispozici na internetových stránkách týkajících se cíle v oblasti ukládání uhlíku.

EU si klade za cíl vytvořit trh EU pro služby ukládání CO_2. Pro dosažení tohoto cíle stanovuje akt o průmyslu pro nulové čisté emise do roku 2030 cílovou kapacitu pro injektáž CO_2 v EU v objemu nejméně nejméně 50 milionů tun ročně a ukládá 44 producentů ropy a zemního plynu v EU, aby tohoto cíle dosáhli. Tito producenti musí do roku 2030 zvýšit roční kapacitu pro injektáž CO_2 v EU [44]. Od roku 2025 bude Evropská komise zveřejňovat výroční zprávu o pokroku při dosahování tohoto cíle.

Do 30. června 2025 museli producenti předložit Komisi podrobný plán, v němž vysvětlí, jak se chystají přispět k dosažení cíle EU v oblasti kapacity pro injektáž CO_2 do roku 2030. Tyto plány by měly potvrdit objem nových kapacit pro ukládání a injektáž CO_2, které hodlají mít připraveny do roku 2030, a upřesnit metody a průběžné cíle, které k tomu použijí. Od 30. června 2026 musí producenti ropy a zemního plynu každoročně podávat Komisi zprávy o pokroku dosaženém při plnění tohoto cíle. Komise tyto zprávy zveřejní.

[44] Rozhodnutí Komise (EU) 2025/1479 ze dne 22. května 2025, kterým se stanoví poměrné příspěvky subjektů, které jsou držiteli povolení ve smyslu čl. 1 bodu 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, k cíli Unie v oblasti kapacity pro injektáž CO_2 do roku 2030.

6. Odolnost vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně

Nejdůležitější informace

- Klimatická nebezpečí ohrožují konkurenceschopnost, bezpečnost a prosperitu Evropy. Odolnost vůči změně klimatu by se měla urychleně stát nedílnou součástí všech evropských politik.
- Probíhají práce na vytvoření integrovaného rámce EU pro odolnost vůči změně klimatu, který bude navržen v roce 2026.
- Ústřední zásadou je odolnost již od návrhu. To znamená, že všechny investice, které jsou zranitelné vůči dopadům klimatu nebo jsou jim vystavené, musí být navrženy tak, aby byly schopny čelit klimatickým rizikům, která by se mohla projevit během jejich životnosti, a odolaly jim, aniž by došlo k nepřijatelné ztrátě jejich hodnoty nebo užitečnosti.
- Členské státy EU dosáhly v uplynulém roce významného pokroku v oblasti rozvoje politiky odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně, i když zatím nedosahují požadovaných transformačních změn.
- Přípravě a provádění opatření v oblasti přizpůsobení se změně klimatu ve všech odvětvích je třeba věnovat značnou pozornost.

Dopady změny klimatu jsou tu. Bouřky, vlny veder, sucha, ničivé požáry a záplavy poškozují domy, silnice, přírodu, finance a hospodářství obecně ve všech zemích EU. Právní předpisy EU vyžadují, aby EU a její členské státy dosáhly pokroku v těchto oblastech:

- **budování schopnosti přizpůsobovat se změně klimatu:** zjistit, co se blíží, a podle toho plánovat,
- **posílení odolnosti:** pomáhat lidem, místům a systémům odolávat narušením a rychle se z nich zotavit a
- **snížení zranitelnosti:** snížit expozici společenství a majetku škodám souvisejícím s klimatem.

Přestože bylo dosaženo pokroku, opatření na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni stále nedosahují toho, co je v této fázi nezbytné.

6.1 Klimatická nebezpečí a hospodářské ztráty

V roce 2024 zveřejnila Evropská agentura pro životní prostředí první **posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě**. Z tohoto posouzení vyplynulo, že 34 z 36 hlavních klimatických rizik v rámci pěti skupin rizik (ekosystémy, zdraví, infrastruktura, potraviny a hospodářství a finance) by mohlo v tomto století dosáhnout kritické, nebo dokonce katastrofické úrovně při scénáři vysokého oteplení. Z výsledků zprávy o stavu

klimatu v Evropě v roce 2024 [45] rovněž vyplývá, že tato rizika ohrožují životy, živobytí a kvalitu života mnoha Evropanů.

Od 80. let 20. století **se Evropa otepluje dvakrát rychleji, než je celosvětový průměr**, a v důsledku toho je nejrychleji se oteplujícím kontinentem. Na základě údajů zaznamenaných ve všech datových souborech byl rok 2024 v Evropě nejteplejším rokem za dobu měření, přičemž rekordně vysoké roční teploty byly zaznamenány na téměř polovině (přibližně 48 %) kontinentu. Průměrná roční teplota povrchu moří a jezer v Evropě v roce 2024 rovněž dosáhla nejvyšší hodnoty za dobu měření, která mírně převyšuje předchozí rekord z roku 2023. Ledovce ve Skandinávii zaznamenaly svůj dosud největší úbytek objemu, který byl současně největším na světě.

Extrémně vysoké teploty jsou v Evropě příčinou přibližně 95 % všech úmrtí souvisejících s klimatem [46]. Za posledních dvacet let vzrostl počet úmrtí v důsledku vysokých teplot přibližně o 30 %, přičemž nejvíce jsou postiženi lidé žijící v hustě obydlených městech, což je způsobeno fenoménem městských tepelných ostrovů [47].

V roce 2024 požáry spálily v 21 z 27 zemí EU plochu o rozloze **více než 400 000 hektarů (4 000 km²)** a postihly 42 000 lidí. Tato hodnota mírně převyšuje průměr za období 2006–2023, je ale nižší než v předchozích třech letech [48]. Na začátku hlavní sezóny, v červenci, však vypukly závažné ničivé požáry na několika řeckých ostrovech a na portugalské Madeiře. Za pouhý týden spálily požáry v Portugalsku plochu o rozloze více než 100 000 hektarů půdy, což je přibližně 32 % veškeré plochy zničené požáry v Evropě [49]. V Bulharsku byla zaznamenaná celková plocha spálená požáry největší za dobu delší než deset let, kdy 256 požárů spálilo 45 000 hektarů půdy. Do konce srpna 2025 byla od začátku roku spálena plocha o rozloze téměř milion hektarů, což je více než trojnásobek průměrné plochy 293 000 hektarů v letech 2006–2024 [50].

Dlouhodobý nedostatek srážek na většině území jihovýchodní Evropy ovlivnil vedle nadprůměrně vysokých teplot také toky řek a měl dopad na **zemědělství, ekosystémy a výrobu energie**. Z informací z několika zdrojů například vyplývá, že na začátku července 2024 měly sicilské nádrže hladinu pod varovnými prahovými hodnotami a jejich objem byl o 45 % menší než v předchozím roce [51]. Řada obcí vydala nařízení o šetření vodou, protože sucho způsobilo škody na zemědělské produkci. To vážně zasáhlo úrodu

[45] Pokud není uvedeno jinak, všechny údaje v tomto oddílu vycházejí z této zprávy.
[46] Hospodářské ztráty způsobené extrémy počasí a klimatu v Evropě |Domovská stránka Evropské agentury pro životní prostředí
[47] Extrémní počasí a lidské zdraví | Copernicus
[48] Tyto hodnoty představují přibližně 80 % rozlohy zaznamenané v roce 2023 a pouze polovinu celkové rozlohy v roce 2022. Advance report on forest fires in Europe, Middle East and North Africa 2024 (Předběžná zpráva o lesních požárech v Evropě, na Blízkém východě a v severní Africe v roce 2024) – Úřad pro publikace EU (s. 10)
[49] Přírodní požáry | Copernicus
[50] EFFIS – Statistický portál
[51] Persistent droughts: critical water shortages and crops threatened (Přetrvávající sucha: kritický nedostatek vody a ohrožení plodin) – Evropská komise

citrusových plodů, pšenice a vinné révy, přičemž hospodářské škody se odhadují na 2,7 miliardy EUR [52].

Zatímco jihovýchodní Evropa zažila v roce 2024 nejsušší léto za posledních dvanáct let, ve střední Evropě bylo září nejvlhčí od roku 1979, a to v důsledku **extrémních srážek** způsobených bouří Boris, které spadly v osmi členských státech. Následné rozsáhlé silné povodně postihly v roce 2024 odhadem 413 000 lidí, což si vyžádalo nejméně 335 obětí na životech.

Odhaduje se, že škody způsobené bouřemi a povodněmi v Evropě v roce 2024 dosáhly nejméně 18 miliard EUR a pojištěné škody způsobené povodněmi v roce 2024 byly druhé nejvyšší v historii [53]. **Ze všech přírodních katastrof, které v roce 2024 zasáhly Evropu, byly tři nejnákladnější z nich způsobeny povodněmi**. Na základě celkových škod způsobila blesková povodeň ve Španělsku škody ve výši 10 miliard EUR, přičemž pojištěna byla méně než polovina majetku. Bleskové povodně v Německu, Polsku, Itálii, Rakousku a Česku způsobily celkové škody ve výši 5 miliard EUR, přičemž pojištěné škody činily pouhé 2 miliardy. Povodně způsobené vichřicí Boris v Česku, Rakousku, Polsku, Itálii, na Slovensku, v Rumunsku a Maďarsku způsobily škody ve výši 4 miliard EUR, přičemž polovina z nich byla pojištěna [54]. Změna klimatu byla v posledních dvaceti letech příčinou více než třetiny všech **pojistných událostí souvisejících s nepříznivým počasím** [55]. V roce 2023 byla v EU pojištěna jen asi čtvrtina hospodářských ztrát a v některých zemích EU byl tento podíl nižší než 5 % [56].

Vyšší četnost a intenzita mnoha těchto extrémních povětrnostních událostí představuje rovněž vyšší rizika pro **zastavěné prostředí a infrastrukturu** v Evropě a pro služby, které poskytují. Studie Komise ukazuje, že změna klimatu urychlí korozi starších železobetonových budov, přičemž náklady na opravy se do roku 2100 odhadují na 76 až 883 miliard EUR.

Extrémní vlny veder a požáry, přívalové deště a záplavy, silné sněžení a bouřky vystavují těžké zkoušce odolnost **dopravního systému**, mají dopad na jeho provozní a ekonomickou funkčnost a vedou k nehodám, mimořádným událostem a zpoždění nebo zrušení železničních přepravních služeb [57]. Také mořské vlny veder mají významné socioekonomické důsledky, zejména pro odvětví, jako je **rybolov, akvakultura a cestovní ruch**. Změna klimatu má dopad i na určité skupiny lidí a **kultur** v Evropě.

---

[52] Persistent droughts: critical water shortages and crops threatened (Přetrvávající sucha: kritický nedostatek vody a ohrožení plodin) – Evropská komise

[53] Hurricanes, severe thunderstorms and floods drive insured losses above USD 100 billion for 5th consecutive year, says Swiss Re Institute (Hurikány, silné bouřky a záplavy způsobily již pátý rok po sobě pojistné škody přesahující 100 miliard USD, uvádí Swiss Re Institute) | Swiss Re

[54] Informační přehled Mnichovské zajišťovny za rok 2024

[55] Climate change accounts for over a third of insured weather losses this century and rising (Změna klimatu zapříčinila v tomto století více než třetinu pojištěných škod způsobených nepříznivým počasím a jejich počet stále roste) – Insure Our Future Global

[56] Společný dokument Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) a Evropské centrální banky (ECB): Towards a European system for natural catastrophe risk management (Na cestě k evropskému systému řízení rizik přírodních katastrof) – EIOPA

[57] 2024 Rail Environmental Report (Zpráva o stavu železniční dopravy z hlediska životního prostředí v roce 2024) |Agentura Evropské unie pro železnice (s. 76)

Například v severní Evropě má změna klimatu výrazný dopad na živobytí Sámů, což ohrožuje kulturu a blahobyt společenství původních obyvatel v Evropě.

Rozsah budoucích hospodářských ztrát bude záviset **na opatřeních přijatých ke zmírnění dopadů klimatu, na provádění opatření k přizpůsobení se klimatu a na zvýšení odolnosti ohrožených aktiv**. Ve všech scénářích by mohly roční ztráty EU do roku 2070 dosáhnout výše 2,2 % HDP a čtvrtina regionů EU by mohla zaznamenat ztráty HDP vyšší než 5 % [58]. Pokud globální oteplování trvale zůstane nad hranicí 1,5 stupně stanovenou Pařížskou dohodou, mohla by kumulativní dodatečná ztráta HDP pro EU v období 2031 až 2050 dosáhnout 2,4 bilionu EUR [59].

Evropská komise v nedávné době provedla studii o poklesu produktivity práce způsobenému rostoucím tepelným stresem v regionech EU. Ze studie vyplývá, že **tepelný stres** vyvolaný změnou klimatu sníží produktivitu práce a HDP v celé Evropě, přičemž nejvíce postiženými budou jižní a jihovýchodní regiony. Do roku 2050 může pokles produktivity v nejvíce postižených regionech ve srovnání s budoucností bez dopadů tepelného stresu dosáhnout přibližně 0,9 % a pokles HDP až 0,7 %. Předpokládá se, že tyto ztráty se do roku 2080 prohloubí, přičemž pokles produktivity dosáhne 2,5 % a ztráty HDP přesáhnou 1,5 %. Pokud nebudou přijata adaptační opatření a naplní se nejhorší klimatické scénáře, pokles produktivity práce by mohl v několika regionech přesáhnout 6 % a ztráty HDP by mohly přesáhnout 4 %.

6.2 Opatření EU na podporu odolnosti vůči změně klimatu

Vzhledem k širokému spektru klimatických nebezpečí je nezbytné posílit odolnost vůči změně klimatu v celém našem hospodářství, společnosti a infrastruktuře, aby byly zachovány základní společenské funkce a zajištěny dobré životní podmínky lidí. Odolnost vůči klimatu a řízení rizik mají pro konkurenceschopnou, bezpečnou a prosperující EU zásadní význam.

Cílem **Strategie Unie připravenosti** je zvýšit civilní a vojenskou připravenost a pohotovost EU s ohledem na budoucí krize tak, aby byl každý připraven a schopen v případě potřeby rychle a účinně reagovat. Strategie napomůže vnitrostátním opatřením v oblasti připravenosti tím, že posílí koordinaci a účinnost stávajících strategií a podpoří kulturu odolnosti vůči všem druhům budoucích krizí.

Strategie uznává, že klimatická rizika jsou součástí klíčového krizového prostředí. Zdůrazňuje význam předvídání a prevence a potřebu řešit rizika a hrozby komplexně, s ohledem na jejich vzájemné působení a kaskádové účinky. S ohledem na tento hlavní cíl strategie obsahuje závazek vypracovat komplexní meziodvětvové posouzení rizik a hrozeb na úrovni EU. Strategie rovněž výslovně stanoví, že **do všech politik a opatření EU** má být **začleněna „odolnost vůči změně klimatu již od návrhu“ a „připravenost**

[58] Skupina Světové banky, 2024. Climate Adaptation Costing in a Changing World. Economics for Disaster Prevention and Preparedness (Náklady na přizpůsobení se změně klimatu v měnícím se světě. Ekonomika prevence katastrof a připravenosti na ně).
[59] Evropská komise, 2024. Klimatický cíl pro Evropu na rok 2040 a cesta ke klimatické neutralitě do roku 2050 vybudováním udržitelné, spravedlivé a prosperující společnosti.

již od návrhu“. Prostřednictvím používání společných klimatických referenčních scénářů by se tím zajistila lepší odolnost politik vůči klimatu, aby se předešlo budoucím krizím a posílilo proaktivní řízení rizik v oblasti klimatu, životního prostředí a vody v celé EU.

V roce 2024 se pozornost soustředila na zahájení prací na **integrovaném rámci pro odolnost vůči změně klimatu**, včetně veřejné výzvy k předložení faktických podkladů. Při přípravě druhého posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě hrála vedoucí úlohu Evropská agentura pro životní prostředí. Integrovaný rámec bude usilovat o to, aby všechny investice, které jsou zranitelné vůči dopadům změny klimatu, byly navrženy tak, aby byly schopny čelit klimatickým rizikům, která by se mohla projevit během doby jejich životnosti („odolnost již od návrhu“).

Kompas konkurenceschopnosti, který je plně sladěn s výše uvedenými politikami, vyzývá EU a členské státy, aby pravidelně aktualizovaly posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu a zlepšovaly kritickou infrastrukturu na základě zásady „odolnost již od návrhu“. V Kompasu konkurenceschopnosti jsou uvedeny možnosti, jak zabránit ohrožení dodavatelských řetězců a výrobních provozů nebezpečnými událostmi, včetně opatření k začlenění odolnosti vůči změně klimatu do územního plánování, zavádění řešení založených na přírodě a rozvoje přírodních kreditů a adaptace v zemědělství při současném zachování potravinové bezpečnosti.

Vize pro zemědělství a produkci potravin v EU popisuje dopady extrémních povětrnostních událostí a měnících se srážkových modelů na zemědělce. S cílem snížit jejich zranitelnost a expozici rizikům dojde ke zvýšení pobídek k financování adaptace na úrovni zemědělských podniků a ke sdílení rizik prostřednictvím organizací producentů nebo družstev. V rámci strategie bude budoucí společná zemědělská politika cíleněji podporovat opatření a investice, které zvýší odolnost zemědělského odvětví vůči měnícím se podmínkám. V místech, kde současná produkce není dlouhodobě udržitelná, budou nutné ambicióznější transformační změny, které budou zahrnovat například nové místní strategie, výzkum a inovace.

Jak je zdůrazněno ve **strategii pro vodohospodářskou odolnost**, dalším důležitým aspektem posilování odolnosti EU je podpora veřejných orgánů, podniků a veřejnosti při přípravě na budoucí klimatická rizika. To může zahrnovat podporu využívání digitálních nástrojů pro systémy včasného varování a monitorování EU v reálném čase. Strategie vyzývá k opatřením, která by umožnila lidem a komunitám přizpůsobit se a chránit se před riziky. Prvním krokem k budování odolnosti společnosti je zajistit širokou dostupnost informací o konkrétních rizicích, kterým lidé, podniky, půda a infrastruktura čelí. Přestože již existuje řada nástrojů k ochraně obyvatelstva před katastrofami souvisejícími s klimatem nebo ke zmírnění jejich dopadu, ne vždy jsou dostatečně známy nebo využívány. EU a členské státy proto musí posílit vazby mezi stávajícími nástroji řízení rizik na evropské úrovni (jako jsou nástroje včasného varování v rámci služby řízení mimořádných událostí Copernicus) a nástroji dostupnými na vnitrostátní a místní úrovni.

Klíčovým pro posílení odolnosti je také začlenění rizik souvisejících se změnou klimatu do fiskální politiky. Vzhledem k tomu, že ekonomické a fiskální náklady na změnu klimatu rostou a úsilí v oblasti transformace se zrychluje, je nezbytné posoudit makrofinanční dopady změny klimatu a začlenit je do vnitrostátních rozpočtových rámců. Významného pokroku bylo dosaženo v roce 2024 díky změnám **směrnice o požadavcích na rozpočtové rámce členských států**, které byla přijaty jako součást revidovaného rámce EU pro správu ekonomických záležitostí. Od roku 2026 mají všechny členské státy EU povinnost ve svých rozpočtových dokumentech v co největší míře posuzovat a vykazovat, jak mohou makrofinanční rizika vyplývající ze změny klimatu ovlivnit střednědobou a dlouhodobou udržitelnost veřejných financí, podmíněné závazky související s katastrofami a se změnou klimatu a fiskální náklady vzniklé v důsledku katastrof a otřesů souvisejících s klimatem. Cílem těchto ustanovení je zlepšit pochopení fiskálních dopadů souvisejícím s klimatem a jejich řízení, podpořit proaktivnější a na znalosti rizik založené postupy sestavování rozpočtu a podpořit politická a investiční rozhodnutí založená na důkazech.

6.3 Pokrok členských států v oblasti politik a právních předpisů týkajících se odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně

Celkové prostředí a rámce politiky odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně jsou v Evropě dobře zavedeny [60]**.** Členské státy využívají k řešení klimatických rizik řadu politik, jejichž cílem je posílit opatření v oblasti odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně, jako např.:

- zvláštní právní předpisy v oblasti přizpůsobení se změně klimatu,
- vnitrostátní právní předpisy v oblasti klimatu a další legislativní akty s adaptačními pravidly,
- vnitrostátní adaptační strategie a plány a
- odvětvové a regionální adaptační plány.

Německo přijalo zvláštní **samostatný zákon o přizpůsobení se změně klimatu** a Litva v současné době připravuje jeho znění. Stále více zemí zavádí do svých vnitrostátních právních předpisů **adaptační pravidla**, aby dodaly adaptačním opatřením větší právní účinnost. Tímto způsobem poskytuje adaptaci plnou právní účinnost třináct členských států.

Předpokladem pro provádění politiky je vnitrostátní adaptační plánování a aktuální posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu. Právní předpisy EU vyžadují, aby členské státy přijaly a prováděly vnitrostátní adaptační strategie a plány. V této oblasti bylo dosaženo pokroku. **V roce 2025 mají všechny země EU adaptační strategii nebo plán** (viz graf č. 22). V letech 2023–2025 přijalo nebo aktualizovalo svou strategii či plán jedenáct členských států.

[60] From adaptation to action: insights into progress and challenges across Europe (Od adaptace k opatřením: lepší pochopení pokroku a výzev v Evropě). EEA, 2025.

Země EU dosahují pokroku při vypracovávání svých **vnitrostátních posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu**. Podnikají kroky k vytváření a aktualizaci poznatků o nebezpečích, zranitelnosti, dopadech a rizicích souvisejících se změnou klimatu, čímž posilují snahy o tvorbu politiky založené na důkazech v oblasti přizpůsobování se změně klimatu. Klimatickými riziky se v nějaké podobě zabývají téměř všechny členské státy, což sahá od tematických nebo odvětvových analýz po komplexní posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu zahrnující více rizik a více odvětví.

Šest členských států oznámilo, že dokončilo své nové nebo aktualizované vnitrostátní posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu na období 2023–2025. Počet členských států, které mají k dispozici komplexní a vnitrostátní posouzení, se zvýšil na 21. Třináct členských států oznámilo, že plánují nebo provádějí nová komplexní vnitrostátní posouzení.

Nejméně třetina členských států dokončila nová **tematická nebo odvětvová posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu**. **Většina členských států má k dispozici alespoň některou formu odvětvového nebo tematického posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu nebo zranitelnosti**.

Přestože se úroveň připravenosti politik členských států na vnitrostátní úrovni neustále zvyšuje, **je zapotřebí soudržnější politiky a rámce pro monitorování, podávání zpráv a hodnocení** na všech úrovních. V současné době nejsou k dispozici ucelené údaje o provádění adaptačních politik ve všech členských státech, ale nedávná hodnocení ukazují, že provádění a metody hodnocení účinnosti a efektivity adaptace zaostávají. Zásadní význam má **začlenění adaptace do odvětvové politiky**. Navzdory rostoucímu počtu odvětvových a tematických adaptačních politik na vnitrostátní úrovni je třeba přijmout více opatření v oblasti odvětvových politik, např. v odvětví zdravotnictví.

Vnitrostátní, regionální a místní vlády stále častěji začleňují spravedlnost do tvorby adaptační politiky a plánování. Spravedlnost je čím dál více zohledňována i na regionální a místní úrovni při plánování adaptace měst. V Evropě existuje řada příkladů, kdy se participativní procesy využívají k vytváření podkladů pro politiku. Přesto je třeba věnovat pozornost začleňování zranitelných skupin a spravedlnosti (podrobnější informace viz kapitola 11 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise).

Výše popsaný vývoj je v souladu s doporučeními Komise a reakcemi členských států na ně. Komise ve svém hodnocení v září 2023 zjistila, že opatření členských států je často třeba zlepšit, aby byla lépe sladěna s cíli EU a cíli mezinárodních dohod, a zajistila tak trvalý pokrok při zvyšování adaptační kapacity, posilování odolnosti a snižování zranitelnosti vůči změně klimatu. Na základě tohoto posouzení vydala Komise 26 členským státům individuálně uzpůsobená doporučení, která se týkají široké škály aspektů napříč politickým cyklem (podrobnější informace viz kapitola 11 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise).

Podrobnější informace o odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně včetně profilů zemí, případových studií, pokynů, dat a publikací najdete na portálu Climate-ADAPT.

Graf č. 22: Adaptační strategie, plány a právní předpisy v oblasti klimatu s pravidly pro adaptační ustanovení v EU

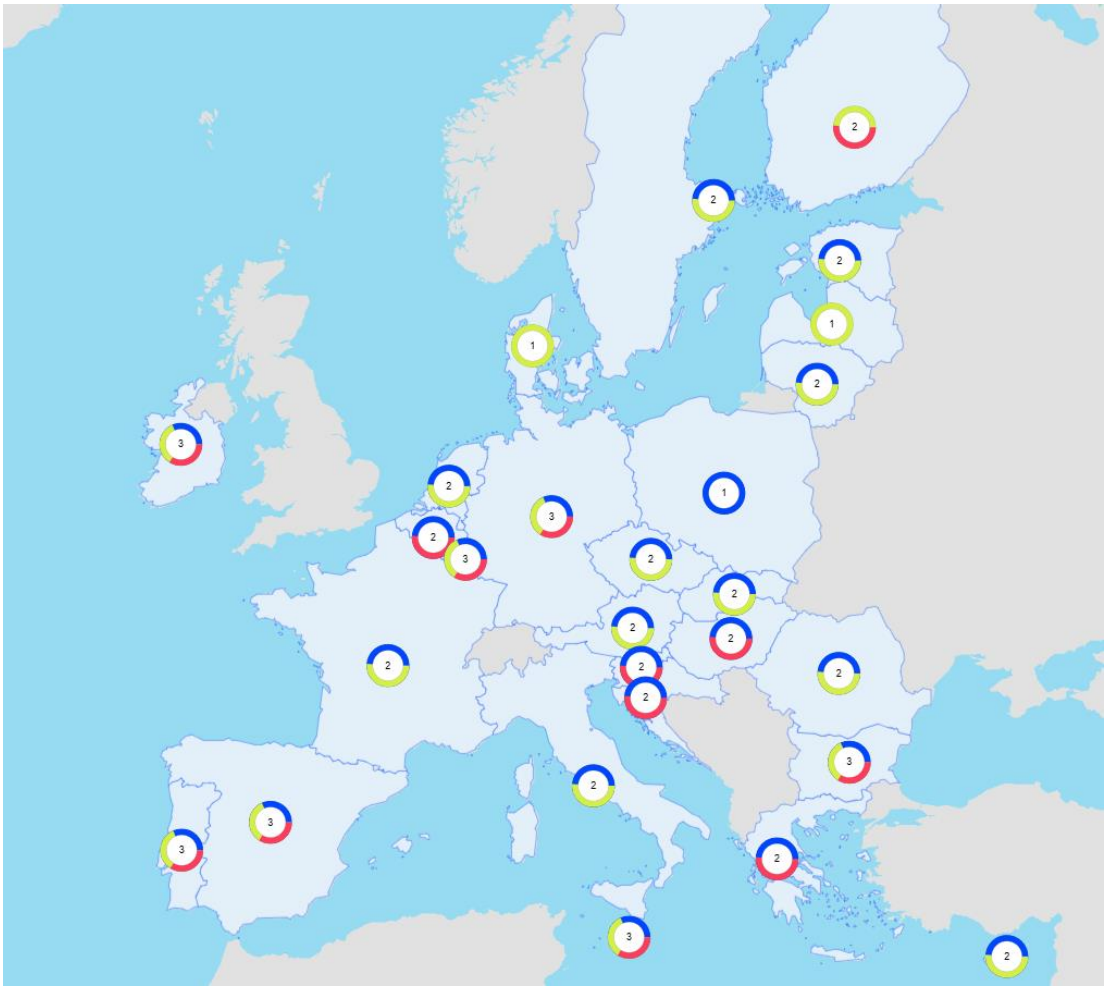

Legenda: Vnitrostátní adaptační strategie; Vnitrostátní adaptační plán; Vnitrostátní nebo federální právní předpis v oblasti klimatu s adaptačními pravidly

6.4 Regionální a místní opatření [61]

Regiony a města v celé EU zintenzivňují činnost v oblasti odolnosti vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně. Dosahují pokroku ve dvou směrech:

- **Právní požadavky.** Stále více členských států dnes ukládá regionálním a místním orgánům povinnost vypracovat a provádět plány přizpůsobení se změně klimatu. Země, které mají stanoveny tyto právní požadavky, mají často zavedené

[61] Předběžné posouzení souboru údajů ohledně nařízení o správě z roku 2025 / adaptace na nižší než vnitrostátní úrovni

strategie nebo začleňují odolnost vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně do odvětvových programů, politik a předpisů a zavádějí opatření prostřednictvím víceúrovňové koordinace.

- **Dobrovolná opatření.** V zemích, které nemají stanoveny právní požadavky, přijímají regiony a města stále více dobrovolných opatření, často v rámci vnitrostátních adaptačních plánů nebo přeshraničních programů EU. Vlády tuto činnost často podporují pobídkami, pokyny a společnými iniciativami.

Víceúrovňové institucionalizované sítě jsou stále běžnější a podporují místní, regionální a celostátní orgány při sdílení znalostí a slaďování politik. Fondy EU pomáhají regionům a obcím financovat projekty zaměřené na odolnost vůči změně klimatu a přizpůsobení se této změně. (Podrobnější informace viz kapitola 7).

Iniciativa Pakt starostů a primátorů, vytvořená v roce 2008 a podporovaná Evropskou komisí, sdružuje tisíce místních samospráv, které se snaží zajistit lepší budoucnost pro své občany. Připojením se k této iniciativě se místní samosprávy dobrovolně zavazují k plnění cílů EU v oblasti klimatu a energetiky. Tato iniciativa je klíčovým faktorem umožňujícím místní adaptační plánování v celé Evropě, neboť poskytuje nástroje, sítě a vzájemnou podporu. K opatřením v rámci tří pilířů paktu, zahrnujících posílení odolnosti a zmírnění energetické chudoby, se zavázalo více než 10 000 místních samospráv.

7. Investice do opatření v oblasti klimatu

Nejdůležitější informace

- Investovat dnes znamená ušetřit zítra. V letech 1980–2023 způsobily extrémní události související se změnou klimatu v EU hospodářské ztráty ve výši 738 miliard EUR, z toho 162 miliard EUR jen v letech 2021–2023. Urychlení zelených investic snižuje budoucí náklady, vytváří pracovní místa a posiluje odolnost a energetickou bezpečnost Evropy.
- K dosažení cílů EU v oblasti klimatu a energetiky jsou zapotřebí značné investice. Roční investice do energetického systému EU se musí v období 2021–2030 oproti období 2011–2020 více než zdvojnásobit na přibližně 565 miliard EUR ročně.
- Pro transformaci má zásadní význam soukromý kapitál. Rámec EU pro udržitelné financování mobilizuje významné soukromé investice do udržitelných činností, přičemž objem vydaných zelených dluhopisů v EU dosáhne v roce 2024 rekordní výše 314 miliard EUR.
- Rozpočet EU zahrnuje opatření v oblasti klimatu do všech programů. Přibližně 662 miliard EUR (34 % rozpočtu na období 2021–2027) je vyčleněno na cíle v oblasti klimatu prostřednictvím programů, jako je Nástroj pro oživení a odolnost, politika soudržnosti, InvestEU a Horizont Evropa.

7.1 Investiční potřeby

V letech 1980–2023 způsobily extrémní události související se změnou klimatu v celé EU hospodářské ztráty v odhadované výši 738 miliard EUR. Zarážející je, že jenom v letech 2021 až 2023 vznikly ztráty ve výši 162 miliard EUR (22 % všech ztrát) [62]. Tyto rostoucí náklady ukazují, jak naléhavé a důležité je přijmout opatření k řešení změny klimatu, snížit emise skleníkových plynů a připravit se na narůstající dopady změny klimatu. Kromě snížení dopadů změny klimatu přinášejí opatření v oblasti klimatu širší ekonomické a sociální výhody. Mezi tyto výhody patří čistší ovzduší, lepší veřejné zdraví a nižší náklady na zdravotní péči. Je to rovněž investice do strategické nezávislosti EU – nešetří jen peníze, ale snižuje i závislost EU na dovážené energii a její expozici vůči otřesům. Přechodem na obnovitelné zdroje energie by mohla EU v letech 2031–2050 snížit náklady na dovoz fosilních paliv o 2,8 bilionu EUR ve srovnání s průměrem za období 2011–2020 [63].

Budoucí potřeby

Je důležité investovat jak do opatření ke zmírnění emisí skleníkových plynů, tak do budování naší odolnosti vůči narůstajícím dopadům klimatu.

[62] Evropská agentura pro životní prostředí (2024). Hospodářské ztráty způsobené extrémními událostmi souvisejícími s počasím a změnou klimatu v Evropě.
[63] Posouzení dopadů cíle pro rok 2040 (SWD(2024) 63 final)

Pro omezení změny klimatu a splnění cílů EU v oblasti klimatu a energetiky pro rok 2030 je třeba výrazně zvýšit investice do energetického systému EU tak, aby v letech 2021–2030 dosáhly přibližně 565 miliard EUR ročně, což představuje nárůst oproti 250 miliardám EUR ročně investovaným v předchozím desetiletí [64]. To nezahrnuje investice do dekarbonizace odvětví dopravy.

Odklon od fosilních paliv a uspokojení rostoucí poptávky po elektřině bude vyžadovat rozsáhlé investice do posílení a modernizace elektroenergetických soustav s nízkými emisemi. Investice do nové výroby elektřiny, zejména větrné a solární, a do modernizace stávajících elektráren se budou muset více než zdvojnásobit, a to z přibližně 45 miliard EUR na 90 miliard EUR ročně.

Největší potřebné zvýšení na straně dodávky se týká energetických sítí. Aby byla zajištěna spolehlivá a účinná dodávka elektřiny, musí se investice do přenosové a distribuční infrastruktury ztrojnásobit.

Investice se musí více než zdvojnásobit rovněž na straně nabídky. Největší absolutní potřeby se vyskytují v odvětví bydlení, u něhož se odhaduje, že na renovaci budov a výměnu topných systémů a spotřebičů bude zapotřebí 215 miliard EUR ročně. To je téměř dvojnásobek průměrných investic v období 2011–2020.

Nejvýraznější relativní nárůst je nezbytný v průmyslu. Ačkoli jsou roční potřeby v absolutních hodnotách nižší a odhadují se na přibližně 40 miliard EUR, představují ve srovnání s předchozím desetiletím šestinásobné zvýšení. Investovat je zapotřebí zejména do modernizace a dekarbonizace energeticky náročných odvětví, jako je ocelářský, cementářský a chemický průmysl.

Na odhadnutí chybějících investic do přizpůsobení se změně klimatu je ještě třeba dále pracovat. V současné době řada investic předpokládá, že historické klimatické podmínky budou pokračovat i v budoucnu. Je zapotřebí přístup, který správně zohlední očekávaný budoucí vývoj klimatu u všech investic vystavených fyzickým rizikům (zásada odolnosti vůči změně klimatu již od návrhu, jak je vysvětleno v oddíle 6.2).

Tabulka 3: Průměrná roční potřeba investic do energetického systému (2023, v mld. EUR)

Odvětví	2011–2020	2021–2030
Strana nabídky energie	80	200
Energetická síť	20	60
Elektrárny	45	90
Ostatní	20	45
Strana poptávky po energii	170	365
Průmyslové odvětví	5	40
Bydlení	115	215

[64] Všechny hodnoty vycházejí z posouzení dopadů cíle pro rok 2040 (SWD(2024) 63 final) a posouzení dopadů aktu o průmyslu pro nulové čisté emise (SWD(2023) 68 final).

Služby	30	80
Zemědělství	15	30
Celkem	**250**	**565**

Dosažený pokrok

Nejnovější trendy vykazují povzbudivé známky toho, že investice do klimatické a energetické transformace rostou. Celková instalovaná kapacita výroby větrné a solární energie se mezi lety 2010 a 2024 zvýšila téměř pětkrát a mezi lety 2020 a 2024 o 70 %. Rychle klesající náklady na solární panely vedly k ročnímu nárůstu instalované kapacity v období 2022–2024 o více než 20 % a k ročnímu nárůstu u větrné energie ve stejném období ve výši 15 %. V roce 2024 činila celková instalovaná kapacita výroby solární a větrné energie 535 gigawattů, což je přibližně 47 % celkového instalované kapacity.

Graf č. 23: Kapacita výroby větrné a solární energie

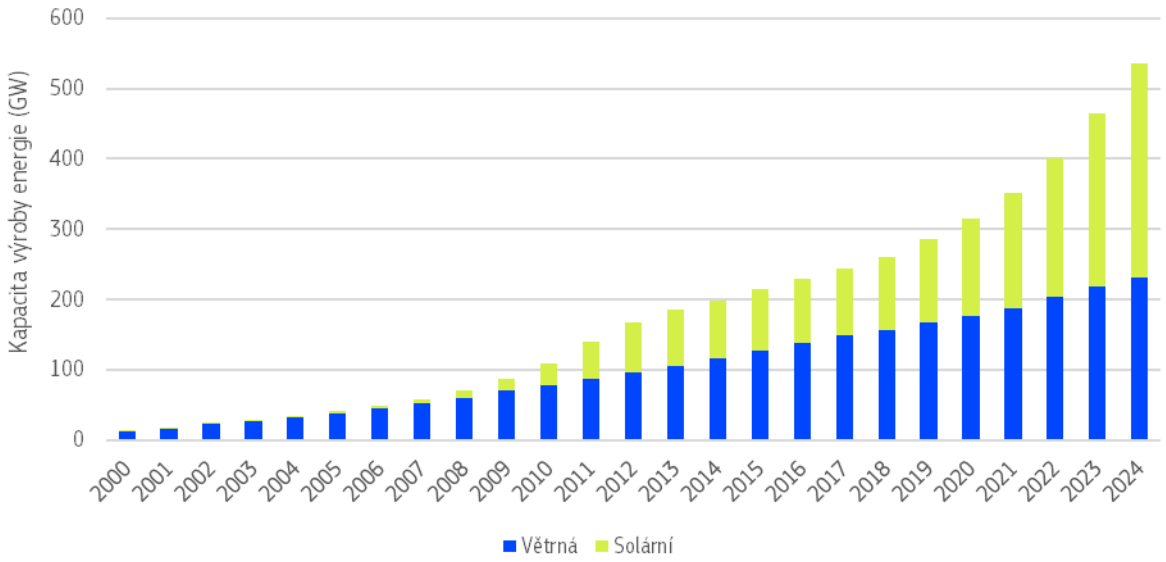

Zdroj: Eurostat (agentura IRENA za rok 2024)

V posledních letech se rovněž výrazně zvýšil počet nových registrací **bateriových elektrických vozidel a plug-in hybridních vozidel**, který v roce 2024 dosáhne 1,5 milionu a 0,8 milionu. Investice do tepelných čerpadel se v posledních letech rovněž zvýšily, i když ne tak rychle jako v případě výroby solární a větrné energie, protože přetrvávají překážky mimo jiné v oblasti přijetí ze strany spotřebitelů a kapacity zařízení.

Graf č. 24: Registrace nových osobních automobilů (bateriových elektrických vozidel a plug-in hybridních vozidel)

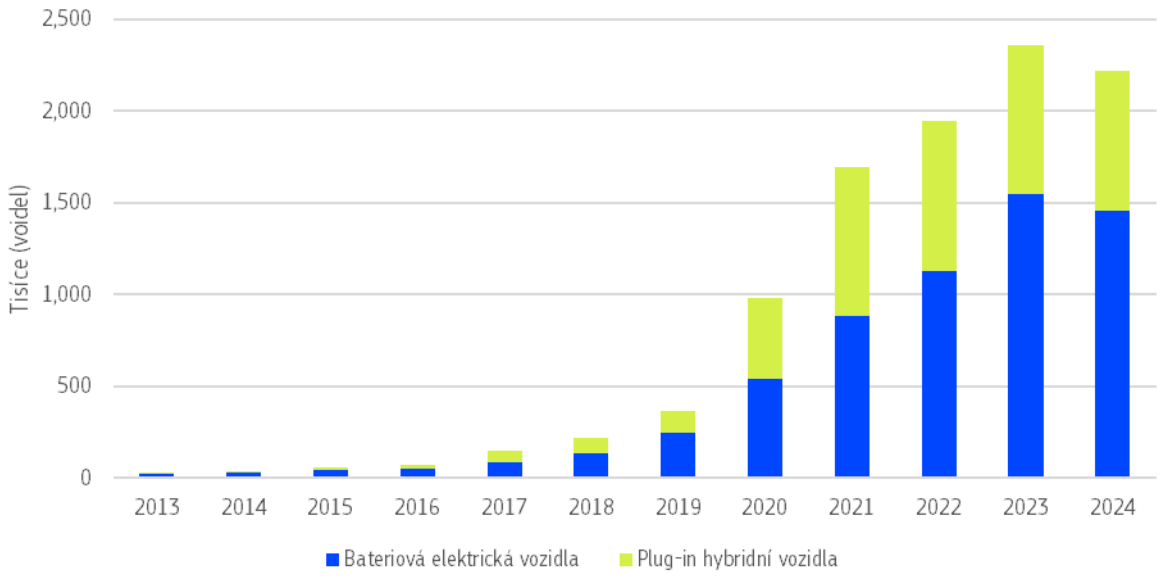

Zdroj: Eurostat

Graf č. 25: Instalovaná kapacita tepelných čerpadel

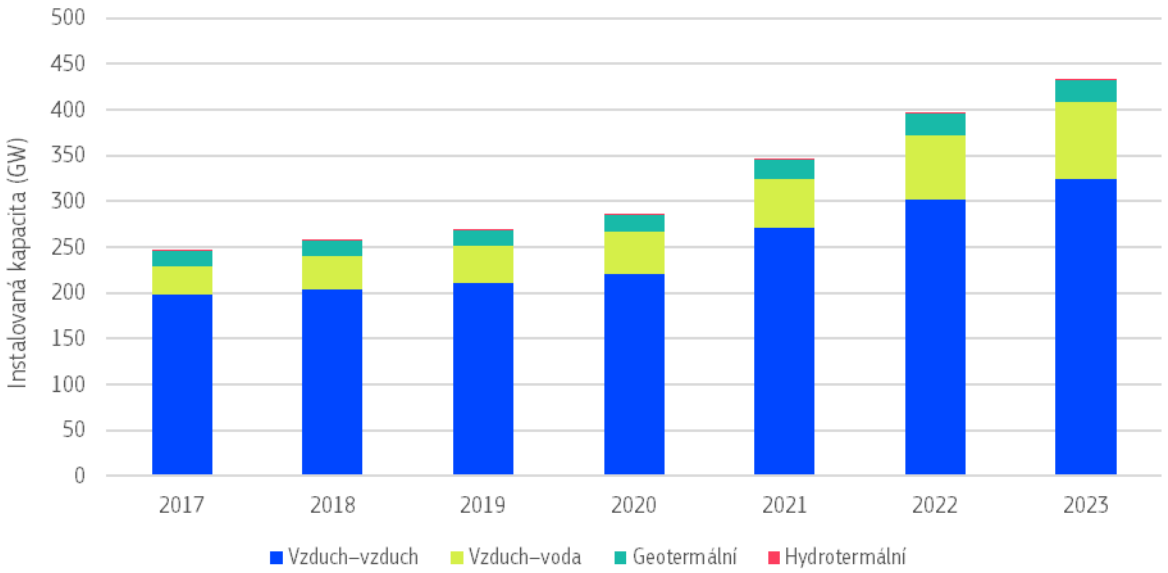

Zdroj: Eurostat

7.2 Mobilizace investic soukromého sektoru

Vzhledem k rozsahu potřeb investic musí být příspěvky soukromého sektoru na financování odolnosti vůči změně klimatu i na zmírnění jejího dopadu ve značné výši. Proto **EU vytvořila politický rámec, jehož cílem je usnadnit investice soukromého sektoru do udržitelných činností**. Tento rámec udržitelného financování poskytuje investorům spolehlivé definice udržitelných činností (taxonomie EU) a požaduje, aby společnosti a banky zveřejňovaly svůj dopad na životní prostředí a klima (směrnice o

podávání zpráv podniků o udržitelnosti, nařízení o zveřejňování informací souvisejících s udržitelností v odvětví finančních služeb). **Pravidla upravující udržitelné financování se v současné době zjednodušují** s cílem snížit administrativní zátěž pro společnosti a zároveň zvýšit funkčnost a účinnost tohoto rámce. V únoru 2025 Komise předložila legislativní návrhy na snížení objemu zpráv o udržitelnosti a počtu společností, které musí tyto informace vykazovat. Komise zvažuje i další zjednodušující opatření.

V posledních letech věnuje podnikový a finanční sektor značné prostředky na „zelené“ cíle v EU. Například podle nejnovější zprávy Platformy pro udržitelné financování **dosáhnou kapitálové výdaje velkých evropských společností kotovaných na burze v roce 2023 podle taxonomie 250 miliard EUR** [65].

Ve finančním sektoru se staly některé nástroje základním nástrojem pro mobilizaci soukromého kapitálu. V grafu č. 26 jsou uvedeny roční objemy **dluhopisů ESG (environmentálních, sociálních nebo správních) v EU** do první poloviny června 2025. Na trhu ESG nadále dominují zelené dluhopisy (tj. dluhopisy financující zelené projekty). Objem **nově vydaných zelených dluhopisů v roce 2024 dosáhl 314 miliard EUR**, což je nejvyšší hodnota od prvního vydání zelených dluhopisů v roce 2007. Naproti tomu dluhopisy vázané na udržitelnost (tj. dluhopisy, za které emitenti platí vyšší úrok, pokud nesplní předem stanovené cíle „udržitelnosti“) nadále klesají a v roce 2024 dosáhnou pouze 26 miliard EUR, zatímco v roce 2021 to bylo 66 miliard EUR a v roce 2022 představovaly 45 miliard EUR. Tento pokles odráží důslednější přístup investorů k udržitelnosti. Pokles zaznamenaly i sociální dluhopisy (tj. dluhopisy financující sociální projekty) a dluhopisy spojené s udržitelností (tj. dluhopisy financující kombinaci zelených a sociálních projektů), které tak zvyšují převahu zelených dluhopisů.

Graf č. 26: Roční objemy emitovaných dluhopisů v EU – dluhopisy ESG

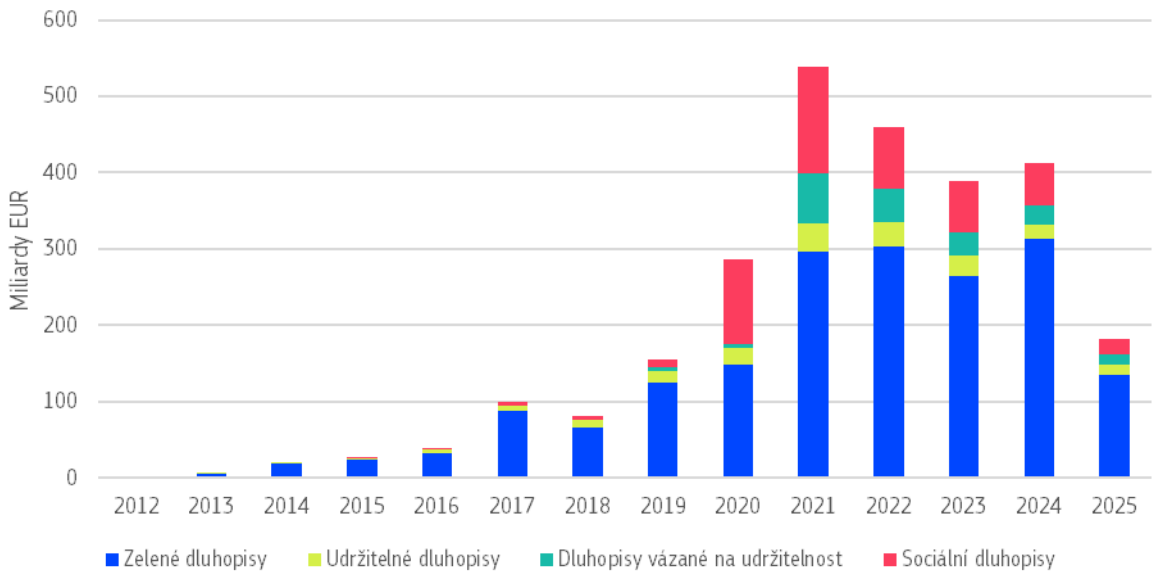

[65] Zpráva Platformy pro udržitelné financování: Monitoring capital flows to sustainable investments (Sledování kapitálových toků do udržitelných investic)

Zdroj: LSEG, výpočty JRC. Údaje k 15. červnu 2025.

EU je celosvětovým lídrem na trhu **zelených dluhopisů** (viz graf č. 27). V každém z let v období 2021 až 2024 tvořily více než 3 % všech vydaných dluhopisů (v polovině roku 2025 dosáhly 2,7 %), což je podstatně vyšší podíl než podíl zelených dluhopisů mimo EU, který dosahuje méně než 0,5 %.

S cílem zvýšit transparentnost a důvěryhodnost těchto finančních nástrojů přijala EU od prosince 2024 nařízení o evropských zelených dluhopisech – dobrovolný rámec pro emitenty, kteří chtějí své dluhopisy označovat jako evropské zelené dluhopisy. Tato norma vychází z podrobných kritérií taxonomie EU pro definování zelených hospodářských činností a zajišťuje úroveň transparentnosti, která odpovídá osvědčeným tržním postupům. Zavádí také dohled nad společnostmi, které provádějí přezkumy před a po vydání dluhopisů na evropské úrovni.

Graf č. 27: Roční objemy vydaných dluhopisů a podíl zelených dluhopisů – všechny druhy dluhopisů

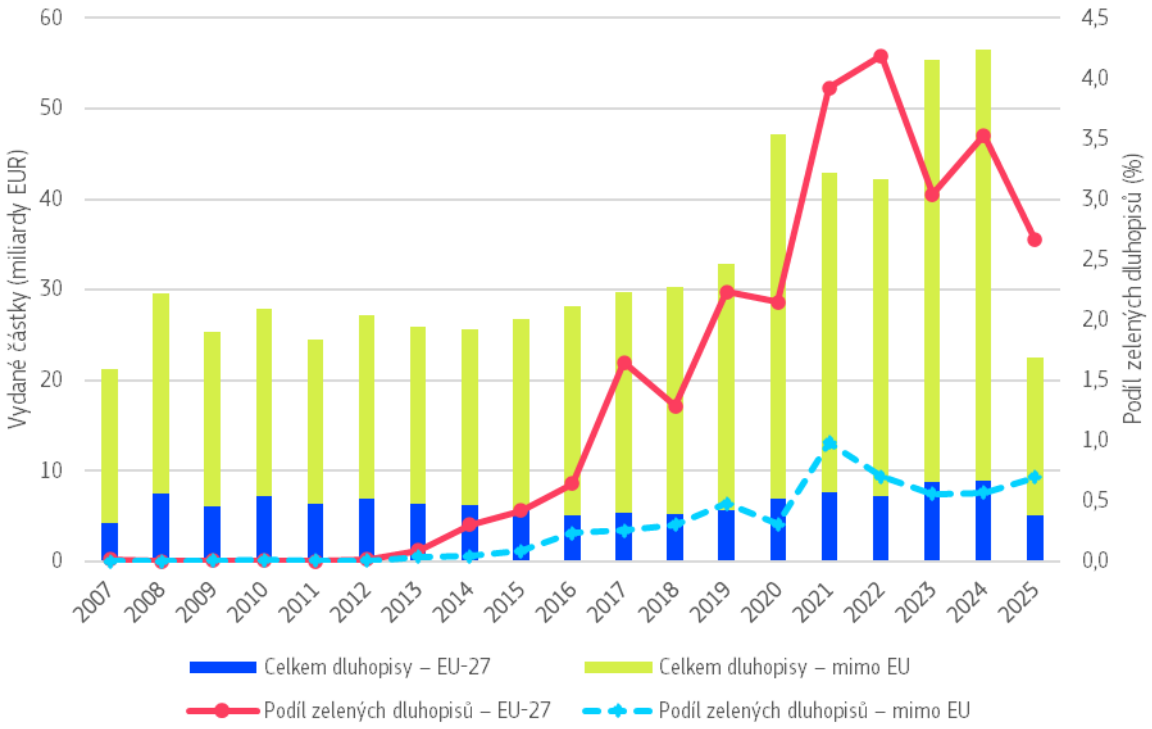

Zdroj: LSEG, výpočty JRC. Údaje k 15. červnu 2025.

Trh s **úvěry ESG** (definovanými jako klubová dohoda, syndikace nebo dvoustranná transakce) je tradičně méně přesně vymezen než trh s dluhopisy ESG a v EU není upraven právními předpisy. Objem vydaných zelených úvěrů od roku 2016 neustále roste a **v roce 2024** dosáhl **71 miliard EUR**, přičemž v roce 2023 to bylo 53 miliard EUR (viz graf č. 28).

Graf č. 28: Roční objem vydaných úvěrů ESG v EU

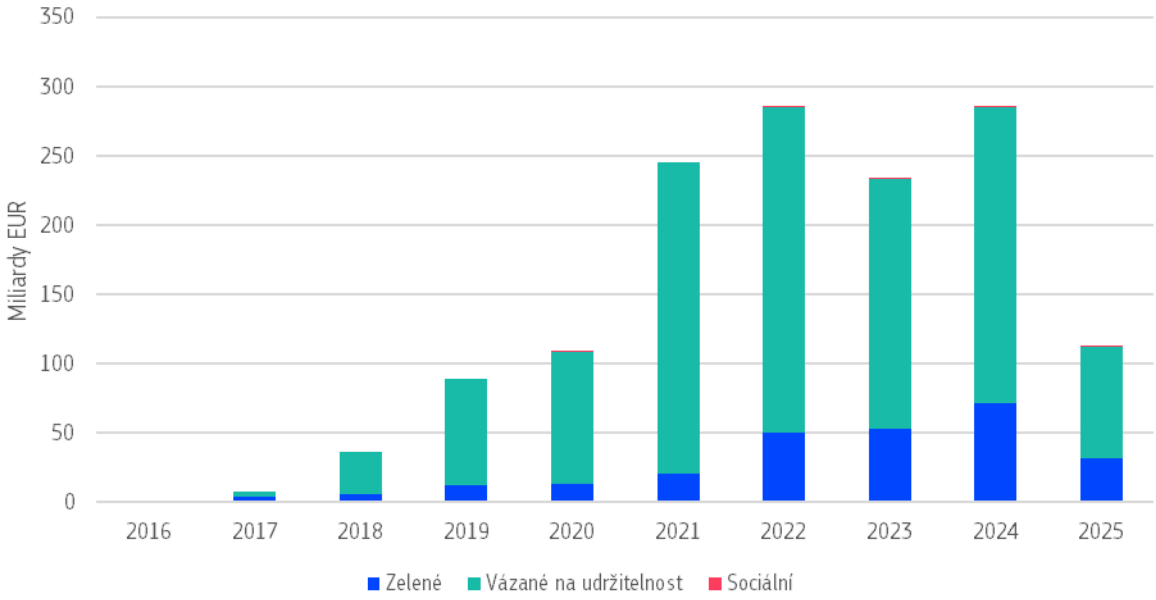

Zdroj: LSEG, výpočty JRC. Údaje k 16. červnu 2025.

Pro usnadnění a urychlení přechodu podniků k nulovým čistým emisím Komise rovněž vypracuje cesty transformace pro konkrétní odvětví s přímým zapojením klíčových průmyslových odvětví. Tyto cesty by měly umožnit informovanější investiční rozhodnutí a pomoci mobilizovat větší kapitál na transformaci.

Připravovaný integrovaný rámec pro odolnost vůči změně klimatu bude zahrnovat opatření k mobilizaci financování odolnosti vůči změně klimatu s cílem zajistit, aby všechny investice, které jsou zranitelné vůči dopadům změny klimatu, byly navrženy tak, aby byly schopny čelit klimatickým rizikům, která by se mohla projevit během doby jejich životnosti („odolnost již od návrhu“).

7.3 Financování ze systému EU pro obchodování s emisemi

Výnosy ze systému EU pro obchodování s emisemi využívají k podpoře čistých technologií, obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti tři fondy:

- Inovační fond,
- Modernizační fond a
- Sociální klimatický fond.

Z výnosů ze systému ETS je navíc částečně financován Nástroj pro oživení a odolnost.

Inovační fond

Inovační fond je jedním z největších světových programů financování zavádění inovativních nízkouhlíkových technologií. Cílem je uvést na trh nové čisté energetické a průmyslové technologie, aby EU mohla snížit emise, dosáhnout klimatické neutrality a

zůstat konkurenceschopná. Odhadovaný rozpočet fondu na období 2020–2030 je **40 miliard EUR** (na základě ceny uhlíku ve výši 75 EUR za tunu). O podporu z fondu je možné žádat na projekty z EU, Islandu, Lichtenštejnska a Norska.

Od roku 2020 Komise vyhlásila 11 výzev k předkládání návrhů, včetně dvou aukcí v rámci Evropské vodíkové banky. Inovační fond v současnosti podporuje přibližně 190 velkých a malých projektů, na které jsou vyčleněny finanční prostředky v celkové výši přibližně 10,8 miliardy EUR.

Výzvy k předkládání návrhů v roce 2024

V prosinci 2024 Komise zveřejnila tři výzvy k předkládání návrhů s rozpočtem 4,6 miliardy EUR.

- **Technologie s nulovými čistými emisemi.** Tato výzva k předkládání návrhů měla rozpočet 2,4 miliardy EUR a do dubna 2025, kdy byla uzavřena, bylo v jejím rámci obdrženo 359 návrhů z 28 zemí. Komise právě zveřejnila výsledky hodnocení a seznam projektů, které jsou předběžně vybrány pro vypracování grantové dohody.
- **Baterie.** Tato výzva k předkládání návrhů poprvé podpoří výrobu bateriových článků pro elektrická vozidla. Výzva měla rozpočet 1 miliardu EUR a do dubna 2025 bylo v jejím rámci obdrženo 14 návrhů z osmi zemí. V červenci 2025 bylo oznámeno, že **financování získalo šest projektů: dva z Francie a Německa a po jednom ze Švédska a Polska, které společně obdržely podporu v celkové výši 852 milionů EUR**. Tyto projekty budou mít celkovou kapacitu pro výrobu baterií přibližně 56 gigawatthodin (GWh) bateriových článků pro elektrická vozidla ročně.
- **Vodíková aukce.** Tato výzva k předkládání návrhů se týkala druhého kola aukce Evropské vodíkové banky na výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů. Rozpočet činil 1,2 miliardy EUR, včetně nového přídělu ve výši 200 milionů EUR specificky vyčleněného na projekty v námořním odvětví. Aukce byla ukončena v únoru 2025, přičemž bylo podáno 66 nabídek z jedenácti zemí a podporu získalo 15 projektů v pěti různých zemích. **Očekává se, že** v rámci těchto projektů **bude vyrobeno** během deseti let **téměř 2,2 milionu tun vodíku z obnovitelných zdrojů**, čímž se zabrání více než 15 milionům tun emisí CO_2.

Jak bylo oznámeno ve sdělení o Dohodě o čistém průmyslu, Inovační fond na konci roku 2025 zveřejní novou výzvu k předkládání návrhů k podpoře čistých technologií, výroby baterií a vodíku z obnovitelných zdrojů. Zahájí také novou aukci na dekarbonizaci tepla v průmyslových procesech.

Veškeré projekty, přehledy zemí a interaktivní přehledy jsou k dispozici v portfoliu projektů Inovačního fondu.

Služby Inovačního fondu

Inovační fond poskytuje řadu služeb, díky nimž mohou další projekty získat finanční prostředky i po přidělení původního rozpočtu v rámci výzvy k předkládání návrhů.

Německo, Rakousko a Španělsko poskytly příspěvky v rámci mechanismu **„aukce jako služba“**, z nichž se vynaloží až 836 milionů EUR na podporu slibných projektů, které nezískaly finanční prostředky v poslední vodíkové aukci.

Komise pracuje na zavedení podobného prvku pro pravidelné výzvy k předkládání návrhů – jedná se o koncepci **„granty jako služba“**.

Oba prvky umožňují členským státům využívat postupy hodnocení Inovačního fondu a vyhnout se zbytečné administrativní a finanční zátěži při vytváření a provozování nových režimů podpory pro tytéž technologie.

Podpora z Inovačního fondu jde nad rámec veřejného financování. **Pomoc při rozvoji projektu** mohou získat zejména malé projekty nebo projekty ze zemí s nižšími příjmy. Evropská investiční banka nabízí individuálně přizpůsobené technické a finanční poradenství s cílem zlepšit vyspělost inovačních projektů a zajistit vyvážené rozložení podpory z Inovačního fondu mezi regiony a odvětví.

Modernizační fond

Modernizační fond využívá výnosy ze systému EU ETS k poskytování pomoci členským státům s nižšími výnosy při plnění jejich cílů v oblasti klimatu a energetiky pro rok 2030. Tuto podporu mohlo využít třináct členských států: Bulharsko, Chorvatsko, Česko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko a Slovinsko.

Fond financuje obnovitelné zdroje energie, modernizaci energetických sítí a energetickou účinnost budov a průmyslu. Tyto investice urychlují čistou transformaci a zachovávají konkurenceschopnost celé EU.

Rozpočet Modernizačního fondu na období 2021–2030 se odhaduje na 57 miliard EUR, přičemž se předpokládá průměrná cena uhlíku ve výši 75 EUR za tunu CO_2. Od roku 2021 již bylo dvanácti přijímajícím členským státům vyplaceno 19,1 miliardy EUR.

Poslední vyplacené prostředky zahrnují částku 2,7 miliardy EUR v prosinci 2024 a částku 3,7 miliardy EUR v červnu 2025. Jedná se o nejvyšší vyplacenou částku od vzniku fondu. V rámci posledních výplat prostředků byly vůbec poprvé investovány finanční prostředky ve Slovinsku (prosinec 2024) a Řecku (červen 2025).

Sociální klimatický fond

Sociální klimatický fond byl zřízen společně se systémem ETS2 (viz kapitola 2), systémem EU pro obchodování s emisemi pro paliva používaná v budovách, silniční dopravě a průmyslové malovýrobě. Jeho hlavním cílem je pomoci snížit sociální a ekonomické dopady tohoto nového systému tím, že poskytne pomoc nejvíce

postiženým lidem, zejména domácnostem a mikropodnikům, které se potýkají s vyššími náklady na energie a dopravu. Spolu s povinným příspěvkem členských států by měl v letech 2026 až 2032 poskytnout veřejnou podporu ve výši nejméně 87 miliard EUR a zajistit, aby při přechodu na čistší ekonomiku nebyl nikdo opomenut.

Popis způsobu, jakým budou finanční prostředky ze Sociálního klimatického fondu využity, je obsažen v sociálních klimatických plánech, které přijmou členské státy a které musí Komise kladně posoudit. Tyto plány musí identifikovat nejzranitelnější skupiny, pokud jde o energetickou a dopravní chudobu a dopady systému ETS2, a popsat opatření a investice na jejich podporu. Při navrhování svých plánů musí členské státy vést veřejné konzultace, do nichž se zapojí široká škála zúčastněných stran: regionální a místní orgány, zástupci hospodářských a sociálních partnerů, příslušné organizace občanské společnosti, mládežnické organizace atd. Součástí plánu by mělo být také shrnutí konzultací a vysvětlení, jak byly zohledněny příspěvky. Zapojení regionálních a místních subjektů přetrvává při fyzickém provádění investic a po celou dobu trvání fondu, aby byla zajištěna na míru šitá a účinná opatření.

Do dnešní doby předložily Komisi své návrhy sociálních klimatických plánů Švédsko a Lotyšsko. Evropská komise začala plány přezkoumávat a konečné rozhodnutí se očekává v zákonné lhůtě pěti měsíců od jejich předložení. Komise je rovněž v úzkém kontaktu se zbývajícími členskými státy, aby jim pomohla dokončit a předložit všechny plány.

Pokud bude plán členského státu kladně zhodnocen, financování je možné zahájit dne 1. ledna 2026. Přístup k fondu však budou mít pouze země, které plně převedou systém ETS2 do svého vnitrostátního práva.

7.4 Výdaje v oblasti klimatu v rozpočtu EU

Rozpočet EU, a to jak „víceletý finanční rámec“ EU na období 2021–2027, tak nástroj pro oživení po skončení pandemie COVID-19 – *NextGenerationEU*, je klíčovou hnací silou ekologické transformace.

Současné rozpočtové závazky naznačují, že v období 2021–2027 vynaloží EU na opatření v oblasti klimatu přibližně 662 miliard EUR. To je 34 % celého rozpočtu EU a více než 30 % cílové částky.

Nástroj pro propojení Evropy (CEF), z jehož rozpočtu je 78 % určeno na oblast klimatu, má jeden z nejvyšších podílů výdajů na klima ze všech programů EU. Na projekty v oblasti klimatu je rovněž vynakládána velká část rozpočtu Programu LIFE a Nástroje pro oživení a odolnost (RRF) (viz graf č. 29).

Graf č. 29: Očekávaný podíl rozpočtu EU a vybraných fondů a politik vynaložených na oblast klimatu (v %, 2021–2027)

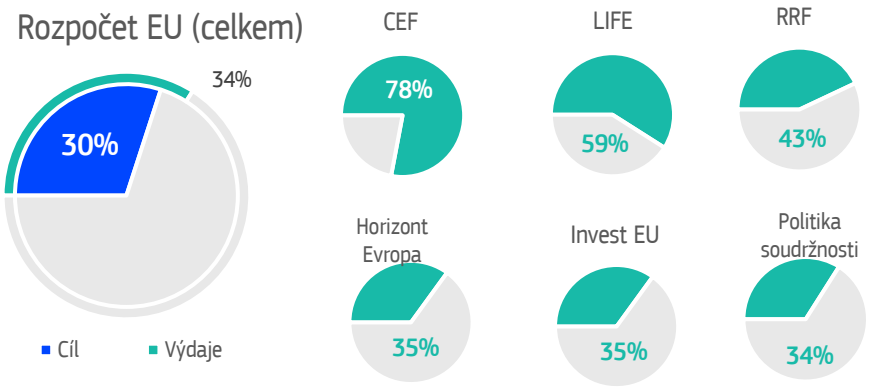

Zdroj: rozpočtové závazky v oblasti klimatu Začleňování oblasti klimatu – Evropská komise

Všechny tyto prostředky přinášejí hmatatelné výsledky. Například:

- odhadované úspory energie ze soukromých a veřejných budov ve výši 45 gigawatthodin za rok,
- zamezení vzniku 98 milionů tun ekvivalentu oxidu uhličitého ročně, z čehož více než polovinu tvoří investice do zelených dluhopisů NextGenerationEU. Kromě toho se očekává, že během prvních deseti let fungování Inovačního fondu dojde ke snížení emisí oxidu uhličitého o 452 milionů tun,
- 543 dodatečných gigawatthodin instalované kapacity obnovitelné energie.

Návrhy Komise z července 2025 týkající se víceletého finančního rámce na období 2028–2034 zahrnují výdajový cíl pro cíle v oblasti klimatu a životního prostředí ve výši 35 %. Tím by se uvolnilo více než 700 miliard EUR na podporu zelených investic. Návrh rovněž předpokládá uplatňování zásady „významně nepoškozovat“ v rámci celého rozpočtu, aby se zajistilo, že financování EU nebude v rozporu s cíli EU v oblasti klimatu a životního prostředí. Návrh rovněž zahrnuje zásadu „odolnosti vůči změně klimatu již od návrhu“, která by se poprvé uplatnila na financování ze strany EU.

Nástroj pro propojení Evropy

Nástroj pro propojení Evropy (CEF) je program EU pro financování dopravní, energetické a digitální infrastruktury. Celkový rozpočet tohoto nástroje činí 33 miliard EUR, z čehož 60 % je určeno na opatření v oblasti klimatu. Tento cíl je značně překročen, neboť 78 % rozpočtu, tj. téměř 26 miliard EUR, je určeno na investice související s klimatem, jako je modernizace přenosu elektřiny, čerpací stanice poskytující alternativní paliva a nové či zdokonalené železniční tratě.

Nástroj pro oživení a odolnost

Nástroj pro oživení a odolnost je dočasným fondem a hlavní součástí nástroje NextGenerationEU – plánu EU na oživení po nedávných krizích: pandemii COVID-19 a energetické krizi vyvolané ruskou invazí na Ukrajinu. Jeho rozpočet dosahuje výše až 650

miliard EUR a umožňuje členským státům výrazně zvýšit investice související s klimatem [66].

Všechny členské státy se zavázaly vynaložit na oblast klimatu více než požadovaných 37 %, přičemž se předpokládá, že některé členské státy vynaloží na opatření v oblasti klimatu více než polovinu svého přídělu. Členské státy plánují, že dohromady vyčlení na oblast klimatu 42,5 % přidělených prostředků (276 miliard EUR) . Do září 2025 dosáhly výplaty prostředků související s klimatem 62 miliard EUR.

Bylo dosaženo významného pokroku a v praxi bylo zaznamenáno několik úspěchů. Protože však Nástroj pro oživení a odolnost stanoví lhůty pro čerpání tohoto dočasného fondu (všechny platby mají být provedeny do konce roku 2026), bude nutné urychlit a dokončit provádění v nadcházejícím roce.

Program InvestEU

Program InvestEU využívá záruku rozpočtu EU, aby pomohl mezinárodním a národním podpůrným bankám při financování udržitelných investic, inovací a vytváření pracovních míst. Jedním ze čtyř prioritních „oken“ je udržitelná infrastruktura, která podporuje čistou dopravu, obnovitelné zdroje energie, energetickou účinnost a další čisté technologie.

Cílem programu je aktivovat investice ve výši 372 miliard EUR, z nichž nejméně 30 % bude určeno na opatření v oblasti klimatu. Do konce roku 2024 již mobilizoval investice ve výši 300 miliard EUR, z nichž 38 % souviselo s klimatem. Pokud jde o období 2021–2027, očekává se, že program do klimatických projektů investuje 110 miliard EUR, což je zhruba 35 % všech investic.

Program Horizont Evropa

Rámcový program Horizont Evropa je klíčovým programem EU pro financování výzkumu a inovací. Je zaměřen na boj proti změně klimatu, pomáhá dosáhnout cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje a posiluje konkurenceschopnost a růst EU.

Celkový rozpočet programu Horizont Evropa na celé období 2021–2027 činí 95,5 miliardy EUR. Program musí přispívat ve výši přinejmenším 35 % výdajů na cíle v oblasti klimatu, což odpovídá částce 34,8 miliardy EUR v období 2021–2027.

Vzhledem k rozpočtu přidělenému na oblast klimatu na roky 2021–2024 a odhadům na roky 2025–2027 program směřuje ke splnění celkového závazku ve výši 35 %. Ke konci roku 2024 již bylo na činnosti v rámci výzkumu a inovací, které podporují opatření v

[66] Členské státy v letech 2023 a 2024 v reakci na energetickou krizi, jíž způsobila ruská invaze na Ukrajinu, do plánů pro oživení a odolnost doplnily nové kapitoly *REPowerEU*. Nové nebo rozšířené reformy a investice v členských státech, jež mají pomoci postupně ukončit závislost EU na ruských fosilních palivech a urychlit přechod na čistou energii, jsou podporovány dodatečnou finanční silou (částka 19 miliard EUR bude poskytnuta ve formě nových grantů, převodů z jiných fondů a zbývajících půjček v rámci nástroje NextGenerationEU).

oblasti klimatu, vyčleněno téměř 20 miliard EUR[67]. To dokazuje závazek programu bojovat proti změně klimatu a podporovat cíle udržitelnosti.

Program Horizont Evropa podporuje činnosti v rámci výzkumu a inovací v oblasti klimatu v oblastech, jako je věda o klimatu a přizpůsobení se změně klimatu, obnovitelné zdroje energie a skladování energie, dekarbonizace průmyslu, oběhové hospodářství, udržitelná mobilita, modernizace budov a řešení na bázi biologických zdrojů.

Program Horizont Evropa zahrnuje několik časově omezených „misí“, které se zaměřují na hlavní výzvy, jako je přizpůsobení se změně klimatu, zlepšení zdraví půdy a vytvoření klimaticky neutrálních měst. Cílem jedné z misí, jíž je přizpůsobení se změně klimatu, je učinit nejméně 150 evropských regionů a společenství do roku 2030 odolnými vůči změně klimatu. Doposud rozdělila 517 milionů EUR mezi 61 projektů. Přenesením zdrojů a rozhodnutí na místní a regionální orgány mise urychluje opatření a podněcuje inovace a na přírodě založená, digitální a jiná systémová řešení. Mise zaměřená na klimaticky neutrální města podpořila 92 měst prostřednictvím smluv, které obsahují závazek i akční a investiční plán.

Program LIFE

Program LIFE je fondem EU pro oblast životního prostředí, energetiky a klimatu. Projekty programu LIFE se zaměřují na inovativní průmyslová řešení snižující emise skleníkových plynů, na pohlcování uhlíku v zemědělství a lesích, na přizpůsobení se změně klimatu v městských a venkovských oblastech a na větší připravenost na extrémní povětrnostní události. Program LIFE, jehož celkový rozpočet činí 5,4 miliardy EUR na období 2021–2027, má zvláštní podprogram pro zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně.

Na opatření v oblasti klimatu by mělo být vynaloženo 61 % celkového rozpočtu. Program dosahuje hodnoty 59 %, což je mírně pod tímto cílem.

Od začátku programového cyklu v roce 2021 bylo v rámci podprogramu pro oblast klimatu financováno 117 projektů v celkové výši 367 milionů EUR. V rámci výzev k předkládání návrhů na rok 2024 byla v podprogramu udělena podpora 23 projektům, zahrnujícím dva strategické integrované projekty, v celkové výši 25 milionů EUR.

Politika soudržnosti

Politika soudržnosti je základem vyváženého a spravedlivého rozvoje regionů EU. Jejím hlavním cílem je zajistit, aby každý člověk bez ohledu na to, kde žije, měl stejnou šanci uspět. To je důležité, neboť to pomáhá vytvářet spravedlivé příležitosti a snižovat nerovnosti v EU.

Politika soudržnosti je také hnací silou opatření v oblasti klimatu. Financuje projekty, které snižují spotřebu energie, podporují obnovitelné zdroje energie, zlepšují veřejnou dopravu, chrání přírodu a posilují místní a regionální odolnost vůči extrémním

[67] Předběžné údaje.

povětrnostním podmínkám. Propojením regionálního růstu s čistými a ekologickými řešeními pomáhá politika soudržnosti EU dosáhnout cílů v oblasti klimatu a zároveň zajišťuje, že žádný region nebude opomenut.

V září 2025 byla na základě Komisí provedenéhopřezkumu v polovině období přijata nová pravidla, která mají členským státům usnadnit podporu strategických priorit EU. Nová pravidla by například umožnila, aby Evropský fond pro regionální rozvoj financoval velké podniky v klíčových oblastech, jako je dekarbonizace nebo strategické technologie.

Graf č. 30: Podíl částek přidělených z fondů politiky soudržnosti na opatření v oblasti klimatu podle tematických oblastí

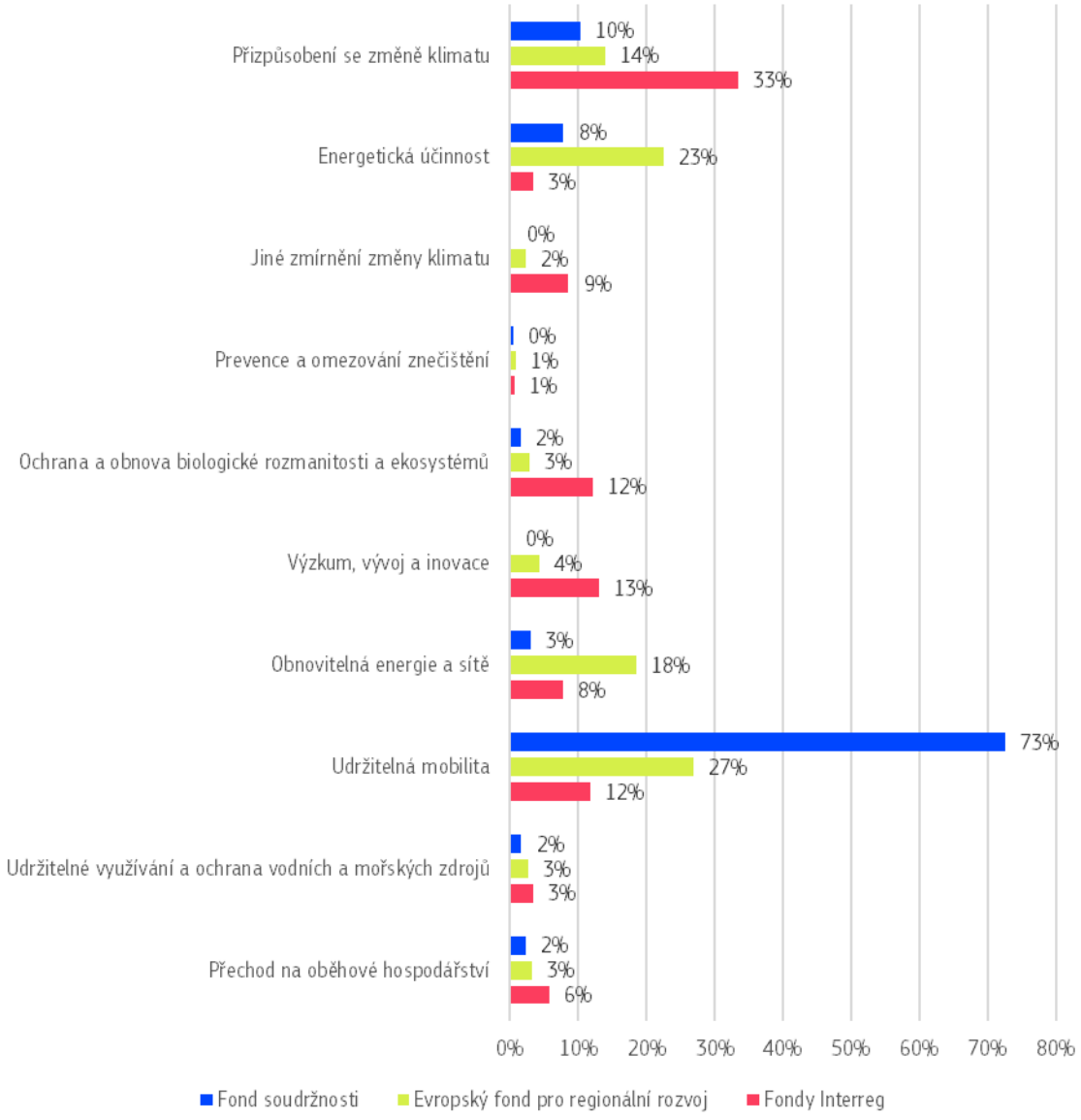

Veškeré údaje, interaktivní grafy a ilustrativní příběhy o politice soudržnosti jsou k dispozici na platformě veřejně přístupných údajů o soudržnosti.

Evropský fond pro regionální rozvoj, Fond soudržnosti a Interreg

Členské státy vyčlenily na opatření v oblasti klimatu přibližně 57 % (22,29 miliardy EUR) prostředků z Fondu soudržnosti a 33 % (70,63 miliardy EUR) prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Dále se předpokládá, že na podporu opatření v oblasti klimatu bude vyčleněno přibližně 24,5 % z částky 10,7 miliardy EUR z programů zaměřených na evropskou regionální spolupráci (fondy Interreg) financovaných EU. Tyto investice dohromady nejen výrazně sníží emise skleníkových plynů a podpoří přizpůsobení se změně klimatu, ale také vytvoří pracovní místa, zvýší konkurenceschopnost, posílí mobilitu a zachovají vyvážený regionální rozvoj v celé EU. Graf č. 30 ukazuje finanční prostředky přidělené na oblasti politiky týkající se klimatu jako podíl na celkových výdajích z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Fondu soudržnosti a programu Interreg na opatření v oblasti klimatu.

Do 30. června 2025 bylo na konkrétní projekty přiděleno přibližně 45 % prostředků z Evropského fondu pro regionální rozvoj a 61 % prostředků z Fondu soudržnosti na období 2021–2027.

Fond pro spravedlivou transformaci

Fond pro spravedlivou transformaci poskytuje 19,7 miliardy EUR na pomoc lidem a regionům, které jsou nejvíce postiženy přechodem na klimatickou neutralitu, například oblastem, kde se zavírají uhelné doly nebo se transformuje těžký průmysl. V současné době podporuje 96 uhelných regionů a regionů s vysokými emisemi uhlíku pomocí individualizovaných plánů spravedlivé transformace, například podporou diverzifikace místní ekonomiky a poskytováním pomoci lidem při získávání nových dovedností. Opatření využije až 120 000 nezaměstnaných a téměř 200 000 lidí získá nové dovednosti.

Fond pro spravedlivou transformaci dosahuje pokroku: do června 2025 bylo na projekty přiděleno již 47 % fondu, o rok dříve to bylo 22 %. V dosaženém pokroku však existují značné rozdíly. Estonsko a Malta vybraly všechny projekty a Lucembursko, Švédsko a Nizozemsko vybraly téměř všechny projekty, které mají být financovány. Naopak Belgie, Maďarsko a Bulharsko přidělily méně než 10 % celkového rozpočtu.

Evropský sociální fond

V programovém období 2021–2027 investuje Evropský sociální fond plus 5,7 miliardy EUR do zelených dovedností a pracovních míst a do opatření a reforem podporujících zelenou ekonomiku. To zahrnuje změnu kvalifikace a prohlubování dovedností pracovníků, podporu propuštěných pracovníků nebo pracovníků pracujících pro podniky postižené ekologickou transformací odborné vzdělávání zaměstnaných a nezaměstnaných osob v oblasti zelených dovedností.

8. Mezinárodní opatření v oblasti klimatu

Nejdůležitější informace

- Na konferenci COP29 v Ázerbájdžánu sehrála EU důležitou roli při dosažení dohody o novém kolektivním kvantifikovaném cíli pro období po roce 2025 týkajícím se financování opatření v oblasti klimatu a při dokončení pravidel na základě Pařížské dohody pro mezinárodní trhy s uhlíkem.
- EU předložila v listopadu 2024 svou první dvouletou zprávu o transparentnosti a šla tak příkladem, pokud jde o rámec posílené transparentnosti na základě Pařížské dohody, a při provádění ambiciózních opatření v oblasti klimatu.
- Ministři pro otázky klima EU se před konferencí COP30 dohodli na vnitrostátně stanoveném příspěvku EU s orientačním cílem snížit čisté emise skleníkových plynů do roku 2035 o 66,25 až 72,5 % ve srovnání s úrovní v roce 1990.
- EU posílila svůj dialog o klimatu s klíčovými zeměmi světa, včetně Číny, Brazílie, Indie, Jihoafrické republiky a Kanady.
- V roce 2024 se Komise zavázala poskytnout 4,6 miliardy EUR na financování opatření v oblasti klimatu. Z této částky bylo 27 % vyčleněno na přizpůsobení se změně klimatu, 46 % na zmírnění změny klimatu a 27 % na průřezová opatření zaměřená na priority v oblasti zmírnění změny klimatu i přizpůsobení se změně klimatu.

EU hraje významnou roli při prosazování celosvětových opatření k dosažení cílů Pařížské dohody, a to jak na mezinárodní, tak na dvoustranné úrovni. Její dopad zahrnuje finanční podporu, jednání podle Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC) a Pařížské dohody, diplomatickou angažovanost, budování kapacit a vedoucí úlohu v oblasti regulace.

8.1 Mnohostranné zapojení

V uplynulém roce se EU zúčastnila několika **mezinárodních setkání na vysoké a technické úrovni** s cílem prosadit vyšší úroveň ambicí na celosvětové úrovni při jednáních o klimatu, zvýšit transparentnost, mobilizovat zdroje a sdílet znalosti o opatřeních v oblasti klimatu v čím dál nestabilnějším geopolitickém prostředí.

V říjnu 2025 Komise a vysoká představitelka představily mezinárodní strategii k zajištění pozice Evropy na světových trzích. Nová globální vize EU v oblasti klimatu a energetiky představuje, co EU nabízí světu: využívání diplomacie k ochraně našich hlavních zájmů, propagování norem pro spravedlivou transformaci tím, že našim partnerům pomůže rozvíjet jejich normy v dané oblasti, a řešení nových bezpečnostních hrozeb a výzev, které ohrožují jak evropské zájmy, tak zájmy našich partnerů.

Provádění Pařížské dohody

EU se na konferenci COP29 v Ázerbájdžánu konstruktivně zapojovala do plnění hlavních úkolů stanovených pro konferenci. Strany se dohodly na novém **kolektivním kvantifikovaném cíli** pro období po roce 2025 týkajícím se financování opatření v oblasti klimatu, který stanoví, že rozvinuté země převezmou vedoucí úlohu při poskytování a mobilizaci nejméně 300 miliard USD ročně do roku 2035 pro rozvojové země na opatření v oblasti klimatu, a to z různých zdrojů, přičemž rozvojové země budou vybízeny k dobrovolným příspěvkům. Nový cíl je doplněn výzvou všem aktérům, aby spolupracovali na umožnění navýšení finančních prostředků pro rozvojové země ze všech veřejných a soukromých zdrojů alespoň na úroveň 1,3 bilionu USD ročně.

Dalším klíčovým výsledkem bylo dokončení **souboru pravidel pro trhy s uhlíkem** (podle článku 6 Pařížské dohody). Podporou transparentní a vysoce integrované spolupráce pomohou tato pravidla zemím zvýšit a dosáhnout jejich cílů v oblasti klimatu.

Dne 21. listopadu 2024 předložila EU svou **první dvouletou zprávu o transparentnosti**. Zpráva podrobně popisuje pokrok dosažený při plnění cíle pro rok 2030 a pokrok při posuzování účinků politik a opatření EU v oblasti klimatu na snižování emisí skleníkových plynů a budování odolnosti vůči změně klimatu. Podrobněji popisuje rovněž příspěvky k budování mezinárodních kapacit a financování opatření v oblasti klimatu. Další podrobnosti naleznete v kapitole 5 doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise.

Dvouletá zpráva o transparentnosti je k dispozici na internetových stránkách UNFCCC.

V rámci **pracovního programu** UNFCCC **v oblasti zmírňování dopadů změny klimatu** se EU podělila o osvědčené postupy a řešení pro zmírňování dopadů změny klimatu v oblasti budov a městských systémů (čtvrtý globální dialog a akce zaměřené na investice v říjnu 2024) a v odvětví lesnictví (pátý globální dialog a akce zaměřené na investice v květnu 2025). V rámci **pracovního programu v oblasti spravedlivé transformace** se EU zúčastnila dvou dialogů o spravedlivé transformaci, jejichž cílem bylo sdílet zkušenosti a osvědčené postupy v oblasti spravedlivé odolnosti vůči změně klimatu a spravedlivých způsobů energetické transformace.

V oblasti přizpůsobování se změně klimatu se EU aktivně zapojila do spolupráce s dalšími zeměmi, aby dosáhla pokroku v rámci pracovního programu SAE–Belém týkajícího se ukazatelů přizpůsobování se změně klimatu. To je nezbytné k provedení „**Rámce SAE pro globální odolnost vůči změně klimatu**“, který byl přijat na 28. konferenci smluvních stran v roce 2023, a k dosažení globálního cíle v oblasti přizpůsobení se změně klimatu.

V rámci příprav na 30. konferenci smluvních stran (COP30), která se uskuteční v listopadu 2025 v Belému, se EU při jednáních konstruktivně zasazuje o úspěšné přijetí

rozhodnutí o výsledcích popsaných v mandátech. Patří mezi ně plnění ukazatelů pro sledování pokroku při plnění **globálního cíle v oblasti přizpůsobení se změně klimatu**, dosažení dohody o **akčním plánu pro rovnost žen a mužů** a aktivní účast na diskusích o **plánu „Baku to Belém Roadmap“** na mobilizaci 1,3 bilionu USD, jehož cílem je zvýšit toky finančních prostředků na ochranu klimatu do rozvojových zemí. EU se rovněž nadále účastní činnosti orgánů zřízených na podporu smluvních stran a mezivládního procesu v rámci UNFCCC s cílem dosáhnout výsledků uvedených v mandátech.

Provádění výsledků prvního globálního hodnocení a vnitrostátně stanovený příspěvek EU

V návaznosti na výsledky prvního globálního hodnocení a s cílem zachovat dynamiku přelomové kolektivní dohody o energetické transformaci uspořádala EU v lednu 2025 zahájení **Globálního fóra pro energetickou transformaci**. Fórum sdružuje vedoucí představitele, ministry a skupiny zúčastněných stran a jeho cílem je zajistit, aby závazky urychlit přechod na čistou energii ztrojnásobením kapacity obnovitelných zdrojů energie a zdvojnásobením energetické účinnosti byly začleněny do dalšího kola vnitrostátně stanovených příspěvků.

EU se rovněž dohodla na tom, že před konferencí COP30 předloží svůj vnitrostátně stanovený příspěvek s orientačním cílem snížit čisté emise skleníkových plynů do roku 2035 o 66,25 % až 72,5 % ve srovnání s úrovní v roce 1990.

Zapojení do dalších mnohostranných a vícestranných fór

EU ve spolupráci s OSN a jejími agenturami pokračuje v podpoře čisté transformace a vysokých klimatických ambicí. **Přijetí Paktu pro budoucnost** na 79. zasedání Valného shromáždění OSN znovu potvrdilo potřebu důraznějších opatření proti změně klimatu. Na 80. zasedání Valného shromáždění OSN zdůraznila EU své závazky a ambice v oblasti klimatu na akci čelných představitelů na vysoké úrovni věnované opatřením v oblasti klimatu a na globálním summitu o obnovitelných zdrojích energie se podělila o svou vizi v oblasti zavádění obnovitelných zdrojů energie.

EU je i nadále hlavním účastníkem **skupin G7 a G20**, pokud jde o další opatření v oblasti klimatu. Navzdory geopolitickým tlakům bylo na těchto fórech v uplynulém roce dosaženo pokroku. Skupina G7 vyzvala k k rychlému a radikálnímu snížení emisí v největších ekonomikách, včetně postupného ukončení výroby elektřiny z uhlí bez omezení emisí v první polovině roku 2030, zatímco skupina G20 podpořila **„program posílených ambicí“**, aby bylo možné dosáhnout cíle omezení oteplování pod úroveň 1,5 °C. EU vyzvala obě fóra, aby se dohodla na konkrétních krocích k provádění Pařížské dohody a globálního hodnocení.

EU je i nadále aktivní v **klimatickém klubu**, fóru na vysoké úrovni pro dekarbonizaci průmyslu. Činnost klubu se zaměřuje především na dekarbonizaci výroby oceli a cementu. V roce 2024 klub spustil globální srovnávací platformu, jejímž cílem je urychlit dekarbonizaci průmyslových odvětví s vysokými emisemi v rozvíjejících se a rozvojových ekonomikách propojením s technickými a finančními řešeními.

EU rovněž spolupracovala s **OECD** na podpoře opatření v oblasti klimatu v členských a kandidátských zemích. Podílela se na práci v oblasti změny klimatu v mnoha orgánech, například ve Výboru pro environmentální politiku a v pracovních skupinách pro změnu klimatu a pro financování a investice do cílů v oblasti životního prostředí. Zapojila se rovněž do inkluzivního fóra o přístupech ke zmírňování emisí uhlíku (Inclusive Forum on Carbon Mitigation Approaches) a do platformy pro trh s uhlíkem (Carbon Market Platform), které byly zahájeny v rámci OECD jako fóra pro otevřenou diskusi o politikách zmírňování emisí a politikách stanovování cen uhlíku a uhlíkových trhů.

V rámci zasedání ministrů věnovaného čisté energii zahájila Komise kampaň na podporu udržitelného životního stylu a spravedlnosti při snižování emisí, jejíž součástí je i prohlášení na vysoké úrovni, které podpořilo několik zemí, například Čína, Indie a Brazílie.

EU nadále investuje do iniciativ zaměřených na řešení dopadů změny klimatu a zhoršování životního prostředí, které zesilují hrozby vyvstávající vůči míru, stabilitě a bezpečnosti a rizika ohrožující evropskou obranu. V roce 2025 zveřejnila EU zprávu o pokroku při provádění společného sdělení o klimatu a bezpečnosti. Zpráva mimo jiné zdůrazňuje, že dopad zhoršování životního prostředí a změny klimatu na mír, bezpečnost a obranu nyní zaujímá významné místo ve výměnách informací se zeměmi mimo EU, regionálními organizacemi a organizacemi, jako je NATO, a že toto nové zaměření vede ke konkrétním iniciativám.

8.2 Dvoustranná angažovanost

Dvoustranná angažovanost vytváří příležitosti k výměně informací se třetími zeměmi o tom, jak společně plníme cíle Pařížské dohody, ke sdílení znalostí a zkušeností v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se změně klimatu, k poskytování technických poznatků vycházejících z rozsáhlých zkušeností EU s politikou v oblasti klimatu, včetně stanovování cen uhlíku. Otázky bezpečnosti klimatu jsou rovněž součástí bilaterální spolupráce EU a pravidelných kontaktů s regionálními partnery a občanskou společností.

V letech 2024 a 2025 se dvoustranná angažovanost se zeměmi mimo EU zaměřila na plnění ambiciózních **nových vnitrostátně stanovených příspěvků na konferenci COP30**, která se konala v listopadu 2025. V Latinské Americe, Asii a Africe bylo uspořádáno několik akcí, na kterých si zúčastněné strany a vlády zemí vyměňovaly názory na modelování a ambice v oblasti vnitrostátně stanovených příspěvků.

Stanovení cen uhlíku je základním kamenem politiky EU v oblasti klimatu a jádrem diplomacie EU v oblasti klimatu. Na základě svých zkušeností EU spolupracuje s partnery na zdokonalení politik stanovování cen uhlíku, jako jsou systémy obchodování s emisemi nebo uhlíkové daně.

V návaznosti na dokončení **souboru pravidel pro trhy s uhlíkem** na konferenci COP29 se EU rovněž snaží úzce spolupracovat s partnerskými zeměmi, aby využila výhod vysoce koncentrovaných mezinárodních trhů s uhlíkem.

EU navázala spolupráci se zeměmi, jako je **Brazílie,** která v prosinci 2024 přijala právní předpisy o trhu s uhlíkem, a dále Indie, země Sdružení národů jihovýchodní Asie atd. Doplňuje tím stávající spolupráci se zeměmi, jako je Čína a Kanada, kde jsou již zavedeny systémy stanovování cen uhlíku.

EU rovněž spolupracuje se **zeměmi, které jsou kandidáty na vstup do EU**, s cílem zajistit, že se rychle přizpůsobí právním předpisům EU v oblasti klimatu. Zvláštní důraz je kladen na dosažení pokroku v oblasti stanovení cen uhlíku a dosažení souladu s pravidly systému EU pro obchodování s emisemi. Proces rozšiřování probíhá rychleji než v kterékoli jiné době v posledních patnácti letech. V září 2025 EU oficiálně zahájila přístupová jednání s Albánií o zelených a udržitelných politikách v oblasti konektivity, včetně životního prostředí a klimatu. Během vykazovaného období EU rovněž prověřila moldavské a ukrajinské právní předpisy, aby zjistila, jak jsou připraveny na dodržování právních předpisů EU v oblasti klimatu.

Pokroku bylo dosaženo také při realizaci **stávajících ekologických aliancí** (Japonsko, Norsko a Kanada) a **ekologických partnerství** (Maroko a Jižní Korea), přičemž byl posílen dialog a spolupráce v oblastech, které jsou pro ekologickou transformaci důležité. V lednu 2024 byl v Jižní Koreji zahájen čtyřletý program ekologického partnerství mezi EU a Koreou. Cílem programu je posílit zelenou diplomacii EU, podpořit dvoustrannou spolupráci a zároveň podpořit provádění ekologického partnerství. Podobný program, nástroj Zelená aliance, funguje od července 2024 také v Japonsku.

V rámci vrcholného dialogu mezi EU a Čínou o životním prostředí a klimatu si EU s **Čínou** vyměnila názory na různé politiky pro urychlení ekologické transformace, včetně čínského systému obchodování s emisemi (inspirovaného systémem EU), modelování emisí a dopadů změny klimatu, měření a kontroly emisí metanu a podporu financování odolnosti. Prostřednictvím své diplomacie v oblasti klimatu, od nejvyšší politické úrovně až po technickou úroveň, EU povzbuzuje Čínu, aby přispěla svým dílem k podpoře globálních opatření v oblasti klimatu. Po summitu mezi EU a Čínou v červenci 2025 bylo zveřejněno společné prohlášení o klimatu.

EU posílila vztahy s **Indií** návštěvou sboru komisařů na jaře 2025. To vedlo ke zveřejnění nové **strategické agendy mezi EU a Indií** v září 2025, která se mimo jiné zaměřuje na ekologickou transformaci, čisté technologie a odolnost vůči změně klimatu. Rozšiřuje se také technická spolupráce v oblasti stanovování cen uhlíku a modelování klimatu.

V září 2025 se uskutečnil první **ministerský** dialog o klimatu a životním prostředí mezi EU a Sdružením národů jihovýchodní Asie. Dialog potvrdil společný závazek k mnohostranné agendě v oblasti klimatu a výraznou politickou účast na spolupráci na ambiciózních opatřeních v oblasti klimatu.

V Indonésii se pozitivně vyvíjí mechanismus spolupráce v oblasti financování, tzv. **partnerství pro spravedlivou transformaci energetiky**. Partnerství má podobu dohody o dekarbonizaci indonéského uhelného hospodářství ve výši 20 miliard USD. Doposud se podařilo získat cca 1,2 miliardy USD, včetně podpory pro plovoucí solární elektrárnu o výkonu 60 MW v provincii Západní Jáva.

Totéž partnerství má EU se Senegalem, Jihoafrickou republikou a Vietnamem. V rámci svého partnerství, na něž je vyčleněna částka 15 miliard USD, dosahuje pokroku v oblasti klimatu i Vietnam, přičemž velké projekty v oblasti obnovitelných zdrojů energie se již blíží do fáze schvalování.

Podle **strategie** EU **Global Gateway** jsou oblast klimatu a energetiky klíčovými prioritami v Africe. Přístup EU již přináší konkrétní výsledky. V březnu 2025 EU zavedla investiční balíček ve výši 4,4 miliardy EUR na podporu projektů čisté energie v Jihoafrické republice. EU rovněž zahájila jednání o novém typu obchodní a klimatické dohody s Jihoafrickou republikou – **partnerství v oblasti čistého obchodu a investic**. Tyto iniciativy pomohou společnostem z EU diverzifikovat jejich ekologické dodavatelské řetězce, posílit konkurenceschopnost EU a podpořit Jihoafrickou republiku při snižování jejích emisí.

Na **druhém klimatickém summitu s Afrikou** v září 2025 byly představeny závazek EU spolupracovat s africkými partnery na plnění cílů Pařížské dohody a podpora EU při ekologické transformaci Afriky a zvyšování její odolnosti vůči změně klimatu. To zároveň připravilo půdu pro summit mezi EU a Africkou unií, který se uskuteční v listopadu 2025 v Angole.

Výzvy k větší spolupráci za účelem zvýšení opatření v oblasti klimatu jsou součástí programu a výstupů všech dvoustranných summitů EU se třetími zeměmi, jako jsou summity mezi EU a Kanadou, EU a Japonskem a EU a Střední Asií v roce 2025.

Program EU **Dialogy o klimatu** je klíčovým nástrojem pro podporu politického dialogu a spolupráce týkající se politiky v oblasti klimatu mezi EU a zástupci vlád, podniků, akademické obce a sociálních a hospodářských organizací ze zemí mimo EU, přičemž konečným cílem je plnění závazků vyplývajících z Pařížské dohody. V lednu 2025 odstartovala nová fáze ve výši 30 milionů EUR, která potrvá do poloviny roku 2029 a bude podporovat jednání o politice v oblasti klimatu v 26 prioritních zemích.

8.3 Financování opatření v oblasti klimatu a mezinárodní spolupráce

Spolu s financováním opatření v oblasti klimatu ze soukromých zdrojů hraje důležitou roli při pomoci rozvojovým zemím při provádění Pařížské dohody mezinárodní veřejné financování opatření v oblasti klimatu.

EU, její členské státy a finanční instituce jsou celkově nejvýznamnějším přispěvatelem rozvojové pomoci a největším světovým přispěvatelem na financování opatření v oblasti klimatu, který poskytuje v celosvětovém měřítku přibližně třetinu veřejných finančních prostředků na opatření v oblasti klimatu. V roce 2024 přispěla EU a její členské státy částkou 31,7 miliardy EUR na financování opatření v oblasti klimatu z veřejných zdrojů a mobilizovala dalších 11 miliard EUR ze soukromých zdrojů na podporu rozvojových zemí při snižování jejich emisí skleníkových plynů a přizpůsobování se dopadům změny klimatu (tyto částky jsou rozděleny v poměru 50/50 mezi zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se jí). Dvě třetiny finanční podpory, kterou EU poskytla přímo jiným

zemím, byly poskytnuty za zvláštních, výhodnějších podmínek, přičemž téměř čtvrtina podpory byla určena nejméně rozvinutým zemím.

V roce 2024 se Komise zavázala poskytnout 4,6 miliardy EUR na financování opatření v oblasti klimatu. Z této částky bylo 27 % vyčleněno na přizpůsobení se změně klimatu, 46 % na zmírnění změny klimatu a 27 % na průřezová opatření zaměřená na priority v oblasti zmírnění změny klimatu i přizpůsobení se této změně (viz tabulka 4).

Tabulka 4: Přidělené financování opatření v oblasti klimatu (2024)

	Součet přidělených prostředků (v milionech EUR)	% z celkové přidělené částky
Přizpůsobování se změně klimatu	1 221	27 %
Průřezová opatření	1 252	27 %
Zmírňování změny klimatu	2 087	46 %
Celkem	4 560	**100 %**

Komise pokračuje v podpoře partnerských zemí pomocí svých finančních nástrojů. Například z Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI – Globální Evropa) je na opatření v oblasti klimatu věnováno alespoň 30 %. To zahrnuje i opatření v nestabilních a konflikty zasažených oblastech s ohledem na komplexní vzájemnou provázanost mezi změnou klimatu, zhoršováním životního prostředí, nestabilitou a konflikty.

Global Gateway je strategie, na niž je vyčleněno 300 miliard EUR s cílem podpořit inteligentní, čistou a bezpečnou infrastrukturu v partnerských zemích, se zaměřením na digitální oblast a na oblast klimatu, energetiky a dopravy. Zahrnuje rovněž investice do lidí, vzdělávání, výzkumu a zdraví. Jedním z konkrétních příkladů je program EUROCLIMA, součást strategie Global Gateway, který rozvíjí partnerství mezi EU a Latinskou Amerikou a Karibikem s cílem podpořit zelenou a spravedlivou transformaci.

Cílová úroveň výdajů souvisejících se změnou klimatu je stanovena i pro Nástroj předvstupní pomoci (NPP III), a sice na 18 %, s tím, že do roku 2027 se má zvýšit na 20 %. V oblasti snižování emisí a pomoci kandidátským zemím při budování odolnosti vůči dopadům změny klimatu jde ze strany EU o bezprecedentní investici ve výši 4 miliard EUR.

S cílem řešit obavy malých ostrovních rozvojových států a nejméně rozvinutých zemí ohledně financování opatření v oblasti klimatu uspořádala Evropská komise spolu se Spojeným královstvím, Francií, Irskem a Španělskem během čtvrté konference o financování rozvoje v Seville (30. června – 4. července 2025) ministerský dialog. Ministři, vyšší úředníci a klíčoví partneři určili základy dlouhodobého partnerství, jehož

cílem je zlepšit objem i dostupnost financování opatření v oblasti klimatu pro tyto zranitelné země.

EU a její členské státy zůstávají rovněž aktivní v oblasti podpory řešení ztrát a škod a přislíbily poskytnout více než 400 milionů USD do **fondu pro kompenzaci ztrát a škod**, přičemž více než 25 milionů USD poskytla Evropská komise. EU se rovněž jako člen rady aktivně podílí na uvedení tohoto fondu do provozu.

V současnosti pokračuje snaha podpořit zapojení soukromého sektoru do opatření v oblasti klimatu prostřednictvím Evropského fondu pro udržitelný rozvoj plus (EFSD+). Fond EFSD+ poskytuje komplexní soubor nástrojů, včetně záruk, grantů a technické pomoci, k mobilizaci investic soukromého sektoru do udržitelného rozvoje v partnerských zemích. Přispívá mimo jiné ke zmírňování změny klimatu, přizpůsobení se změně klimatu a k ochraně a řízení životního prostředí. Fond EFSD+ nabízí řadu nástrojů pro sdílení rizik do výše až 40 miliard EUR a má potenciál mobilizovat v období 2021–2027 investice ve výši více než půl bilionu EUR, a to především ze soukromého sektoru.

Komise pokračuje ve spolupráci v oblasti udržitelného letectví prostřednictvím zvláštní podpory studií proveditelnosti a zavedení do podniku v oblasti udržitelných leteckých paliv v několika afrických zemích a v Indii. Komise nadále podporuje řadu zemí v Africe a Latinské Americe, pokud jde o pokrok v oblasti čisté městské mobility, včetně podpory čistých a účinných dopravních technologií (železnice a autobusy). EU rovněž podporuje budování kapacit v námořní dopravě podle rámce pro nulové čisté emise Mezinárodní námořní organizace a podporuje zřizování zelených námořních koridorů a zkoumání příležitostí v oblasti výroby a využívání obnovitelných a nízkouhlíkových paliv v tomto odvětví.